

大般若波罗蜜多经

(六百卷：第二十一卷至第三十卷)

唐三藏法师玄奘奉 诏译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《大般若波罗蜜多经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0001 部，唐三藏法师玄奘奉诏译《大般若波罗蜜多经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一九年三月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大般若波罗蜜多经卷第二十一	- 3 -
初分教诫教授品第七之十一	- 3 -
大般若波罗蜜多经卷第二十二	- 59 -
初分教诫教授品第七之十二	- 59 -
大般若波罗蜜多经卷第二十三	- 116 -
初分教诫教授品第七之十三	- 116 -
大般若波罗蜜多经卷第二十四	- 156 -
初分教诫教授品第七之十四	- 156 -
大般若波罗蜜多经卷第二十五	- 183 -
初分教诫教授品第七之十五	- 183 -
大般若波罗蜜多经卷第二十六	- 212 -
初分教诫教授品第七之十六	- 212 -
大般若波罗蜜多经卷第二十七	- 239 -
初分教诫教授品第七之十七	- 239 -
大般若波罗蜜多经卷第二十八	- 267 -
初分教诫教授品第七之十八	- 267 -
大般若波罗蜜多经卷第二十九	- 295 -
初分教诫教授品第七之十九	- 295 -
大般若波罗蜜多经卷第三十	- 323 -
初分教诫教授品第七之二十	- 323 -
补阙真言	- 349 -
回向偈	- 349 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiàncuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hú
唵. 誝 誝 曩 . 三 婆 嚩 . 鞞 日 啰 斛 .

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 无 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持 愿 解 如 来 真 实 义

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí yī
大般若波罗蜜多经卷第二十一

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí yī
初分教诫教授品第七之十一

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí bā jiě tuō zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即八解脱增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù zēng yǔ shì pú
“即八胜处、九次第定、十遍处增语是菩
sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù cháng zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处常增语
shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù wú cháng zēng
“即八胜处、九次第定、十遍处无常增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù lè zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处乐增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù kǔ zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处苦增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wǒ zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处我增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú wǒ zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处无我增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù jìng zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处净增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bú jìng zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处不净增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù kōng zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处空增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bù kōngzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处不空增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yǒuxiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yǒuxiàngzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处有相增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú xiàngzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处无相增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yǒuyuànzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处有愿增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú yuànzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处无愿增语
shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù jì jìngzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处寂静增语
shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱不寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bú jì jìngzēng
“即八胜处、九次第定、十遍处不寂静增
yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yuǎn lí zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处远离增语
shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bù yuǎn lí zēng
yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八胜处、九次第定、十遍处不远离增
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yǒu wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yǒu wéizēng yǔ
shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八胜处、九次第定、十遍处有为增语
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú wéizēng yǔ
shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八胜处、九次第定、十遍处无为增语
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yǒu lòu zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处有漏增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú lòu zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处无漏增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù shēng zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处生增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù miè zēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处灭增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchùshànzēng yǔ shì
“即八胜处、九次第定、十遍处善增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù fēi shàn zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处非善增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù yǒu zuì zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处有罪增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú zuì zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处无罪增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchùyǒu fán nǎozēng
“即八胜处、九次第定、十遍处有烦恼增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù wú fán nǎozēng
“即八胜处、九次第定、十遍处无烦恼增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù shì jiānzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处世间增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù chū shì jiānzēng
“即八胜处、九次第定、十遍处出世间增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zá rǎnzēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处杂染增语
shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù qīng jìng zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处清净增语
shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八解脱属生死增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù shǔ shēng sǐ zēng
“即八胜处、九次第定、十遍处属生死增
yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù shǔ niè pánzēng
“即八胜处、九次第定、十遍处属涅槃增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zài nèi zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处在内增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zài wài zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处在外增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù zài liǎngjiānzēng
“即八胜处、九次第定、十遍处在两间增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù kě dé zēng yǔ
“即八胜处、九次第定、十遍处可得增语

shì pú sà mó hē sà fǒu
是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā jiě tuō bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八解脱不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù bù kě dé zēng
“即八胜处、九次第定、十遍处不可得增

yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shànxiàn suǒyán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí kōng jiě tuō mén zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即空解脱门增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即无相、无愿解脱门增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén cháng zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门常增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无常增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú chángzēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门无常增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén lè zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门乐增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kǔ zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门苦增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wǒ zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门我增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无我增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú wǒ zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门无我增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门净增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门不净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bú jìng zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门不净增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门空增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门不空增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kōng zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门不空增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门有相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门有相增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú xiàng zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门无相增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门有愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门有愿增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú yuàn zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门无愿增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jì jìng zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门寂静增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门不寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bú jì jìng zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门不寂静增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门远离增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门不远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门不远离增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门有为增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门有为增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无为增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú wéi zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门无为增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门有漏增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门有漏增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú lòu zēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shēng zēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén miè zēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即空解脱门善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shàn zēng yǔ shì pú sà mó
“即无相、无愿解脱门善增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门非善增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén fēi shàn zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门非善增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门有罪增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门有罪增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无罪增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú zuì zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门无罪增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门有烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门有烦恼增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门无烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú fán nǎo zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门无烦恼增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shì jiān zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门世间增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门出世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén chū shì jiān zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门出世间增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门杂染增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zá rǎn zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门杂染增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门清净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén qīng jìng zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门清净增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门属生死增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门属涅槃增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shǔ niè pánzēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门属涅槃增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门在内增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zài nèi zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门在内增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门在外增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zài wàizēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门在外增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门在两间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门在两间增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kě dé zēng yǔ shì pú sà
“即无相、无愿解脱门可得增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí kōng jiě tuō mén bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即空解脱门不可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kě dé zēng yǔ shì pú
“即无相、无愿解脱门不可得增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí tuó luó ní mén zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即陀罗尼门增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门无常增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门无常增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门不空增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门不空增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门有相增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门有相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门无相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门无相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门有愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门有愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门无愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门无愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门不寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门不寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门不远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门不远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní ménshēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì ménshēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní ménmièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì ménmièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní ménshànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì ménshànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门非善增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门非善增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门有烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门有烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门无烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门无烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门出世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门出世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即陀罗尼门属涅槃增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三摩地门属涅槃增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即陀罗尼门可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即三摩地门可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí tuó luó ní mén bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān mó dì mén bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí jí xǐ dì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即极喜地增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì
“即离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、
xiànrán dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì zēng
现前地、远行地、不动地、善慧地、法云地增
yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì chángzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地常增语是菩萨摩
hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú chángzēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地无常增语是菩萨
mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì lè zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地乐增语是菩萨摩诃
sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地苦增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地我增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地无我增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地净增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地不净增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地空增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地不空增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yǒuxiàngzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地有相 增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无相 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地无相 增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地有愿 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地有愿 增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无愿 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地无愿 增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地寂静 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地寂静增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地不寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地不寂静增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地远离增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地不远离增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地有为增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地无为增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地有漏增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地无漏增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì shēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì shēngzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地生增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì mièzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地灭增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì shànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì shànzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即离垢地乃至法云地善增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地非善增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地有罪增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地无罪增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地有烦恼增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地无烦恼增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地世间增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地出世间增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地杂染增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地清净增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即极喜地属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú
“即离垢地乃至法云地属生死增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà
“即离垢地乃至法云地属涅槃增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó
“即离垢地乃至法云地在内增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì zài wàizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì zài wàizēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
“即离垢地乃至法云地在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
“即离垢地乃至法云地在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì kě dé zēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
“即离垢地乃至法云地可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí jí xǐ dì bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即极喜地不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí lí gòu dì nǎi zhì fǎ yún dì bù kě dé zēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shànxiàn suǒyán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí wǔ yǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即五眼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnchángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngchángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnwúchángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngwúchángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnlèzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōnglèzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngyǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼不寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即六神通不寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnyuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngyuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即六神通不远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnshēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngshēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnmièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngmièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnshànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngshànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnfēishànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngfēishànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnyǒuzuìzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngyǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnyǒu fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng yǒu fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即六神通有烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即六神通无烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnchū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnqīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōngqīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎnshǔshēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼属生死增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shéntōng kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即六神通可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wǔ yǎn bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即五眼不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí liù shén tōng bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即六神通不可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

大般若波罗蜜多经卷第二十一

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí èr
大般若波罗蜜多经卷第二十二

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí èr
初分教诫教授品第七之十二

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí fó shí lì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即佛十力增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ zēng
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法增
yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法
cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无

chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu

常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ lè
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法乐

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu

增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ kǔ
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法苦

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu

增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wǒ
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法我

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu

增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无

wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ jìng
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法净

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ bú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法不

jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ kōng
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法空

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ bù
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法不

kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yǒuxiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法有

xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无

xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法有

yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ jì
jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力不寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ bú
jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yuǎn
lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ bù
yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法不
远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yǒu
wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法有
为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无
为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法有

lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无

lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法

shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ miè
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法灭

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ shàn
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法善

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ fēi
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法非

shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法有

zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无

zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ yǒu
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法有
fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ wú
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法无
fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ shì
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法世
jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ chū
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法出
shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ zá

rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ qīng

jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ shǔ

shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
生死增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ shǔ
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法属

niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī fó shí lì zài nèizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ zài
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法在

nèizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī fó shí lì zài wàizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ zài
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法在

wàizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī fó shí lì zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ zài
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法在

liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jī fó shí lì kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ kě
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法可

dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí fó shí lì bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即佛十力不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě shí bā fó bú gòng fǎ bù
“即四无所畏、四无碍解、十八佛不共法不

kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí dà cí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即大慈增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即大悲、大喜、大舍增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍常增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无 常 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú chángzēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍无 常 增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈乐 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即大悲、大喜、大舍乐 增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈苦 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即大悲、大喜、大舍苦 增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈我 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即大悲、大喜、大舍我 增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大悲、大喜、大舍无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大悲、大喜、大舍净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大悲、大喜、大舍不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大悲、大喜、大舍空增语是菩萨摩诃萨不？”

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍不空增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yǒuxiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yǒuxiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍有相增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍无相增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍有愿 增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无愿 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍无愿 增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈寂静 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍寂静 增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈不寂静 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍不寂静 增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈远离 增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍 远 离 增 语 是 菩 萨 摩 诃

sà fǒu
萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈不 远 离 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍不 远 离 增 语 是 菩 萨 摩

hē sà fǒu
诃 萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈有 为 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍有 为 增 语 是 菩 萨 摩 诃

sà fǒu
萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无 为 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍无 为 增 语 是 菩 萨 摩 诃

sà fǒu
萨 不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍有漏增语是菩萨摩诃
sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍无漏增语是菩萨摩诃
sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍生增语是菩萨摩诃
sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即大悲、大喜、大舍灭增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即大悲、大喜、大舍善增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍非善增语是菩萨摩诃
sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍有罪增语是菩萨摩诃
sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍无罪增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍有烦恼增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍无烦恼增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍世间增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍出世间增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍杂染增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍清净增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí shǔshēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈属生死增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě shǔshēng sǐ zēng yǔ shì pú sà
“即大悲、大喜、大舍属生死增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí shǔ nièpánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍属涅槃增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍在内增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即大悲、大喜、大舍在外增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó
“即大悲、大喜、大舍在两间增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大悲、大喜、大舍可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà cí bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大慈不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dà bēi dà xǐ dà shě bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即大悲、大喜、大舍不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云何？即三十二大士相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相无 常 增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好无 常 增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相乐增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相苦增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相我增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相无我增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相不净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相空增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎokōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相不空增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相有相增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好有相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相无相增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好无相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相有愿增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相无愿增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng bù jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相不寂静增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàngyuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo bú yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相无为增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相有漏增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相无漏增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相生增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎoshēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàngmièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相灭增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎomièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàngshànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相善增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎoshànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相非善增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàngyǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相有罪增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎoyǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相无罪增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng yǒu fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó
“即三十二大士相有烦恼增语是菩萨摩
hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎoyǒu fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好有烦恼增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó
“即三十二大士相无烦恼增语是菩萨摩
hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好无烦恼增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相出世间增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好出世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相杂染增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相清净增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó
“即三十二大士相属生死增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó
“即三十二大士相属涅槃增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好属涅槃增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相在内增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即八十随好在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng zài wàizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相在外增语是菩萨摩诃萨

fōu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo zài wàizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fōu
“即八十随好在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó
“即三十二大士相在两间增语是菩萨摩

hē sà fōu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好在两间增语是菩萨摩诃萨

fōu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即三十二大士相可得增语是菩萨摩诃萨

fōu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fōu
“即八十随好可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí sān shí èr dà shì xiàng fú kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即三十二大士相不可得增语是菩萨摩诃

sà fōu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí bā shí suí hǎo bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即八十随好不可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shànxiàn suǒyán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí wú wàng shī fǎ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即无忘失法增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngchángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无常增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性无常增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无我增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法不净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngkōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法不空增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng bú kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性不空增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法有相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性有相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性无相增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法有愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性有愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性无愿增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法不寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性不寂静增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性远离增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngyǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无漏增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìng wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ shēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngshēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngmièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即无忘失法善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shěxìngshàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法非善增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性非善增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法有罪增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无罪增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法有烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性有烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法无烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性无烦恼增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法出世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性出世间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法杂染增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shě xìng zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法清净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性清净增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héngzhù shě xìng shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性属生死增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法属涅槃增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性属涅槃增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法在内增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法在外增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法在两间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性在 two 间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即恒住舍性可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí wú wàng shī fǎ bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即无忘失法不可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí héng zhù shě xìng bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即恒住舍性不可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí yī qiè zhì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即一切智增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即道相智、一切相智增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì chángzēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智常增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú chángzēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智无常增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì lè zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即道相智、一切相智乐增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即道相智、一切相智苦增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即道相智、一切相智我增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智无我增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即道相智、一切相智净增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智不净增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kōng zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智空增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kōng zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智不空增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智有相增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú xiàng zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智无相增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智有愿增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú yuàn zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智无愿增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智寂静增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智不寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智不寂静增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智远离增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú
“即道相智、一切相智不远离增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智有为增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú wéizēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智无为增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智有漏增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智无漏增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shēng zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智生增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì mièzēng yǔ shì pú sà mó hē
“即道相智、一切相智灭增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shàn zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智善增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì fēi shàn zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智非善增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智有罪增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智无罪增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú
“即道相智、一切相智有烦恼增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú fán nǎo zēng yǔ shì pú
“即道相智、一切相智无烦恼增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智世间增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智出世间增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zá rǎn zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智杂染增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì qīng jìng zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智清净增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即一切智属生死增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú
“即道相智、一切相智属生死增语是菩
sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shǔ niè pán zēng yǔ shì pú
“即道相智、一切相智属涅槃增语是菩
sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智在内增语是菩萨摩
hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zài wài zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智在外增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智在二间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú
“即道相智、一切相智在二间增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
“即道相智、一切相智可得增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè zhì bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一切智不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé zēng yǔ shì pú sà
“即道相智、一切相智不可得增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí sān 大般若波罗蜜多经卷第二十三

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí sān 初分教诫教授品第七之十三

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí yù liú guǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即预流果增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ zēng yǔ shì pú sà mó
“即一来、不还、阿罗汉果增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ cháng zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果常增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú cháng zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果无常增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ lè zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果乐增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ kǔ zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果苦增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wǒ zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果我增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú wǒ zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果无我增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ jìng zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果净增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bú jìng zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果不净增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ kōng zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果空增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bù kōng zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果不空增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu xiàng zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果有相增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú xiàng zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果无相增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu yuàn zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果有愿增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú yuànzēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果无愿增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ jì jìngzēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果寂静增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果不寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bú jì jìngzēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果不寂静增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yuǎn lí zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果远离增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一来、不还、阿罗汉果不远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一来、不还、阿罗汉果有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一来、不还、阿罗汉果无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即一来、不还、阿罗汉果有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú lòu zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果无漏增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ shēng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ shēng zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果生增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ miè zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果灭增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ shàn zēng yǔ shì pú sà
“即一来、不还、阿罗汉果善增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ fēi shàn zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果非善增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu zuì zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果有罪增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú zuì zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果无罪增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果有烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ yǒu fán nǎo zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果有烦恼增语是
pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果无烦恼增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ wú fán nǎo zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果无烦恼增语是
pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ shì jiān zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果世间增语是菩
sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果出世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ chū shì jiān zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果出世间增语是
pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ zá rǎnzēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果杂染增语是菩
sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ qīng jìng zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果清净增语是菩
sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即预流果属生死增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果属生死增语是
pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果属涅槃增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ shǔ niè pán zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果属涅槃增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ zài nèi zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果在内增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ zài wài zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ zài wài zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果在外增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果在两间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ zài liǎng jiān zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果在两间增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ kě dé zēng yǔ shì pú
“即一来、不还、阿罗汉果可得增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yù liú guǒ bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即预流果不可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī lái bù huán ā luó hàn guǒ bù kě dé zēng yǔ shì
“即一来、不还、阿罗汉果不可得增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí dú jué pú tí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
何？即独觉菩提增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提常增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即独觉菩提无常增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí lè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提乐增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提苦增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提无我增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提不净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提不空增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提有相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提无相增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yǒu yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提有愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提无愿增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提寂静增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提远离增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提有为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提无为增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提有漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提无漏增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí shēngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提生增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提灭增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí shànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提非善增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提有罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提无罪增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí yǒu fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即独觉菩提有烦恼增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即独觉菩提无烦恼增语是菩萨摩诃萨
fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提世间增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提杂染增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提清净增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí shǔ shēng sǐ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí zài nèizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提在内增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí zài wàizēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提在外增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí zài liǎng jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即独觉菩提在两间增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà fǒu
“即独觉菩提可得增语是菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí dú jué pú tí bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
“即独觉菩提不可得增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

fù cì shàn xiàn suǒ yán pú sà mó hē sà zhě yú yì yún
“复次，善现，所言菩萨摩诃萨者，于意云

hé jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
何？即一切菩萨摩诃萨行增语是菩萨摩诃萨

fǒu
不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí zēng yǔ shì pú sà mó
“即诸佛无上正等菩提增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng cháng zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行常增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí cháng zēng yǔ shì pú sà
“即诸佛无上正等菩提常增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú chángzēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行无常增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú chángzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提无常增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng lè zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即一切菩萨摩诃萨行乐增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí lè zēng yǔ shì pú sà
“即诸佛无上正等菩提乐增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即一切菩萨摩诃萨行苦增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí kǔ zēng yǔ shì pú sà
“即诸佛无上正等菩提苦增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē

sà fǒu
“萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wǒ zēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
“摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
“诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú wǒ zēng yǔ shì pú

sà mó hē sà fǒu
“萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē

sà fǒu
“萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí jìng zēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
“摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行不净增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí bú jìng zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提不净增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē
“即一切菩萨摩诃萨行空增语是菩萨摩诃

sà fǒu
萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí kōng zēng yǔ shì pú sà
“即诸佛无上正等菩提空增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行不空增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí bù kōng zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提不空增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǒu xiàng zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行有相增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí yǒuxiàngzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提有相增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行无相增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú xiàngzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提无相增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǒuyuànzēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行有愿增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí yǒuyuànzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提有愿增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行无愿增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú yuànzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提无愿增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行寂静增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí jì jìngzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提寂静增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行不寂静增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí bú jì jìngzēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提不寂静增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行远离增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí yuǎn lí zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提远离增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行不远离增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí bù yuǎn lí zēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提不远离增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǒu wéi zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行有为增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí yǒu wéi zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提有为增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行无为增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú wéi zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提无为增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǒu lòu zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行有漏增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí yǒu lòu zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提有漏增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行无漏增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí wú lòu zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提无漏增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng shēng zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行生增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí shēng zēng yǔ shì pú sà
“即诸佛无上正等菩提生增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíngmièzēng yǔ shì pú sà mó hē

sà fǒu
“萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí mièzēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
“摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíngshànzēng yǔ shì pú sà mó hē

sà fǒu
“萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí shànzēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
“摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
“诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí fēi shànzēng yǔ shì pú

sà mó hē sà fǒu
“萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǒu zuì zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行有罪增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí yǒu zuì zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提有罪增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行无罪增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí wú zuì zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提无罪增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng yǒu fán nǎo zēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行有烦恼增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàng zhèng děng pú tí yǒu fán nǎo zēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提有烦恼增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行无烦恼增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí wú fán nǎozēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提无烦恼增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行世间增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí shì jiānzēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提世间增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíngchū shì jiānzēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行出世间增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí chū shì jiānzēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提出世间增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng zá rǎnzēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行杂染增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zá rǎn zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提杂染增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíngqīngjìng zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行清净增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí qīngjìng zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提清净增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíngshǔshēng sǐ zēng yǔ shì pú
“即一切菩萨摩诃萨行属生死增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí shǔshēng sǐ zēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提属生死增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíngshǔnièpánzēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行属涅槃增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí shǔ niè pánzēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提属涅槃增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng zài nèi zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行在内增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zài nèi zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提在内增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng zài wài zēng yǔ shì pú sà mó
“即一切菩萨摩诃萨行在外增语是菩萨摩

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zài wài zēng yǔ shì pú
“即诸佛无上正等菩提在外增语是菩

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà
“即一切菩萨摩诃萨行在两间增语是菩萨

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí zài liǎngjiānzēng yǔ shì
“即诸佛无上正等菩提在两间增语是

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng kě dé zēng yǔ shì pú sà mó

hē sà fǒu
诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí kě dé zēng yǔ shì pú

sà mó hē sà fǒu
萨摩诃萨不？”

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí yī qiè pú sà mó hē sà xíng bù kě dé zēng yǔ shì pú sà

mó hē sà fǒu
摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

jí zhū fó wú shàngzhèngděng pú tí bù kě dé zēng yǔ shì

pú sà mó hē sà fǒu
菩萨摩诃萨不？

fú yě shì zūn
“不也。世尊！”

ěr shí fó gào jù shòushànxiàn rǔ guān hé yì yán jí sè
尔时，佛告具寿善现：“汝观何义言：即色

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí zēng yǔ fēi
增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò sè ruò shòu xiǎng
具寿善现答言：“世尊！若色，若受、想、

xíng shí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè zēng
行、识，尚毕竟不可得，性非有故，况有色增

yǔ jí shòu xiǎng xíng shí zhī zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
语及受、想、行、识增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí sè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng
何可言：即色增语是菩萨摩诃萨，即受、想、
xíng shí zhī zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
行、识增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色若常若无
chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò cháng
常增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若常
ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè cháng wú cháng ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色常无常，若受、想、行、
shí cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
识常无常，尚毕竟不可得，性非有故，况有
sè cháng wú chángzēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí cháng wú chángzēng
色常无常增语及受、想、行、识常无常增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò cháng ruò wú
语？此增语既非有，如何可言：即色若常若无
chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò cháng
常增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若常
ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若无常增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò lè ruò kǔ zēng
“善现，汝复观何义言：即色若乐若苦增
yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò lè ruò kǔ zēng
语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若乐若苦增
yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè lè kǔ ruò shòu xiǎng xíng shí lè kǔ
“世尊！若色乐苦，若受、想、行、识乐苦，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè lè kǔ zēng yǔ jí
尚毕竟不可得，性非有故，况有色乐苦增语及
shòu xiǎng xíng shí lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
受、想、行、识乐苦增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí sè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu
何可言：即色若乐若苦增语是菩萨摩诃萨，即受、

xiǎng xíng shí ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
想、行、识若乐若苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò wǒ ruò wú wǒ
“善现，汝复观何义言：即色若我若无我
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò wǒ ruò
增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若我若
wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè wǒ wú wǒ ruò shòu xiǎng xíng shí wǒ
“世尊！若色我无我，若受、想、行、识我
wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè wǒ wú
无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有色我无
wǒ zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ
我增语及受、想、行、识我无我增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà
既非有，如何可言：即色若我若无我增语是菩萨
mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì
摩诃萨，即受、想、行、识若我若无我增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò jìng ruò bú jìng
“善现，汝复观何义言：即色若净若不净
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò jìng ruò
增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若净若
bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jìng bú jìng ruò shòu xiǎng xíng shí jìng
“世尊！若色净不净，若受、想、行、识净
bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè jìng bú
不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有色净不
jìng zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí jìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ
净增语及受、想、行、识净不净增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà
既非有，如何可言：即色若净若不净增语是菩萨
mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì
摩诃萨，即受、想、行、识若净若不净增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò kōng ruò bù kōng
“善现，汝复观何义言：即色若空若不空

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò kōng ruò
增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若空若

bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè kōng bù kōng ruò shòu xiǎng xíng shí
“世尊！若色空不空，若受、想、行、识

kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sè
空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况有色

kōng bù kōng zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí kōng bù kōng zēng yǔ
空不空增语及受、想、行、识空不空增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò kōng ruò bù kōng zēng
此增语既非有，如何可言：即色若空若不空增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò kōng ruò bù
语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若空若不

kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yǒu xiàng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色若有相若无

xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu
相增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有

xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yǒu xiàng wú xiàng ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色有相无相，若受、想、行、

shí yǒu xiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
识有相无相，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu sè yǒu xiàng wú xiàng zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí yǒu xiàng wú
有色有相无相增语及受、想、行、识有相无

xiàng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò yǒu
相增语？此增语既非有，如何可言：即色若有

xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng
相若无相增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、

shí ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识若有相若无相增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yǒu yuàn ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色若有愿若无

yuànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu
愿增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有
yuànruò wú yuànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yǒuyuàn wú yuàn ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色有愿无愿，若受、想、行、
shí yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
识有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè yǒuyuàn wú yuànzēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí yǒuyuàn wú
有色有愿无愿增语及受、想、行、识有愿无
yuànzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò yǒu
愿增语？此增语既非有，如何可言：即色若有
yuànruò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng
愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、
shí ruò yǒuyuànruò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò jì jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即色若寂静若不
jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò
寂静增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若
jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jì jìng bú jì jìng ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色寂静不寂静，若受、想、行、
shí jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
识寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí jì jìng bú
有色寂静不寂静增语及受、想、行、识寂静不
jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò jì
寂静增语？此增语既非有，如何可言：即色若寂
jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng
静若不寂静增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、
shí ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识若寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yuǎn lí ruò bú
“善现，汝复观何义言：即色若远离若不
yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò
远离增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若

yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yuǎn lí bù yuǎn lí ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色远离不远离，若受、想、行、
shí yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
识远离不远离，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí yuǎn lí
有色远离不远离增语及受、想、行、识远离
bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè
不远离增语？此增语既非有，如何可言：即色
ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng
若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨，即受、想、
xíng shí ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
行、识若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yǒu wéi ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色若有为若无
wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu
为增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有
wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yǒu wéi wú wéi ruò shòu xiǎng xíng shí
“世尊！若色有为无为，若受、想、行、识
yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sè
有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，况有色
yǒu wéi wú wéi zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí yǒu wéi wú wéi zēng yǔ
有为无为增语及受、想、行、识有为无为增语？
cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng
此增语既非有，如何可言：即色若有为若无为增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu wéi ruò wú
语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有为若无
wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
为增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yǒu lòu ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色若有漏若无
lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu
漏增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有
lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yǒu lòu wú lòu ruò shòu xiǎng xíng shí
“世尊！若色有漏无漏，若受、想、行、识

yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè
有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，况有色

yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí yǒu lòu wú lòu zēng yǔ
有漏无漏增语及受、想、行、识有漏无漏增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng
此增语既非有，如何可言：即色若有漏若无漏增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu lòu ruò wú
语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有漏若无

lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
漏增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò shēng ruò miè zēng
“善现，汝复观何义言：即色若生若灭增

yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò shēng ruò miè
语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若生若灭

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè shēng miè ruò shòu xiǎng xíng shí shēng
“世尊！若色生灭，若受、想、行、识生

miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè shēng miè
灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有色生灭

zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí shēng miè zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
增语及受、想、行、识生灭增语？此增语既

fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó
非有，如何可言：即色若生若灭增语是菩萨摩

hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà
诃萨，即受、想、行、识若生若灭增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò shàn ruò fēi shàn
“善现，汝复观何义言：即色若善若非善

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò shàn ruò
增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若善若

fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè shàn fēi shàn ruò shòu xiǎng xíng shí
“世尊！若色善非善，若受、想、行、识

shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè
善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况有色

shàn fēi shàn zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí shàn fēi shàn zēng yǔ
善非善增语及受、想、行、识善非善增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò shàn ruò fēi shàn zēng
此增语既非有，如何可言：即色若善若非善增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò shàn ruò fēi
语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若善若非

shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
善增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yǒu zuì ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色若有罪若无

zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu
罪增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有

zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yǒu zuì wú zuì ruò shòu xiǎng xíng shí
“世尊！若色有罪无罪，若受、想、行、识

yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè
有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，况有色

yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí yǒu zuì wú zuì zēng yǔ
有罪无罪增语及受、想、行、识有罪无罪增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng
此增语既非有，如何可言：即色若有罪若无罪增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu zuì ruò wú
语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若有罪若无

zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
罪增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò yǒu fán nǎo ruò
“善现，汝复观何义言：即色若有烦恼若

wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí
无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识

ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò shòu xiǎng
“世尊！若色有烦恼无烦恼，若受、想、

xíng shí yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
行、识有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu sè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng
故，况有色有烦恼无烦恼增语及受、想、行、
shí yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
识有烦恼无烦恼增语？此增语既非有，如何可
yán jí sè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即色若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨，
jí shòu xiǎng xíng shí ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú
即受、想、行、识若有烦恼若无烦恼增语是菩
sà mó hē sà
萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò shì jiān ruò chū
“善现，汝复观何义言：即色若世间若出
shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò
世间增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若
shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè shì jiān chū shì jiān ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色世间出世间，若受、想、行、
shí shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
识世间出世间，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí shì jiān chū
有色世间出世间增语及受、想、行、识世间出
shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò shì
世间增语？此增语既非有，如何可言：即色若世
jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng
间若出世间增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、
shí ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò zá rǎn ruò qīng
“善现，汝复观何义言：即色若杂染若清
jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò zá
净增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若杂
rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè zá rǎn qīng jìng ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色杂染清净，若受、想、行、
shí zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
识杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，况有

sè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí zá rǎn qīng jìng zēng
色杂染清净增语及受、想、行、识杂染清净增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò zá rǎn ruò qīng
语？此增语既非有，如何可言：即色若杂染若清
jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò zá
净增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若杂
rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
染若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò shǔ shēng sǐ ruò
“善现，汝复观何义言：即色若属生死若
shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí
属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识
ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò shòu xiǎng
“世尊！若色属生死属涅槃，若受、想、
xíng shí shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
行、识属生死属涅槃，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu sè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng
故，况有色属生死属涅槃增语及受、想、行、
shí shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
识属生死属涅槃增语？此增语既非有，如何可
yán jí sè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即色若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨，
jí shòu xiǎng xíng shí ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú
即受、想、行、识若属生死若属涅槃增语是菩
sà mó hē sà
萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò zài nèi ruò zài
“善现，汝复观何义言：即色若在内若在
wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng
外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、
shí ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
识若在内若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sè zài nèi zài wài zài liǎng jiān ruò shòu xiǎng
“世尊！若色在内在外在两间，若受、想、

xíng shí zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
行、识在内在外在两间，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu sè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí shòu xiǎng
有故，况有色在内在外在两间增语及受、想、
xíng shí zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
行、识在内在外在两间增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì
如何可言：即色若在内若在外若在两间增语是
pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò zài nèi ruò zài wài ruò
菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若在内若在外若
zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
在两间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè ruò kě dé ruò bù
“善现，汝复观何义言：即色若可得若不
kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng shí ruò
可得增语非菩萨摩诃萨，即受、想、行、识若
kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè kě dé bù kě dé ruò shòu xiǎng xíng
“世尊！若色可得不可得，若受、想、行、
shí kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
识可得不可得，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè kě dé bù kě dé zēng yǔ jí shòu xiǎng xíng shí kě dé bù
有色可得不可得增语及受、想、行、识可得不
kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè ruò kě
可得增语？此增语既非有，如何可言：即色若可
dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shòu xiǎng xíng
得若不可得增语是菩萨摩诃萨，即受、想、行、
shí ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识若可得若不可得增语是菩萨摩诃萨？”

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí sì 大般若波罗蜜多经卷第二十四

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí sì 初分教诫教授品第七之十四

fù cì shàn xiàn rǔ guān hé yì yán jí yǎn chù zēng yǔ
“复次，善现，汝观何义言：即眼处增语
fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù zēng yǔ fēi
非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处增语非
pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò yǎn chù ruò ěr bí
具寿善现答言：“世尊！若眼处，若耳、鼻、
shé shēn yì chù shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
舌、身、意处，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn chù zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù zēng yǔ cǐ
有眼处增语及耳、鼻、舌、身、意处增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn chù zēng yǔ shì pú sà mó hē
增语既非有，如何可言：即眼处增语是菩萨摩诃
sà jí ěr bí shé shēn yì chù zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
萨，即耳、鼻、舌、身、意处增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即眼处若常若无
cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
常增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù cháng wú cháng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处常无常，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn chù cháng wú cháng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼处常无常增语及耳、鼻、舌、身、意

chùcháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
处常无常增语？此增语既非有，如何可言：

jí yǎnchùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼处若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即耳、

bí shé shēn yì chùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意处若常若无常增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即眼处若乐若苦

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò
增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若

lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù lè kǔ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼处乐苦，若耳、鼻、舌、身、

yì chù lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn
意处乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼

chù lè kǔ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù lè kǔ zēng yǔ
处乐苦增语及耳、鼻、舌、身、意处乐苦增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò lè ruò kǔ zēng yǔ
此增语既非有，如何可言：即眼处若乐若苦增语

shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò lè ruò
是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若乐若

kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò wǒ ruò mó
“善现，汝复观何义言：即眼处若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù
我增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处

ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù wǒ wú wǒ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼处我无我，若耳、鼻、舌、身、

yì chù wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
意处我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有

yǎnchù wǒ wú wǒ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù wǒ wú wǒ
眼处我无我增语及耳、鼻、舌、身、意处我无我

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò wǒ ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即眼处若我若
wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无我增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
处若我若无我增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即眼处若净若不

jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù
净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处
ruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùjìng bú jìng ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼处净不净，若耳、鼻、舌、身、

yì chùjìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
意处净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有

yǎnchùjìng bú jìngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chùjìng bú jìng
眼处净不净增语及耳、鼻、舌、身、意处净不净

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò jìng ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即眼处若净若

bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
不净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意

chùruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
处若净若不净增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò kōngruò bù
“善现，汝复观何义言：即眼处若空若不

kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
空增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意

chùruò kōngruò bù kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùkōng bú kōng ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼处空不空，若耳、鼻、舌、身、

yì chùkōng bú kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
意处空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒuyǎnchùkōng bú kōngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chùkōng
有眼处空不空增语及耳、鼻、舌、身、意处空

bù kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù
不空增语？此增语既非有，如何可言：即眼处

ruòkōngruò bùkōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
若空若不空 增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chùruòkōngruò bùkōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、意处若空若不空 增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò yǒuxiàngruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若有相若

wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无相 增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若有相若无相 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù yǒuxiàng wú xiàng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处有相无相，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处有相无相，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu yǎnchù yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn
况 有眼处有相无相 增语及耳、鼻、舌、身、

yì chù yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
意处有相无相 增语？此增语既非有，如何可

yán jí yǎnchùruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即眼处若有相若无相 增语是菩萨摩诃萨，

jí ěr bí shé shēn yì chùruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ shì
即耳、鼻、舌、身、意处若有相若无相 增语是

pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò yǒuyuànruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若有愿若

wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无愿 增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、

yì chùruò yǒuyuànruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若有愿若无愿 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù yǒuyuàn wú yuàn ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处有愿无愿，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处有愿无愿，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu yǎnchù yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn
况 有眼处有愿无愿 增语及耳、鼻、舌、身、

yì chù yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
意处有愿无愿 增语？此增语既非有，如何可言：

jí yǎnchùruò yǒuyuànrùò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼处若有愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì chùruò yǒuyuànrùò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意处若有愿若无愿 增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若寂静若
bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù jì jìng bú jì jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处寂静不寂静，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意处寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎnchù jì jìng bú jì jìngzēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼处寂静不寂静增语及耳、鼻、舌、
shēn yì chù jì jìng bú jì jìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意处寂静不寂静增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchùruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼处若寂静若不寂静增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò jì jìng ruò bú jì jìng
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若寂静若不寂静
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不远离增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù yuǎn lí bù yuǎn lí ruò ěr bí
“世尊！若眼处远离不远离，若耳、鼻、
shé shēn yì chù yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng
舌、身、意处远离不远离，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchù yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí ěr bí
非有故，况有眼处远离不远离增语及耳、鼻、

shé shēn yì chùyuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
舌、身、意处远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yǎnchùruòyuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即眼处若远离若不远离增语是菩萨
mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruòyuǎn lí ruò bù yuǎn
摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若远离若不远
lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruòyǒuwéiruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若有为若
wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无为增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùyǒuwéi wú wéi ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处有为无为，若耳、鼻、舌、
shēn yì chùyǒuwéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎnchùyǒuwéi wú wéizēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼处有为无为增语及耳、鼻、舌、身、意
chùyǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
处有为无为增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎnchùruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼处若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意处若有为若无为增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruòyǒulòuruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若有漏若
wú lòuzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无漏增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruòyǒulòuruò wú lòuzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùyǒulòu wú lòu ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处有漏无漏，若耳、鼻、舌、
shēn yì chùyǒulòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎnchùyǒulòu wú lòuzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼处有漏无漏增语及耳、鼻、舌、身、意

chùyǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
处有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎnchù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼处若有漏若无漏增语是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意处若有漏若无漏增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即眼处若生若灭
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù ruò
增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、意处若
shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生若灭增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù shēng miè ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼处生灭，若耳、鼻、舌、身、
yì chù shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
意处生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
yǎnchù shēng miè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù shēng miè zēng
眼处生灭增语及耳、鼻、舌、身、意处生灭增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù ruò shēng ruò
语？此增语既非有，如何可言：即眼处若生若
miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù
灭增语是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、意处
ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若生若灭增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即眼处若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
善增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若善若非善增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù shàn fēi shàn ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼处善非善，若耳、鼻、舌、身、
yì chù shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
意处善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎnchù shàn fēi shàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù shàn
有眼处善非善增语及耳、鼻、舌、身、意处善
fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù
非善增语？此增语既非有，如何可言：即眼处

ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé
若善若非善 增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、意处若善若非善 增语是菩萨摩诃萨？

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若有罪若
wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé shēn yì
无罪增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù yǒu zuì wú zuì ruò ěr bǐ shé
“世尊！若眼处有罪无罪，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处有罪无罪，尚 毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn chù yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí ěr bǐ shé shēn yì
况 有眼处有罪无罪增语及耳、鼻、舌、身、意
chù yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
处有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎn chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ
眼处若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意处若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即眼处若有烦恼
ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé shēn
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chù ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò ěr bǐ
“世尊！若眼处有烦恼无烦恼，若耳、鼻、
shé shēn yì chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意处有烦恼无烦恼，尚 毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí ěr
性非有故，况 有眼处有烦恼无烦恼增语及耳、
bǐ shé shēn yì chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意处有烦恼无烦恼增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn chù ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng
既非有，如何可言：即眼处若有烦恼若无烦恼增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù ruò yǒu
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若有
fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若世间若
chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
出世间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chù ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù shì jiān chū shì jiān ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处世间出世间，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意处世间出世间，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎn chù shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼处世间出世间增语及耳、鼻、舌、
shēn yì chù shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意处世间出世间增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn chù ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼处若世间若出世间增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù ruò shì jiān ruò chū shì jiān
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若世间若出世间
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若杂染若
qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
清净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù zá rǎn qīng jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处杂染清净，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意处杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn chù zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼处杂染清净增语及耳、鼻、舌、身、意
chù zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
处杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：即

yǎnchùruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ
眼处若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意处若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò shǔshēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即眼处若属生死
ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé shēn
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
意处若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò yǎnchùshǔshēng sǐ shǔ niè pán ruò ěr bǐ
“世尊！若眼处属生死属涅槃，若耳、鼻、
shé shēn yì chùshǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意处属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchùshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼处属生死属涅槃增语及耳、
bǐ shé shēn yì chùshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意处属生死属涅槃增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pán
既非有，如何可言：即眼处若属生死若属涅槃
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé shēn yì chùruò
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若
shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chùruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó
身、意处若在内若在外若在两间增语非菩萨摩
hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò ěr bǐ
“世尊！若眼处在内在外在两间，若耳、鼻、
shé shēn yì chù zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意处在内在外在两间，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchù zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼处在内在外在两间增语及耳、
bí shé shēn yì chù zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng
鼻、舌、身、意处在内在外在两间增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài
语既非有，如何可言：即眼处若在内若在外若在
liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
两间增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chù ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē
意处在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即眼处若可得若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不可得增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chù ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意处若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù kě dé bù kě dé ruò ěr bí shé
“世尊！若眼处可得不可得，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意处可得不可得，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎnchù kě dé bù kě dé zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼处可得不可得增语及耳、鼻、舌、
shēn yì chù kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意处可得不可得增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchù ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼处若可得若不可得增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù ruò kě dé ruò bù kě dé
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意处若可得若不可得
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí sè chù zēng yǔ
“复次，善现，汝观何义言：即色处增语
fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù zēng yǔ
非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法处增语
fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò sè chù ruò shēng xiāng
具寿善现答言：“世尊！若色处，若声、香、
wèi chù fǎ chù shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
味、触、法处，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè chùzēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùzēng yǔ cǐ
有色处增语及声、香、味、触、法处增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chùzēng yǔ shì pú sà mó hē
增语既非有，如何可言：即色处增语是菩萨摩诃
sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùzēng yǔ shì pú sà mó hē
萨，即声、香、味、触、法处增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色处若常若无
chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
常增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chùcháng wú cháng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处常无常，若声、香、味、
chù fǎ chùcháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè chùcháng wú chángzēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色处常无常增语及声、香、味、触、
fǎ chùcháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法处常无常增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè chùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即色处若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即
shēng xiāng wèi chù fǎ chùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú
声、香、味、触、法处若常若无常增语是菩
sà mó hē sà
萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即色处若乐若苦
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù
增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法处
ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù lè kǔ ruò shēng xiāng wèi chù
“世尊！若色处乐苦，若声、香、味、触、
fǎ chù lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sè
法处乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有色
chù lè kǔ zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù lè kǔ zēng yǔ
处乐苦增语及声、香、味、触、法处乐苦增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chù ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
此增语既非有，如何可言：即色处若乐若苦增语
shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò lè
是菩萨摩訶萨，即声、香、味、触、法处若乐
ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若苦增语是菩萨摩訶萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色处若我若无
wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
我增语非菩萨摩訶萨，即声、香、味、触、法
chù ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若我若无我增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò sè chù wǒ wú wǒ ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处我无我，若声、香、味、
chù fǎ chù wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
触、法处我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè chù wǒ wú wǒ zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù wǒ
有色处我无我增语及声、香、味、触、法处我
wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chù ruò
无我增语？此增语既非有，如何可言：即色处若
wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
我若无我增语是菩萨摩訶萨，即声、香、味、
chù fǎ chù ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
触、法处若我若无我增语是菩萨摩訶萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即色处若净若不
jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
净增语非菩萨摩訶萨，即声、香、味、触、法
chù ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若净若不净增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò sè chù jìng bú jìng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处净不净，若声、香、味、

chù fǎ chùjìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
触、法处净不净，尚 毕竟不可得，性非有故，况

yǒu sè chùjìng bú jìngzēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùjìng
有色处净不净增语及 声、香、味、触、法处净

bú jìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chùruò
不净增语？此增语既非有，如何可言：即色处若

jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
净若不净增语是菩萨摩诃萨，即 声、香、味、

chù fǎ chùruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
触、法处若净若不净增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruòkōngruò bù
“善现，汝复观何义言：即色处若空若不

kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
空增语非菩萨摩诃萨，即 声、香、味、触、法

chùruòkōngruò bù kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chùkōng bù kōng ruòshēng xiāng wèi
“世尊！若色处空不空，若 声、香、味、

chù fǎ chùkōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处空不空，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu sè chùkōng bù kōngzēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ
况 有色处空不空增语及 声、香、味、触、法

chùkōng bù kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
处空不空增语？此增语既非有，如何可言：即

sè chùruòkōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
色处若空若不空增语是菩萨摩诃萨，即 声、

xiāng wèi chù fǎ chùruòkōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法处若空若不空增语是菩萨摩诃

sà
萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruòyǒuxiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若有相若

wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无相增语非菩萨摩诃萨，即 声、香、味、触、

fǎ chùruòyǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chùyǒuxiàng wú xiàng ruòshēng xiāng
“世尊！若色处有相无相，若 声、香、

wèi chù fǎ chùyǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法处有相无相，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu sè chùyǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí shēng xiāng wèi
有故，况有色处有相无相增语及声、香、味、
chù fǎ chùyǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
触、法处有相无相增语？此增语既非有，如何
kě yán jí sè chùruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
可言：即色处若有相若无相增语是菩萨摩诃萨，
jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ
即声、香、味、触、法处若有相若无相增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò yǒuyuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无愿增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chùruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chùyǒuyuàn wú yuàn ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处有愿无愿，若声、香、味、
chù fǎ chùyǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu sè chùyǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色处有愿无愿增语及声、香、味、触、
fǎ chùyǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法处有愿无愿增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè chùruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即色处若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，即
shēng xiāng wèi chù fǎ chùruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì
声、香、味、触、法处若有愿若无愿增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chùruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù jì jìng bú jì jìng ruò shēng xiāng
“世尊！若色处寂静不寂静，若声、香、
wèi chù fǎ chù jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法处寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu sè chù jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí shēng xiāng
有故，况有色处寂静不寂静增语及声、香、
wèi chù fǎ chù jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法处寂静不寂静增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè chù ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色处若寂静若不寂静增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò jì jìng ruò bú
摩诃萨，即声、香、味、触、法处若寂静若不
jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
不远离增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chù ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù yuǎn lí bù yuǎn lí ruò shēng xiāng
“世尊！若色处远离不远离，若声、香、
wèi chù fǎ chù yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng
味、触、法处远离不远离，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàngyǒu sè chù yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí shēng xiāng
非有故，况有色处远离不远离增语及声、香、
wèi chù fǎ chù yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法处远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè chù ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色处若远离若不远离增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò yuǎn lí ruò bù
摩诃萨，即声、香、味、触、法处若远离若不
yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò yǒu wéi ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若有为若
wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无为增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、

fǎ chù ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù yǒu wéi wú wéi ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处有为无为，若声、香、味、
chù fǎ chù yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè chù yǒu wéi wú wéi zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色处有为无为增语及声、香、味、触、
fǎ chù yǒu wéi wú wéi zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法处有为无为增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè chù ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色处若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ chù ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó
香、味、触、法处若有为若无为增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若有漏若
wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无漏增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù yǒu lòu wú lòu ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处有漏无漏，若声、香、味、
chù fǎ chù yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè chù yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色处有漏无漏增语及声、香、味、触、
fǎ chù yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法处有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè chù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色处若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ chù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó
香、味、触、法处若有漏若无漏增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即色处若生若灭

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù
增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法处
ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù shēng miè ruò shēng xiāng wèi chù
“世尊！若色处生灭，若声、香、味、触、
fǎ chù shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
法处生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
sè chù shēng miè zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù shēng miè
色处生灭增语及声、香、味、触、法处生灭
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chù ruò shēng
增语？此增语既非有，如何可言：即色处若生
ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
若灭增语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chù ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
法处若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即色处若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
善增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法
chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù shàn fēi shàn ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处善非善，若声、香、味、
chù fǎ chù shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处善非善，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè chù shàn fēi shàn zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ
况有色处善非善增语及声、香、味、触、法
chù shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
处善非善增语？此增语既非有，如何可言：即
sè chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
色处若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法处若善若非善增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若有罪若

wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无罪增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù yǒu zuì wú zuì ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处有罪无罪，若声、香、味、
chù fǎ chù yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè chù yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色处有罪无罪增语及声、香、味、触、
fǎ chù yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法处有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色处若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó
香、味、触、法处若有罪若无罪增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即色处若有烦恼
ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、
chù fǎ chù ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
触、法处若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sè chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò shēng xiāng
“世尊！若色处有烦恼无烦恼，若声、香、
wèi chù fǎ chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
味、触、法处有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sè chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí shēng
性非有故，况有色处有烦恼无烦恼增语及声、
xiāng wèi chù fǎ chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ
香、味、触、法处有烦恼无烦恼增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chù ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng
既非有，如何可言：即色处若有烦恼若无烦恼增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò
语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法处若

yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若世间若
chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
出世间增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chù ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù shì jiān chū shì jiān ruò shēng xiāng
“世尊！若色处世间出世间，若声、香、
wèi chù fǎ chù shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法处世间出世间，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàng yǒu sè chù shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí shēng xiāng
有故，况有色处世间出世间增语及声、香、
wèi chù fǎ chù shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法处世间出世间增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè chù ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色处若世间若出世间增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò shì jiān ruò chū
摩诃萨，即声、香、味、触、法处若世间若出
shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
世间增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chù ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若杂染若
qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
清净增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chù ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù zá rǎn qīng jìng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色处杂染清净，若声、香、味、
chù fǎ chù zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法处杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè chù zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色处杂染清净增语及声、香、味、触、
fǎ chù zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法处杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè chù ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色处若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即声、

xiāng wèi chù fǎ chùruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó
香、味、触、法处若杂染若清净增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò shǔshēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即色处若属生死
ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、
chù fǎ chùruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
触、法处若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sè chùshǔshēng sǐ shǔ niè pán ruò shēng xiāng
“世尊！若色处属生死属涅槃，若声、香、
wèi chù fǎ chùshǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
味、触、法处属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè chùshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí shēng
性非有故，况有色处属生死属涅槃增语及声、
xiāng wèi chù fǎ chùshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ
香、味、触、法处属生死属涅槃增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chùruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pán
既非有，如何可言：即色处若属生死若属涅槃
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù
增语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法处
ruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即声、香、
wèi chù fǎ chùruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà
味、触、法处若在内若在外若在两间增语非菩萨
mó hē sà yé
摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò shēng
“世尊！若色处在内在外在两间，若声、
xiāng wèi chù fǎ chù zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù
香、味、触、法处在内在外在两间，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè chù zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng
可得，性非有故，况有色处在内在外在两间增
yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ chù zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng
语及声、香、味、触、法处在内在外在两间增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè chùruò zài nèi ruò
语？此增语既非有，如何可言：即色处若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng
在外若在两间增语是菩萨摩诃萨，即声、香、
wèi chù fǎ chùruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà
味、触、法处若在内若在外若在两间增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè chùruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即色处若可得若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
不可得增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ chùruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法处若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè chù kě dé bù kě dé ruò shēng xiāng
“世尊！若色处可得不可得，若声、香、
wèi chù fǎ chù kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法处可得不可得，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu sè chù kě dé bù kě dé zēng yǔ jí shēng xiāng
有故，况有色处可得不可得增语及声、香、
wèi chù fǎ chù kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法处可得不可得增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè chùruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色处若可得若不可得增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ chùruò kě dé ruò bù
摩诃萨，即声、香、味、触、法处若可得若不
kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
可得增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè zēng
“复次，善现，汝复¹观何义言：即眼界增
yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè zēng yǔ
语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意界增语

¹ 大正藏：汝；永樂北藏及龍藏：汝復

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò yǎn jiè ruò ěr bí
具寿善现答言：“世尊！若眼界，若耳、鼻、
shé shēn yì jiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
舌、身、意界，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn jiè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè zēng yǔ cǐ
有眼界增语及耳、鼻、舌、身、意界增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē
增语既非有，如何可言：即眼界增语是菩萨摩诃
sà jí ěr bí shé shēn yì jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
萨，即耳、鼻、舌、身、意界增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即眼界若常若无
cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
常增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè cháng wú cháng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界常无常，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意界常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn jiè cháng wú cháng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼界常无常增语及耳、鼻、舌、身、意
jiè cháng wú cháng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
界常无常增语？此增语既非有，如何可言：
jí yǎn jiè ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼界若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì jiè ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意界若常若无常增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即眼界若乐若苦
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò
增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意界若
lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè lè kǔ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼界乐苦，若耳、鼻、舌、身、

yì jiè lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn
眼界乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼

jiè lè kǔ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè lè kǔ zēng yǔ
界乐苦增语及耳、鼻、舌、身、眼界乐苦增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
此增语既非有，如何可言：即眼界若乐若苦增语

shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò lè ruò
是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若乐若

kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
苦增语是菩萨摩訶萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即眼界若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè
我增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、眼界

ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若我若无我增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè wǒ wú wǒ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼界我无我，若耳、鼻、舌、身、

yì jiè wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
眼界我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有

yǎn jiè wǒ wú wǒ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè wǒ wú wǒ
眼界我无我增语及耳、鼻、舌、身、眼界我无我

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò wǒ ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即眼界若我若

wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无我增语是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、意

jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
界若我若无我增语是菩萨摩訶萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即眼界若净若不

jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè
净增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、眼界

ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若净若不净增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè jìng bú jìng ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼界净不净，若耳、鼻、舌、身、

yì jiè jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
眼界净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有
yǎn jiè jìng bú jìng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè jìng bú jìng
眼界净不净增语及耳、鼻、舌、身、眼界净不净
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò jìng ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即眼界若净若
bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
不净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
界若净若不净增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò kōng ruò bù
“善现，汝复观何义言：即眼界若空若不
kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
空增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè kōng bù kōng ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼界空不空，若耳、鼻、舌、身、
yì jiè kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
眼界空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn jiè kōng bù kōng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè kōng
有眼界空不空增语及耳、鼻、舌、身、眼界空
bù kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè
不空增语？此增语既非有，如何可言：即眼界
ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
若空若不空增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、眼界若空若不空增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yǒuxiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若有相若
wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无相增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yǒuxiàng wú xiàng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界有相无相，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、眼界有相无相，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǎoyǎn jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn
况 有眼界有相无相 增语及耳、鼻、舌、身、
yì jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
眼界有相无相 增语？此增语既非有，如何可
yán jí yǎn jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即眼界若有相若无相 增语是菩萨摩诃萨，
jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì
即耳、鼻、舌、身、眼界若有相若无相 增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yǒuyuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无愿 增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若有愿若无愿 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yǒuyuàn wú yuàn ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界有愿无愿，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、眼界有愿无愿，尚 毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǎoyǎn jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn
况 有眼界有愿无愿 增语及耳、鼻、舌、身、
yì jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
眼界有愿无愿 增语？此增语既非有，如何可言：
jí yǎn jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼界若有愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、眼界若有愿若无愿 增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不寂静 增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若寂静若不寂静 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè jì jìng bú jì jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界寂静不寂静，若耳、鼻、舌、

shēn yì jiè jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、眼界寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎn jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼界寂静不寂静增语及耳、鼻、舌、
shēn yì jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、眼界寂静不寂静增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼界若寂静若不寂静增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng
诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若寂静若不寂静
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不远离增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yuǎn lí bù yuǎn lí ruò ěr bí
“世尊！若眼界远离不远离，若耳、鼻、
shé shēn yì jiè yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng
舌、身、眼界远离不远离，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎn jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí ěr bí
非有故，况有眼界远离不远离增语及耳、鼻、
shé shēn yì jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
舌、身、眼界远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú
如何可言：即眼界若远离、若不远离增语是菩
sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò yuǎn lí ruò
萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若远离、若
bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不远离增语是菩萨摩诃萨？”

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí wǔ 大般若波罗蜜多经卷第二十五

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí wǔ 初分教诫教授品第七之十五

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yǒu wéi ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若有为若
wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无为增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yǒu wéi wú wéi ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界有为无为，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、眼界有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn jiè yǒu wéi wú wéi zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼界有为无为增语及耳、鼻、舌、身、意
jiè yǒu wéi wú wéi zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界有为无为增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎn jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼界若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、眼界若有为若无为增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若有漏若
wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无漏增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yǒu lòu wú lòu ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界有漏无漏，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、眼界有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǎnyǎn jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况 有眼界有漏无漏增语及耳、鼻、舌、身、意
jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎn jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼界若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、眼界若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即眼界若生若灭
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò
增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若
shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè shēng miè ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼界生灭，若耳、鼻、舌、身、
yì jiè shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
眼界生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
yǎn jiè shēng miè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè shēng miè zēng
眼界生灭增语及耳、鼻、舌、身、眼界生灭增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò shēng ruò
语？此增语既非有，如何可言：即眼界若生若
miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè
灭增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界
ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即眼界若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
善增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè shàn fēi shàn ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼界善非善，若耳、鼻、舌、身、
yì jiè shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
眼界善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn jiè shàn fēi shàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì jiè shàn
有眼界善非善增语及耳、鼻、舌、身、眼界善

fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè
非善增语？此增语既非有，如何可言：即眼界
ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、眼界若善若非善增语是菩萨摩诃萨？

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若有罪若
wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无罪增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yǒu zuì wú zuì ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界有罪无罪，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、眼界有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼界有罪无罪增语及耳、鼻、舌、身、意
jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎn jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、眼界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即眼界若有烦恼
ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò ěr bí
“世尊！若眼界有烦恼无烦恼，若耳、鼻、
shé shēn yì jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、眼界有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼界有烦恼无烦恼增语及耳、
bí shé shēn yì jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、眼界有烦恼无烦恼增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng
既非有，如何可言：即眼界若有烦恼若无烦恼增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò yǒu
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若有
fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若世间若
chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
出世间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè shì jiān chū shì jiān ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界世间出世间，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、眼界世间出世间，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎn jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼界世间出世间增语及耳、鼻、舌、
shēn yì jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、眼界世间出世间增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼界若世间若出世间增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān
诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若世间若出世间
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若杂染若
qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
清净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè zá rǎn qīng jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界杂染清净，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、眼界杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼界杂染清净增语及耳、鼻、舌、身、意

jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：即

yǎn jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼界若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、

shé shēn yì jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、眼界若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò shǔ shēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即眼界若属生死

ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、

yì jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
意界若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò ěr bí
“世尊！若眼界属生死属涅槃，若耳、鼻、

shé shēn yì jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意界属生死属涅槃，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼界属生死属涅槃增语及耳、

bí shé shēn yì jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意界属生死属涅槃增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán
既非有，如何可言：即眼界若属生死若属涅槃

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意界若

shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若在内若

zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、

shēn yì jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó
身、意界若在内若在外若在两间增语非菩萨摩

hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè zài nèi zài wài zài liǎng jiān ruò ěr bí
“世尊！若眼界在内在外在两间，若耳、鼻、

shé shēn yì jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、眼界在内在外在两间，尚 毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎn jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí ěr
性非有故，况 有眼界在内在外在两间增语及耳、
bí shé shēn yì jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng
鼻、舌、身、眼界在内在外在两间增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài
语既非有，如何可言：即眼界若在内若在外若在
liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
两间增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē
眼界若在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃
sà ? ”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn jiè ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即眼界若可得若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不可得增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
眼界若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn jiè kě dé bù kě dé ruò ěr bí shé
“世尊！若眼界可得不可得，若耳、鼻、舌、
shēn yì jiè kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、眼界可得不可得，尚 毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎn jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况 有眼界可得不可得增语及耳、鼻、舌、
shēn yì jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、眼界可得不可得增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼界若可得若不可得增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì jiè ruò kě dé ruò bù kě dé
诃萨，即耳、鼻、舌、身、眼界若可得若不可得
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí sè jiè zēng yǔ
“复次，善现，汝观何义言：即色界增语
fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zēng yǔ
非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法界增语

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò sè jiè ruò shēng xiāng
具寿善现答言：“世尊！若色界，若声、香、
wèi chù fǎ jiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
味、触、法界，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè jiè zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zēng yǔ cǐ
有色界增语及声、香、味、触、法界增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē
增语既非有，如何可言：即色界增语是菩萨摩诃
sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē
萨，即声、香、味、触、法界增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色界若常若无
chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
常增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè cháng wú cháng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界常无常，若声、香、味、
chù fǎ jiè cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè jiè cháng wú chángzēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色界常无常增语及声、香、味、触、
fǎ jiè cháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法界常无常增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè jiè ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即色界若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即
shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú
声、香、味、触、法界若常若无常增语是菩
sà mó hē sà
萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即色界若乐若苦
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè
增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法界

ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè lè kǔ ruò shēng xiāng wèi chù
“世尊！若色界乐苦，若声、香、味、触、
fǎ jiè lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sè
法界乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有色
jiè lè kǔ zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè lè kǔ zēng yǔ
界乐苦增语及声、香、味、触、法界乐苦增语？
cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
此增语既非有，如何可言：即色界若乐若苦增语
shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò lè
是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法界若乐
ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即色界若我若无
wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
我增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法
jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè wǒ wú wǒ ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界我无我，若声、香、味、
chù fǎ jiè wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
触、法界我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè jiè wǒ wú wǒ zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè wǒ
有色界我无我增语及声、香、味、触、法界我
wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò
无我增语？此增语既非有，如何可言：即色界若
wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
我若无我增语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、
chù fǎ jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
触、法界若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即色界若净若不
jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
净增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法
jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè jìng bú jìng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界净不净，若声、香、味、
chù fǎ jiè jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
触、法界净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sè jiè jìng bú jìng zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè jìng
有色界净不净增语及声、香、味、触、法界净
bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò
不净增语？此增语既非有，如何可言：即色界若
jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
净若不净增语是菩萨摩訶萨，即声、香、味、
chù fǎ jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
触、法界若净若不净增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò kōng ruò bù
“善现，汝复观何义言：即色界若空若不
kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
空增语非菩萨摩訶萨，即声、香、味、触、法
jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若空若不空增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè kōng bù kōng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界空不空，若声、香、味、
chù fǎ jiè kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界空不空，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sè jiè kōng bù kōng zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ
况有色界空不空增语及声、香、味、触、法
jiè kōng bù kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界空不空增语？此增语既非有，如何可言：即
sè jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
色界若空若不空增语是菩萨摩訶萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法界若空若不空增语是菩萨摩訶
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yǒu xiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若有相若
wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无相增语非菩萨摩訶萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若有相若无相增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè yǒuxiàng wú xiàng ruò shēng xiāng
“世尊！若色界有相无相，若声、香、
wèi chù fǎ jiè yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法界有相无相，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu sè jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí shēng xiāng wèi
有故，况有色界有相无相增语及声、香、味、
chù fǎ jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
触、法界有相无相增语？此增语既非有，如何
kě yán jí sè jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
可言：即色界若有相若无相增语是菩萨摩诃萨，
jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ
即声、香、味、触、法界若有相若无相增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yǒuyuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无愿增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè yǒuyuàn wú yuàn ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界有愿无愿，若声、香、味、
chù fǎ jiè yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu sè jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色界有愿无愿增语及声、香、味、触、
fǎ jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法界有愿无愿增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即色界若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，即
shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì
声、香、味、触、法界若有愿若无愿增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、

fǎ jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè jì jìng bú jì jìng ruò shēng xiāng
“世尊！若色界寂静不寂静，若声、香、
wèi chù fǎ jiè jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法界寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàng yǒu sè jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí shēng xiāng
有故，况有色界寂静不寂静增语及声、香、
wèi chù fǎ jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法界寂静不寂静增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色界若寂静若不寂静增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò jì jìng ruò bú
摩诃萨，即声、香、味、触、法界若寂静若不
jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
不远离增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè yuǎn lí bù yuǎn lí ruò shēng xiāng
“世尊！若色界远离不远离，若声、香、
wèi chù fǎ jiè yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng
味、触、法界远离不远离，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒu sè jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí shēng xiāng
非有故，况有色界远离不远离增语及声、香、
wèi chù fǎ jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法界远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色界若远离若不远离增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò yuǎn lí ruò bù
摩诃萨，即声、香、味、触、法界若远离若不
yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
远离增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yǒu wéi ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若有为若

wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无为增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè yǒuwéi wú wéi ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界有为无为，若声、香、味、
chù fǎ jiè yǒuwéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu sè jiè yǒuwéi wú wéizēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色界有为无为增语及声、香、味、触、
fǎ jiè yǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法界有为无为增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè jiè ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色界若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ jiè ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法界若有为若无为增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若有漏若
wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无漏增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè yǒu lòu wú lòu ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界有漏无漏，若声、香、味、
chù fǎ jiè yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu sè jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色界有漏无漏增语及声、香、味、触、
fǎ jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法界有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：
jí sè jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色界若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法界若有漏若无漏增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即色界若生若灭

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè
增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法界

ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè shēng miè ruò shēng xiāng wèi chù
“世尊！若色界生灭，若声、香、味、触、

fǎ jiè shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
法界生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有

sè jiè shēng miè zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè shēng miè
色界生灭增语及声、香、味、触、法界生灭

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò shēng
增语？此增语既非有，如何可言：即色界若生

ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
若灭增语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、

fǎ jiè ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
法界若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即色界若善若非

shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ
善增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法

jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè shàn fēi shàn ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界善非善，若声、香、味、

chù fǎ jiè shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界善非善，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu sè jiè shàn fēi shàn zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ
况有色界善非善增语及声、香、味、触、法

jiè shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界善非善增语？此增语既非有，如何可言：即

sè jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
色界若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即声、

xiāng wèi chù fǎ jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法界若善若非善增语是菩萨摩诃

sà
萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若有罪若

wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
无罪增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、

fǎ jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè yǒu zuì wú zuì ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界有罪无罪，若声、香、味、

chù fǎ jiè yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu sè jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色界有罪无罪增语及声、香、味、触、

fǎ jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法界有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：

jí sè jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即声、

xiāng wèi chù fǎ jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
香、味、触、法界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即色界若有烦恼

ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、

chù fǎ jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
触、法界若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

shì zūn ruò sè jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò shēng xiāng
“世尊！若色界有烦恼无烦恼，若声、香、

wèi chù fǎ jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
味、触、法界有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí shēng
性非有故，况有色界有烦恼无烦恼增语及声、

xiāng wèi chù fǎ jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ
香、味、触、法界有烦恼无烦恼增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng
既非有，如何可言：即色界若有烦恼若无烦恼增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò
语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法界若

yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若世间若

chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
出世间增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、

fǎ jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè shì jiān chū shì jiān ruò shēng xiāng
“世尊！若色界世间出世间，若声、香、

wèi chù fǎ jiè shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法界世间出世间，尚毕竟不可得，性非

yǒu gù kuàng yǒu sè jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí shēng xiāng
有故，况有色界世间出世间增语及声、香、

wèi chù fǎ jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法界世间出世间增语？此增语既非有，

rú hé kě yán jí sè jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色界若世间若出世间增语是菩萨

mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò shì jiān ruò chū
摩诃萨，即声、香、味、触、法界若世间若出

shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
世间增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若杂染若

qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
清净增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、

fǎ jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè zá rǎn qīng jìng ruò shēng xiāng wèi
“世尊！若色界杂染清净，若声、香、味、

chù fǎ jiè zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
触、法界杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu sè jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí shēng xiāng wèi chù
况有色界杂染清净增语及声、香、味、触、

fǎ jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
法界杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：

jí sè jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng
即色界若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即声、
xiāng wèi chù fǎ jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó
香、味、触、法界若杂染若清净增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò shǔ shēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即色界若属生死
ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、
chù fǎ jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
触、法界若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sè jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò shēng xiāng
“世尊！若色界属生死属涅槃，若声、香、
wèi chù fǎ jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
味、触、法界属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sè jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí shēng
性非有故，况有色界属生死属涅槃增语及声、
xiāng wèi chù fǎ jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ cǐ zēng yǔ
香、味、触、法界属生死属涅槃增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán
既非有，如何可言：即色界若属生死若属涅槃
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè
增语是菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、法界
ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若在内若
zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即声、香、
wèi chù fǎ jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà
味、触、法界若在内若在外若在两间增语非菩萨
mó hē sà yé
摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè zài nèi zài wài zài liǎng jiān ruò shēng
“世尊！若色界在内在外在两间，若声、

xiāng wèi chù fǎ jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù
香、味、触、法界在内在外在两间，尚 毕竟不
kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sè jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng
可得，性非有故，况 有色界在内在外在两间增
yǔ jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng
语及声、香、味、触、法界在内在外在两间增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sè jiè ruò zài nèi ruò
语？此增语既非有，如何可言：即色界若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shēng xiāng
在外若在两间增语是菩萨摩诃萨，即声、香、
wèi chù fǎ jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà
味、触、法界若在内若在外若在两间增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sè jiè ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即色界若可得若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù
不可得增语非菩萨摩诃萨，即声、香、味、触、
fǎ jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
法界若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sè jiè kě dé bù kě dé ruò shēng xiāng
“世尊！若色界可得不可得，若声、香、
wèi chù fǎ jiè kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
味、触、法界可得不可得，尚 毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu sè jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ jí shēng xiāng
有故，况 有色界可得不可得增语及声、香、
wèi chù fǎ jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
味、触、法界可得不可得增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sè jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即色界若可得若不可得增语是菩萨
mó hē sà jí shēng xiāng wèi chù fǎ jiè ruò kě dé ruò bù
摩诃萨，即声、香、味、触、法界若可得若不
kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
可得增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí yǎn shí jiè zēng
“复次，善现，汝观何义言：即眼识界增
yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè zēng
语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界增

yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò yǎn shí jiè ruò ěr
具寿善现答言：“世尊！若眼识界，若耳、
bí shé shēn yì shí jiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
鼻、舌、身、意识界，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎn shí jiè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì shí
故，况有眼识界增语及耳、鼻、舌、身、意识
jiè zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè
界增语？此增语既非有，如何可言：即眼识界
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò cháng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若常若
wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无常增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè cháng wú cháng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界常无常，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意识界常无常，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎn shí jiè cháng wú cháng zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼识界常无常增语及耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè cháng wú cháng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意识界常无常增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼识界若常若无常增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò cháng ruò wú cháng
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若常若无常
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò lè ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若乐若
kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí
苦增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识

jiè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè lè kǔ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼识界乐苦，若耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
意识界乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有
yǎn shí jiè lè kǔ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì shí jiè lè kǔ
眼识界乐苦增语及耳、鼻、舌、身、意识界乐苦
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò lè
增语？此增语既非有，如何可言：即眼识界若乐
ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
若苦增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
shí jiè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识界若乐若苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò wǒ ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若我若
wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无我增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
shí jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè wǒ wú wǒ ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界我无我，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意识界我无我，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu yǎn shí jiè wǒ wú wǒ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼识界我无我增语及耳、鼻、舌、身、意
shí jiè wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
识界我无我增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎn shí jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼识界若我若无我增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意识界若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若净若
bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
不净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
shí jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè jìng bú jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界净不净，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意识界净不净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎn shí jiè jìng bú jìng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼识界净不净增语及耳、鼻、舌、身、意
shí jiè jìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
识界净不净增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎn shí jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼识界若净若不净增语是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意识界若净若不净增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò kōng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若空若
bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不空增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若空若不空增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè kōng bù kōng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界空不空，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意识界空不空，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎn shí jiè kōng bù kōng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼识界空不空增语及耳、鼻、舌、身、意
shí jiè kōng bù kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
识界空不空增语？此增语既非有，如何可言：
jí yǎn shí jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼识界若空若不空增语是菩萨摩訶萨，即耳、
bí shé shēn yì shí jiè ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意识界若空若不空增语是菩萨摩
hē sà
訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yǒuxiàng
“善现，汝复观何义言：即眼识界若有相
ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若无相增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若有相若无相增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yǒuxiàng wú xiàng ruò ěr bí
“世尊！若眼识界有相无相，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng
舌、身、意识界有相无相，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒuyǎn shí jiè yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ jí ěr bí
非有故，况有眼识界有相无相增语及耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
舌、身、意识界有相无相增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即眼识界若有相若无相增语是菩萨
mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò yǒuxiàng ruò wú
摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若有相若无
xiàng zēng yǔ shì pú sà mā hē sà
相增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yǒuyuàn
“善现，汝复观何义言：即眼识界若有愿
ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mā hē sà jí ěr bí shé shēn
若无愿增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yǒuyuàn wú yuàn ruò ěr bí
“世尊！若眼识界有愿无愿，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng
舌、身、意识界有愿无愿，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒuyǎn shí jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí ěr bí
非有故，况有眼识界有愿无愿增语及耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
舌、身、意识界有愿无愿增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即眼识界若有愿若无愿增语是菩萨
mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò yǒuyuàn ruò wú
摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若有愿若无
yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
愿增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò jì jìng
“善现，汝复观何义言：即眼识界若寂静
ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若不寂静增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、

yì shí jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè jì jìng bú jì jìng ruò ěr bí
“世尊！若眼识界寂静不寂静，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意识界寂静不寂静，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼识界寂静不寂静增语及耳、
bí shé shēn yì shí jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意识界寂静不寂静增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng
既非有，如何可言：即眼识界若寂静若不寂静增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若
jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yuǎn lí
“善现，汝复观何义言：即眼识界若远离
ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若不远离增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
意识界若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yuǎn lí bù yuǎn lí ruò ěr bí
“世尊！若眼识界远离不远离，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意识界远离不远离，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼识界远离不远离增语及耳、
bí shé shēn yì shí jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意识界远离不远离增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí
既非有，如何可言：即眼识界若远离若不远离
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界
ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu wéi
“善现，汝复观何义言：即眼识界若有为

ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若无为增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yǒu wéi wú wéi ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界有为无为，若耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意识界有为无为，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎn shí jiè yǒu wéi wú wéizēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼识界有为无为增语及耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè yǒu wéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意识界有为无为增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼识界若有为若无为增语是菩萨摩

hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若有为若无为
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu lòu
“善现，汝复观何义言：即眼识界若有漏

ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若无漏增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yǒu lòu wú lòu ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界有漏无漏，若耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意识界有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎn shí jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼识界有漏无漏增语及耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意识界有漏无漏增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼识界若有漏若无漏增语是菩萨摩

hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若有漏若无漏

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò shēng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若生若
miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí
灭增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识
jiè ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè shēng miè ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼识界生灭，若耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
意识界生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn shí jiè shēng miè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì shí jiè
有眼识界生灭增语及耳、鼻、舌、身、意识界
shēng miè zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí
生灭增语？此增语既非有，如何可言：即眼识
jiè ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
界若生若灭增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、意识界若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò shàn ruò
“善现，汝复观何义言：即眼识界若善若
fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
非善增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè shàn fēi shàn ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界善非善，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意识界善非善，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn shí jiè shàn fēi shàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼识界善非善增语及耳、鼻、舌、身、意
shí jiè shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
识界善非善增语？此增语既非有，如何可言：
jí yǎn shí jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼识界若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì shí jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意识界若善若非善增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu zuì
“善现，汝复观何义言：即眼识界若有罪
ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若无罪增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yǒu zuì wú zuì ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界有罪无罪，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意识界有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎn shí jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼识界有罪无罪增语及耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意识界有罪无罪增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼识界若有罪若无罪增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若有罪若无罪
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu fán
“善现，汝复观何义言：即眼识界若有烦
nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē
身、意识界若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃
sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò ěr bí
“世尊！若眼识界有烦恼无烦恼，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意识界有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼识界有烦恼无烦恼增语及耳、
bí shé shēn yì shí jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng
鼻、舌、身、意识界有烦恼无烦恼增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán
语既非有，如何可言：即眼识界若有烦恼若无烦
nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí
恼增语是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、意识
jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
界若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩訶萨？

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò shì jiān
“善现，汝复观何义言：即眼识界若世间
ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若出世间增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若世间若出世间增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè shì jiān chū shì jiān ruò ěr bí
“世尊！若眼识界世间出世间，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意识界世间出世间，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼识界世间出世间增语及耳、
bí shé shēn yì shí jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意识界世间出世间增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng
既非有，如何可言：即眼识界若世间若出世间增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò
语是菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若
shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
世间若出世间增语是菩萨摩訶萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò zá rǎn
“善现，汝复观何义言：即眼识界若杂染
ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若清净增语非菩萨摩訶萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若杂染若清净增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè zá rǎn qīng jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼识界杂染清净，若耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意识界杂染清净，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎn shí jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼识界杂染清净增语及耳、鼻、舌、

shēn yì shí jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意识界杂染清净增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼识界若杂染若清净增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若杂染若清
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
净增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò shǔ shēng
“善现，汝复观何义言：即眼识界若属生
sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì shí jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē
身、意识界若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃
sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò ěr bí
“世尊！若眼识界属生死属涅槃，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意识界属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí
性非有故，况有眼识界属生死属涅槃增语及
ěr bí shé shēn yì shí jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ
耳、鼻、舌、身、意识界属生死属涅槃增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò shǔ shēng sǐ
此增语既非有，如何可言：即眼识界若属生死
ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若属涅槃增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē
意识界若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃
sà
萨？

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò zài nèi
“善现，汝复观何义言：即眼识界若在内
ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi
舌、身、意识界若在内若在外若在两间增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò ěr
“世尊！若眼识界在内在外在两间，若耳、
bí shé shēn yì shí jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng
鼻、舌、身、意识界在内在外在两间，尚毕竟
bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè zài nèi zài wài zài liǎng
不可得，性非有故，况有眼识界在内在外在两
jiānzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì shí jiè zài nèi zài wài zài liǎng
间增语及耳、鼻、舌、身、意识界在内在外在两
jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò
间增语？此增语既非有，如何可言：即眼识界若
zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì shí jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng
鼻、舌、身、意识界若在内若在外若在两间增
yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn shí jiè ruò kě dé
“善现，汝复观何义言：即眼识界若可得
ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若不可得增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì shí jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意识界若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn shí jiè kě dé bù kě dé ruò ěr bí
“世尊！若眼识界可得不可得，若耳、鼻、
shé shēn yì shí jiè kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意识界可得不可得，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn shí jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼识界可得不可得增语及耳、
bí shé shēn yì shí jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意识界可得不可得增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn shí jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng
既非有，如何可言：即眼识界若可得若不可得增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì shí jiè ruò
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意识界若
kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mā hē sà
可得若不可得增语是菩萨摩诃萨？”

大般若波罗蜜多经卷第二十五

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí liù
大般若波罗蜜多经卷第二十六

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí liù
初分教诫教授品第七之十六

fù cì shàn xiàn rǔ guān hé yì yán jí yǎn chù zēng yǔ
“复次，善现，汝观何义言：即眼触增语
fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù zēng yǔ fēi
非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触增语非
pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò yǎn chù ruò ěr bí
具寿善现答言：“世尊！若眼触，若耳、鼻、
shé shēn yì chù shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
舌、身、意触，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn chù zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù zēng yǔ cǐ
有眼触增语及耳、鼻、舌、身、意触增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn chù zēng yǔ shì pú sà mó hē
增语既非有，如何可言：即眼触增语是菩萨摩诃
sà jí ěr bí shé shēn yì chù zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
萨，即耳、鼻、舌、身、意触增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即眼触若常若无
cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
常增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù cháng wú cháng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触常无常，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎn chù cháng wú cháng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼触常无常增语及耳、鼻、舌、身、意

chùcháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
触常无常增语？此增语既非有，如何可言：

jí yǎnchùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼触若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即耳、

bí shé shēn yì chùruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意触若常若无常增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即眼触若乐若苦

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò
增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若

lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù lè kǔ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼触乐苦，若耳、鼻、舌、身、

yì chù lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn
意触乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼

chù lè kǔ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù lè kǔ zēng yǔ
触乐苦增语及耳、鼻、舌、身、意触乐苦增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò lè ruò kǔ zēng yǔ
此增语既非有，如何可言：即眼触若乐若苦增语

shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò lè ruò
是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若乐若

kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即眼触若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù
我增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触

ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù wǒ wú wǒ ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼触我无我，若耳、鼻、舌、身、

yì chù wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
意触我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有

yǎnchù wǒ wú wǒ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù wǒ wú wǒ
眼触我无我增语及耳、鼻、舌、身、意触我无我

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò wǒ ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即眼触若我若
wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无我增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
触若我若无我增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即眼触若净若不

jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù
净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触
ruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù jìng bú jìng ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼触净不净，若耳、鼻、舌、身、

yì chù jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
意触净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有

yǎnchù jìng bú jìngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù jìng bú jìng
眼触净不净增语及耳、鼻、舌、身、意触净不净

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò jìng ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即眼触若净若

bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
不净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意

chùruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
触若净若不净增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò kōngruò bú
“善现，汝复观何义言：即眼触若空若不

kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
空增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意

chùruò kōngruò bú kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù kōng bú kōng ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼触空不空，若耳、鼻、舌、身、

yì chù kōng bú kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
意触空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu yǎnchù kōng bú kōngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù kōng
有眼触空不空增语及耳、鼻、舌、身、意触空

bú kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù
不空增语？此增语既非有，如何可言：即眼触

ruòkōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
若空若不空 增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chùruòkōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、意触若空若不空 增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò yǒuxiàngruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若有相若

wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无相 增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若有相若无相 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù yǒuxiàng wú xiàng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触有相无相，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触有相无相，尚 毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu yǎnchù yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn
况 有眼触有相无相 增语及耳、鼻、舌、身、

yì chù yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
意触有相无相 增语？此增语既非有，如何可

yán jí yǎnchùruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即眼触若有相若无相 增语是菩萨摩诃萨，

jí ěr bí shé shēn yì chùruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ shì
即耳、鼻、舌、身、意触若有相若无相 增语是

pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò yǒuyuànruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若有愿若

wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
无愿 增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò yǒuyuànruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若有愿若无愿 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù yǒuyuàn wú yuàn ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触有愿无愿，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触有愿无愿，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu yǎnchù yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn
况 有眼触有愿无愿 增语及耳、鼻、舌、身、

yì chù yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
意触有愿无愿 增语？此增语既非有，如何可言：

jí yǎnchùruò yǒuyuànrùò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
即眼触若有愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì chùruò yǒuyuànrùò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó
鼻、舌、身、意触若有愿若无愿 增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若寂静若
bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù jì jìng bú jì jìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触寂静不寂静，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意触寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu yǎnchù jì jìng bú jì jìngzēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼触寂静不寂静增语及耳、鼻、舌、
shēn yì chù jì jìng bú jì jìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意触寂静不寂静增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchùruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼触若寂静若不寂静增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò jì jìng ruò bú jì jìng
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若寂静若不寂静
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不远离增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù yuǎn lí bù yuǎn lí ruò ěr bí
“世尊！若眼触远离不远离，若耳、鼻、
shé shēn yì chù yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng
舌、身、意触远离不远离，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchù yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí ěr bí
非有故，况有眼触远离不远离增语及耳、鼻、

shé shēn yì chùyuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
舌、身、意触远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yǎnchùruòyuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即眼触若远离若不远离增语是菩萨
mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruòyuǎn lí ruò bù yuǎn
摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若远离若不远
lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruòyǒuwéiruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若有为若
wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无为增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùyǒuwéi wú wéi ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触有为无为，若耳、鼻、舌、
shēn yì chùyǒuwéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎnchùyǒuwéi wú wéizēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼触有为无为增语及耳、鼻、舌、身、意
chùyǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
触有为无为增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎnchùruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼触若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意触若有为若无为增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruòyǒulòuruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若有漏若
wú lòuzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无漏增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruòyǒulòuruò wú lòuzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùyǒulòu wú lòu ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触有漏无漏，若耳、鼻、舌、
shēn yì chùyǒulòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎnchùyǒulòu wú lòuzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼触有漏无漏增语及耳、鼻、舌、身、意

chùyǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
触有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：即
yǎnchù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼触若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意触若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即眼触若生若灭
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù ruò
增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若
shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù shēng miè ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼触生灭，若耳、鼻、舌、身、
yì chù shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
意触生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
yǎnchù shēng miè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù shēng miè zēng
眼触生灭增语及耳、鼻、舌、身、意触生灭增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù ruò shēng ruò
语？此增语既非有，如何可言：即眼触若生若
miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù
灭增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触
ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà yé
若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即眼触若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
善增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù shàn fēi shàn ruò ěr bí shé shēn
“世尊！若眼触善非善，若耳、鼻、舌、身、
yì chù shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
意触善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎnchù shàn fēi shàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù shàn
有眼触善非善增语及耳、鼻、舌、身、意触善
fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù
非善增语？此增语既非有，如何可言：即眼触

ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
身、意触若善若非善增语是菩萨摩诃萨？

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若有罪若

wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无罪增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù yǒu zuì wú zuì ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触有罪无罪，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu yǎn chù yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼触有罪无罪增语及耳、鼻、舌、身、意

chù yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
触有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：即

yǎn chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼触若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、

shé shēn yì chù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意触若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即眼触若有烦恼

ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、

yì chù ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò ěr bí
“世尊！若眼触有烦恼无烦恼，若耳、鼻、

shé shēn yì chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意触有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼触有烦恼无烦恼增语及耳、

bí shé shēn yì chù yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意触有烦恼无烦恼增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn chù ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng
既非有，如何可言：即眼触若有烦恼若无烦恼增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruòyǒu
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若有
fánnǎoruò wú fánnǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若世间若

chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
出世间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù shì jiān chū shì jiān ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触世间出世间，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意触世间出世间，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎnchù shì jiān chū shì jiānzēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼触世间出世间增语及耳、鼻、舌、

shēn yì chù shì jiān chū shì jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意触世间出世间增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchùruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼触若世间若出世间增语是菩萨摩

hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò shì jiān ruò chū shì jiān
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若世间若出世间
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若杂染若

qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
清净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chùruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
触若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù zá rǎn qīngjìng ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触杂染清净，若耳、鼻、舌、

shēn yì chù zá rǎn qīngjìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
身、意触杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuyǎnchù zá rǎn qīngjìngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
况有眼触杂染清净增语及耳、鼻、舌、身、意

chù zá rǎn qīngjìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
触杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：即

yǎnchùruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
眼触若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
舌、身、意触若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò shǔshēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即眼触若属生死
ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
意触若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò yǎnchùshǔshēng sǐ shǔ niè pán ruò ěr bí
“世尊！若眼触属生死属涅槃，若耳、鼻、
shé shēn yì chùshǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意触属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchùshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼触属生死属涅槃增语及耳、
bí shé shēn yì chùshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ
鼻、舌、身、意触属生死属涅槃增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pán
既非有，如何可言：即眼触若属生死若属涅槃
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùruò
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若
shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chùruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó
身、意触若在内若在外若在两间增语非菩萨摩
hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò ěr bí
“世尊！若眼触在内在外在两间，若耳、鼻、
shé shēn yì chù zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
舌、身、意触在内在外在两间，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchù zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí ěr
性非有故，况有眼触在内在外在两间增语及耳、
bí shé shēn yì chù zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng
鼻、舌、身、意触在内在外在两间增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài
语既非有，如何可言：即眼触若在内若在外若在
liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
两间增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chù ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē
意触若在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即眼触若可得若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
不可得增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chù ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
意触若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù kě dé bù kě dé ruò ěr bí shé
“世尊！若眼触可得不可得，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
身、意触可得不可得，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒuyǎnchù kě dé bù kě dé zēng yǔ jí ěr bí shé
故，况有眼触可得不可得增语及耳、鼻、舌、
shēn yì chù kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
身、意触可得不可得增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchù ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即眼触若可得若不可得增语是菩萨摩
hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù ruò kě dé ruò bù kě dé
诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触若可得若不可得
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí yǎnchù wéiyuán
“复次，善现，汝观何义言：即眼触为缘
suǒ shēng zhū shòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
所生诸受增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
身、意触为缘所生诸受增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
具寿善现答言：“世尊！若眼触为缘所生

zhūshòu ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
诸受，若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受，

shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéiyuánsuǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所

shēngzhūshòuzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēng
生诸受增语及耳、鼻、舌、身、意触为缘所生

zhūshòuzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù
诸受增语？此增语既非有，如何可言：即眼触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòuzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
为缘所生诸受增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、

shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuzēng yǔ shì pú sà mó hē
舌、身、意触为缘所生诸受增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若常若无常增语非菩萨摩诃萨，即耳、

bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò cháng ruò wú cháng
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若常若无常

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòucháng wú cháng
“世尊！若眼触为缘所生诸受常无常，

ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòucháng wú
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受常无

cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéi
常，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为

yuánsuǒshēngzhūshòucháng wú chángzēng yǔ jí ěr bí shé shēn
缘所生诸受常无常增语及耳、鼻、舌、身、

yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòucháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ
意触为缘所生诸受常无常增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò
既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若

cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
常 若 无 常 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 耳 、 鼻 、 舌 、
shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì
身 、 意 触 为 缘 所 生 诸 受 若 常 若 无 常 增 语 是
pú sà mó hē sà
菩 萨 摩 诃 萨 ？ ”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
“ 善 现 ， 汝 复 观 何 义 言 ： 即 眼 触 为 缘 所 生

zhū shòu ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
诸 受 若 乐 若 苦 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 耳 、 鼻 、 舌 、
shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà
身 、 意 触 为 缘 所 生 诸 受 若 乐 若 苦 增 语 非 菩 萨
mó hē sà yé
摩 诃 萨 耶 ？ ”

shì zūn ruò yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu lè kǔ ruò ěr
“ 世 尊 ！ 若 眼 触 为 缘 所 生 诸 受 乐 苦 ， 若 耳 、

bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu lè kǔ shàng bì
鼻 、 舌 、 身 、 意 触 为 缘 所 生 诸 受 乐 苦 ， 尚 毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
竟 不 可 得 ， 性 非 有 故 ， 况 有 眼 触 为 缘 所 生 诸

shòu lè kǔ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng
受 乐 苦 增 语 及 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 触 为 缘 所 生

zhū shòu lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
诸 受 乐 苦 增 语 ？ 此 增 语 既 非 有 ， 如 何 可 言 ； 即

yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē
眼 触 为 缘 所 生 诸 受 若 乐 若 苦 增 语 是 菩 萨 摩 诃

sà jí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
萨 ， 即 耳 、 鼻 、 舌 、 身 、 意 触 为 缘 所 生 诸 受 若

lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
乐 若 苦 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ？ ”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
“ 善 现 ， 汝 复 观 何 义 言 ： 即 眼 触 为 缘 所 生

zhū shòu ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸 受 若 我 若 无 我 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 耳 、 鼻 、

shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi
舌 、 身 、 意 触 为 缘 所 生 诸 受 若 我 若 无 我 增 语 非

pú sà mó hē sà yé
菩 萨 摩 诃 萨 耶 ？ ”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wǒ wú wǒ ruò
“世尊！若眼触为缘所生诸受我无我，若
ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wǒ wú wǒ
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受我无我，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéiyuánsuǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所
shēngzhūshòu wǒ wú wǒ zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chùwéi
生诸受我无我增语及耳、鼻、舌、身、意触为
yuánsuǒshēngzhūshòu wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
缘所生诸受我无我增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò wǒ ruò wú wǒ zēng
何可言：即眼触为缘所生诸受若我若无我增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuán
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为缘
suǒshēngzhūshòuruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
所生诸受若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhūshòuruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸受若净若不净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi
舌、身、意触为缘所生诸受若净若不净增语非
pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòujìng bú jìng ruò
“世尊！若眼触为缘所生诸受净不净，若
ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòujìng bú jìng
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受净不净，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéiyuánsuǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所
shēngzhūshòujìng bú jìng zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chùwéi
生诸受净不净增语及耳、鼻、舌、身、意触为
yuánsuǒshēngzhūshòujìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
缘所生诸受净不净增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò jìng ruò bú jìng zēng
何可言：即眼触为缘所生诸受若净若不净增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuán
语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为缘

suǒshēngzhūshòuruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
所生诸受若净若不净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruòkōngruò bù kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bǐ
诸受若空若不空增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、

shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòkōngruò bù kōngzēng yǔ
舌、身、意触为缘所生诸受若空若不空增语

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng bù kōng
“世尊！若眼触为缘所生诸受空不空，

ruò ěr bǐ shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng bù kōng
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受空不空，

shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéiyuánsuǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所

shēngzhūshòukōng bù kōngzēng yǔ jí ěr bǐ shé shēn yì chù
生诸受空不空增语及耳、鼻、舌、身、意触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng bù kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
为缘所生诸受空不空增语？此增语既非有，

rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòkōngruò bù kōng
如何可言：即眼触为缘所生诸受若空若不空

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé shēn yì chùwéi
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为

yuán suǒ shēng zhū shòu ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē
缘所生诸受若空若不空增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruòyǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若有相若无相增语非菩萨摩诃萨，即耳、

bǐ shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuxiàng ruò wú
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若有相若无

xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuxiàng wú xiàng
“世尊！若眼触为缘所生诸受有相无相，

ruò ěr bǐ shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuxiàng
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受有相
wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn chù wéi
无相，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòuyǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí ěr bǐ shé shēn
缘所生诸受有相无相增语及耳、鼻、舌、身、
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ
意触为缘所生诸受有相无相增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒu
既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若有
xiàngruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé
相若无相增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ
身、意触为缘所生诸受若有相若无相增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhūshòuruòyǒuyuànrúò wú yuànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuyuànrúò wú
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若有愿若无
yuànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuyuànrúò wú yuàn
“世尊！若眼触为缘所生诸受有愿无愿，
ruò ěr bǐ shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuyuànrúò wú yuàn
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受有愿
wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn chù wéi
无愿，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòuyǒuyuànrúò wú yuànzēng yǔ jí ěr bǐ shé shēn
缘所生诸受有愿无愿增语及耳、鼻、舌、身、
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuyuànrúò wú yuànzēng yǔ cǐ zēng yǔ
意触为缘所生诸受有愿无愿增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒu
既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若有
yuànrúò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bǐ shé
愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、

shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò yǒuyuànrùò wú yuànzēng yǔ
身、意触为缘所生诸受若有愿若无愿增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhūshòuruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò jì jìng ruò bú jì
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若寂静若不寂
jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng bú jì jìng
“世尊！若眼触为缘所生诸受寂静不寂静，
ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng bú
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受寂静不
jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchùwéi
寂静，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为
yuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng bú jì jìngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn
缘所生诸受寂静不寂静增语及耳、鼻、舌、身、
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jì jìng bú jì jìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ
意触为缘所生诸受寂静不寂静增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò jì
既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若寂
jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
静若不寂静增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、
shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ
身、意触为缘所生诸受若寂静若不寂静增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhūshòuruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò yuǎn lí ruò bù
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若远离若不
yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí bù yuǎn
“世尊！若眼触为缘所生诸受远离不远

lí ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn
离，若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受远

lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎn
离不远离，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼

chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí ěr bí
触为缘所生诸受远离不远离增语及耳、鼻、

shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ
舌、身、意触为缘所生诸受远离不远离增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
此增语既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸

shòuruòyuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr
受若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨，即耳、

bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyuǎn lí ruò bù
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若远离若不

yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
远离增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸受若有为若无为增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、

shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuwéiruò wú wéizēng yǔ
舌、身、意触为缘所生诸受若有为若无为增语

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuwéi wú wéi
“世尊！若眼触为缘所生诸受有为无为，

ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuwéi wú
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受有为无

wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéiyuán
为，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘

suǒshēngzhūshòuyǒuwéi wú wéizēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
所生诸受有为无为增语及耳、鼻、舌、身、意

chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi
触为缘所生诸受有为无为增语？此增语既非

yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuwéiruò
有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若有为若

wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无为增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意
chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò yǒu wéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó
触为缘所生诸受若有为若无为增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù wéiyuán suǒ shēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhū shòu ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸受若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ
舌、身、意触为缘所生诸受若有漏若无漏增语
fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu yǒu lòu wú lòu
“世尊！若眼触为缘所生诸受有漏无漏，

ruò ěr bí shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu yǒu lòu wú
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受有漏无

lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchù wéiyuán
漏，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘

suǒ shēng zhū shòu yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
所生诸受有漏无漏增语及耳、鼻、舌、身、意

chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi
触为缘所生诸受有漏无漏增语？此增语既非

yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò yǒu lòu ruò
有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若有漏若

wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì
无漏增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意

chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó
触为缘所生诸受若有漏若无漏增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù wéiyuán suǒ shēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhū shòu ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸受若生若灭增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、

shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi
舌、身、意触为缘所生诸受若生若灭增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shēng miè ruò
“世尊！若眼触为缘所生诸受生灭，若
ěr bí shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shēng miè
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受生灭，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchù wéiyuán suǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所
shēng zhū shòu shēng miè zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù wéi
生诸受生灭增语及耳、鼻、舌、身、意触为
yuán suǒ shēng zhū shòu shēng miè zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
缘所生诸受生灭增语？此增语既非有，如何
kě yán jí yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì
可言：即眼触为缘所生诸受若生若灭增语是
pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng
菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为缘所生
zhū shòu ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
诸受若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchù wéiyuán suǒ shēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhū shòu ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸受若善若非善增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ
舌、身、意触为缘所生诸受若善若非善增语
fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shàn fēi shàn ruò
“世尊！若眼触为缘所生诸受善非善，若
ěr bí shé shēn yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shàn fēi shàn
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受善非善，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchù wéiyuán suǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所
shēng zhū shòu shàn fēi shàn zēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì chù
生诸受善非善增语及耳、鼻、舌、身、意触
wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
为缘所生诸受善非善增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu ruò shàn ruò fēi shàn
如何可言：即眼触为缘所生诸受若善若非善

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéi
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为
yuán suǒ shēng zhū shòu ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
缘所生诸受若善若非善增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruòyǒuzuìruòwúzuìzēngyǔfēipúsà mó hē sà jí ěr bí
诸受若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuzuìruòwúzuìzēngyǔ
舌、身、意触为缘所生诸受若有罪若无罪增语
fēipúsà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuzuìwúzuìruò
“世尊！若眼触为缘所生诸受有罪无罪若

ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuzuìwúzuì
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受有罪无罪，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchùwéiyuánsuǒ
尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘所
shēngzhūshòuyǒuzuìwúzuìzēngyǔjí ěr bí shé shēn yì chù
生诸受有罪无罪增语及耳、鼻、舌、身、意触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuzuìwúzuìzēngyǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
为缘所生诸受有罪无罪增语？此增语既非有，

rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒuzuìruòwúzuì
如何可言：即眼触为缘所生诸受若有罪若无罪
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéi
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为
yuán suǒ shēng zhū shòu ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
缘所生诸受若有罪若无罪增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruòyǒufán nǎoruòwúfán nǎozēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí
诸受若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即
ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruòyǒufán nǎo
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若有烦恼

ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǒu fán nǎo wú
“世尊！若眼触为缘所生诸受有烦恼无
fán nǎo ruò ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
烦恼，若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受
yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí ěr
有眼触为缘所生诸受有烦恼无烦恼增语及耳、
bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǒu fán nǎo wú fán nǎo
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受有烦恼无烦恼
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎn chù wéi yuán
增语？此增语既非有，如何可言：即眼触为缘
suǒ shēng zhū shòu ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē
所生诸受若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃
sà jí ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò
萨，即耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若
yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎn chù wéi yuán suǒ shēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhū shòu ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨，即耳、
bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò shì jiān ruò chū shì
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若世间若出世
jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì jiān chū shì
“世尊！若眼触为缘所生诸受世间出世
jiān ruò ěr bí shé shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì
间，若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受世
jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎn
间出世间，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí ěr bí shé
触为缘所生诸受世间出世间增语及耳、鼻、舌、
shēn yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ
身、意触为缘所生诸受世间出世间增语？此

zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
增语既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受
ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí
若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng
舌、身、意触为缘所生诸受若世间若出世间增
yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhūshòuruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr bí
诸受若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨，即耳、鼻、
shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng
舌、身、意触为缘所生诸受若杂染若清净增
yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zá rǎn qīngjìng
“世尊！若眼触为缘所生诸受杂染清净，
ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zá rǎn qīng
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受杂染清
jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyǎnchùwéiyuán
净，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为缘
suǒshēngzhūshòu zá rǎn qīngjìngzēng yǔ jí ěr bí shé shēn yì
所生诸受杂染清净增语及耳、鼻、舌、身、意
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
触为缘所生诸受杂染清净增语？此增语既
fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò zá rǎn
非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若杂染
ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn
若清净增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà
意触为缘所生诸受若杂染若清净增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生
zhūshòuruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí
诸受若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即

ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò shǔshēng
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若属生

sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòushǔshēng sǐ shǔ
“世尊！若眼触为缘所生诸受属生死属

niè pán ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
涅槃，若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受

shǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
属生死属涅槃，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒuyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòushǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí
有眼触为缘所生诸受属生死属涅槃增语及

ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòushǔshēng sǐ
耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受属生死

shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchù
属涅槃增语？此增语既非有，如何可言：即眼触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú
为缘所生诸受若属生死若属涅槃增语是菩

sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēng
萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为缘所生

zhūshòuruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
诸受若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē
诸受若在内若在外若在两间增语非菩萨摩诃

sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò
萨，即耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若

zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
在内若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zài nèi zài wài zài
“世尊！若眼触为缘所生诸受在内在外在

liǎngjiān ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
两间，若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受

zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
在内在外在两间，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒuyǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng
况有眼触为缘所生诸受在内在外在两间增

yǔ jí ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zài nèi
语及耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受在内

zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
在外在两间增语？此增语既非有，如何可言：

jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiān
即眼触为缘所生诸受若在内若在外若在两间

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé shēn yì chùwéi
增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、身、意触为

yuánsuǒshēngzhūshòuruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú
缘所生诸受若在内若在外若在两间增语是菩

sà mó hē sà
萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
“善现，汝复观何义言：即眼触为缘所生

zhūshòuruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí ěr
诸受若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨，即耳、

bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò kě dé ruò bù kě
鼻、舌、身、意触为缘所生诸受若可得若不可

dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé bù kě dé
“世尊！若眼触为缘所生诸受可得不可得，

ruò ěr bí shé shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé bù
若耳、鼻、舌、身、意触为缘所生诸受可得不可

kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yǎnchùwéi
可得，尚毕竟不可得，性非有故，况有眼触为

yuánsuǒshēngzhūshòu kě dé bù kě dé zēng yǔ jí ěr bí shé shēn
缘所生诸受可得不可得增语及耳、鼻、舌、身、

yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ
意触为缘所生诸受可得不可得增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò kě
既非有，如何可言：即眼触为缘所生诸受若可

dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí ěr bí shé
得若不可得增语是菩萨摩诃萨，即耳、鼻、舌、

shēn yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ
身、意触为缘所生诸受若可得若不可得增语

shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí dì jiè zēng yǔ
“复次，善现，汝观何义言：即地界增语

fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zēng yǔ
非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识界增语

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò dì jiè ruò shuǐ huǒ
具寿善现答言：“世尊！若地界，若水、火、

fēng kōng shí jiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
风、空、识界，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu dì jiè zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zēng yǔ cǐ
有地界增语及水、火、风、空、识界增语？此

zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē
增语既非有，如何可言：即地界增语是菩萨摩诃

sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē
萨，即水、火、风、空、识界增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即地界若常若无

chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
常增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识

jiè ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè cháng wú cháng ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界常无常，若水、火、风、

kōng shí jiè cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界常无常，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu dì jiè cháng wú chángzēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng
况有地界常无常增语及水、火、风、空、

shí jiè cháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
识界常无常增语？此增语既非有，如何可言：

jí dì jiè ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ
即地界若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即水、

huǒ fēng kōng shí jiè ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó
火、风、空、识界若常若无常增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即地界若乐若苦

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识界

ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè lè kǔ ruò shuǐ huǒ fēng kōng
“世尊！若地界乐苦，若水、火、风、空、

shí jiè lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu dì
识界乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有地

jiè lè kǔ zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè lè kǔ zēng yǔ
界乐苦增语及水、火、风、空、识界乐苦增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
此增语既非有，如何可言：即地界若乐若苦增语

shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò lè ruò
是菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识界若乐若

kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即地界若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
我增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识

jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè wǒ wú wǒ ruò shuǐ huǒ fēng kōng
“世尊！若地界我无我，若水、火、风、空、

shí jiè wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
识界我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有

dì jiè wǒ wú wǒ zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wǒ wú
地界我无我增语及水、火、风、空、识界我无

wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò wǒ
我增语？此增语既非有，如何可言：即地界若我

ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
若无我增语是菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、

shí jiè ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识界若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí qī 大般若波罗蜜多经卷第二十七

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí qī 初分教诫教授品第七之十七

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即地界若净若不
jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
净增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识
jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè jìng bú jìng ruò shuǐ huǒ fēng kōng
“世尊！若地界净不净，若水、火、风、空、
shí jiè jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
识界净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有
dì jiè jìng bú jìng zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè jìng bú
地界净不净增语及水、火、风、空、识界净不
jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò jìng
净增语？此增语既非有，如何可言：即地界若净
ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
若不净增语是菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识界若净若不净增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò kōng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即地界若空若不
kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
空增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识
jiè ruò kōng ruò bú kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè kōng bú kōng ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界空不空，若水、火、风、
kōng shí jiè kōng bú kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界空不空，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu dì jiè kōng bù kōngzēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
况有地界空不空增语及水、火、风、空、识
jiè kōng bù kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界空不空增语？此增语既非有，如何可言：即
dì jiè ruò kōng ruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ
地界若空若不空增语是菩萨摩诃萨，即水、火、
fēng kōng shí jiè ruò kōng ruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
风、空、识界若空若不空增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yǒuxiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若有相若
wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
无相增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yǒuxiàng wú xiàng ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界有相无相，若水、火、风、
kōng shí jiè yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界有相无相，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu dì jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng
况有地界有相无相增语及水、火、风、空、
shí jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
识界有相无相增语？此增语既非有，如何可
yán jí dì jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即地界若有相若无相增语是菩萨摩诃萨，
jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì
即水、火、风、空、识界若有相若无相增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yǒuyuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
无愿增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yǒuyuàn wú yuàn ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界有愿无愿，若水、火、风、
kōng shí jiè yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu dì jiè yǒuyuàn wú yuànzēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng
况 有地界有愿无愿增语及水、火、风、空、
shí jiè yǒuyuàn wú yuànzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
识界有愿无愿增语？此增语既非有，如何可言：
jí dì jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ
即地界若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，即水、
huǒ fēng kōng shí jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó
火、风、空、识界若有愿若无愿增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè jì jìng bú jì jìng ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界寂静不寂静，若水、火、风、
kōng shí jiè jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
空、识界寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒu dì jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng
故，况有地界寂静不寂静增语及水、火、风、
kōng shí jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
空、识界寂静不寂静增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí dì jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即地界若寂静若不寂静增语是菩萨摩
hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng
诃萨，即水、火、风、空、识界若寂静若不寂静
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
不远离增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yuǎn lí bù yuǎn lí ruò shuǐ huǒ
“世尊！若地界远离不远离，若水、火、

fēng kōng shí jiè yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé
风、空、识界远离不远离，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu dì jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí shuǐ huǒ
性非有故，况有地界远离不远离增语及水、火、
fēng kōng shí jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
风、空、识界远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí dì jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà
如何可言：即地界若远离若不远离增语是菩萨
mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò yuǎn lí ruò bù
摩诃萨，即水、火、风、空、识界若远离若不
yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yǒu wéi ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若有为若
wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
无为增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yǒu wéi wú wéi ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界有为无为，若水、火、风、
kōng shí jiè yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu dì jiè yǒu wéi wú wéi zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
况有地界有为无为增语及水、火、风、空、识
jiè yǒu wéi wú wéi zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界有为无为增语？此增语既非有，如何可言：即
dì jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ
地界若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即水、火、
fēng kōng shí jiè ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē
风、空、识界若有为若无为增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若有漏若
wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
无漏增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yǒu lòu wú lòu ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界有漏无漏，若水、火、风、
kōng shí jiè yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu dì jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
况有地界有漏无漏增语及水、火、风、空、识
jiè yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：即
dì jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ
地界若有漏若无漏增语是菩萨摩訶萨，即水、火、
fēng kōng shí jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē
风、空、识界若有漏若无漏增语是菩萨摩訶
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即地界若生若灭
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
增语非菩萨摩訶萨，即水、火、风、空、识界
ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若生若灭增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè shēng miè ruò shuǐ huǒ fēng kōng
“世尊！若地界生灭，若水、火、风、空、
shí jiè shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
识界生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
dì jiè shēng miè zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè shēng miè
地界生灭增语及水、火、风、空、识界生灭
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò shēng
增语？此增语既非有，如何可言：即地界若生
ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
若灭增语是菩萨摩訶萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
识界若生若灭增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即地界若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
善增语非菩萨摩訶萨，即水、火、风、空、识
jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若善若非善增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè shàn fēi shàn ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界善非善，若水、火、风、

kōng shí jiè shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界善非善，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu dì jiè shàn fēi shàn zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
况有地界善非善增语及水、火、风、空、识

jiè shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界善非善增语？此增语既非有，如何可言：即

dì jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ
地界若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即水、火、

fēng kōng shí jiè ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
风、空、识界若善若非善增语是菩萨摩诃萨？

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若有罪若

wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
无罪增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、

shí jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yǒu zuì wú zuì ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界有罪无罪，若水、火、风、

kōng shí jiè yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu dì jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
况有地界有罪无罪增语及水、火、风、空、识

jiè yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：即

dì jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ
地界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即水、火、

fēng kōng shí jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
风、空、识界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即地界若有烦恼

ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、

shí jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò shuǐ huǒ
“世尊！若地界有烦恼无烦恼，若水、火、

fēng kōng shí jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
风、空、识界有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu dì jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí shuǐ
性非有故，况有地界有烦恼无烦恼增语及水、

huǒ fēng kōng shí jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ
火、风、空、识界有烦恼无烦恼增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng
既非有，如何可言：即地界若有烦恼若无烦恼增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò yǒu
语是菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识界若有

fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若世间若

chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
出世间增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、

shí jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè shì jiān chū shì jiān ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界世间出世间，若水、火、风、

kōng shí jiè shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
空、识界世间出世间，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàng yǒu dì jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng
故，况有地界世间出世间增语及水、火、风、

kōng shí jiè shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
空、识界世间出世间增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí dì jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即地界若世间若出世间增语是菩萨摩

hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān
诃萨，即水、火、风、空、识界若世间若出世间

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若杂染若

qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
清净增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、

shí jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè zá rǎn qīng jìng ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界杂染清净，若水、火、风、
kōng shí jiè zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
空、识界杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu dì jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng kōng shí
况有地界杂染清净增语及水、火、风、空、识
jiè zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
界杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：即
dì jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ
地界若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即水、火、
fēng kōng shí jiè ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
风、空、识界若杂染若清净增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò shǔ shēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即地界若属生死
ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
识界若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò dì jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò shuǐ huǒ
“世尊！若地界属生死属涅槃，若水、火、
fēng kōng shí jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
风、空、识界属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu dì jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí shuǐ
性非有故，况有地界属生死属涅槃增语及水、
huǒ fēng kōng shí jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ cǐ zēng yǔ
火、风、空、识界属生死属涅槃增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán
既非有，如何可言：即地界若属生死若属涅槃
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
增语是菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、识界
ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、
kōng shí jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó
空、识界若在内若在外若在两间增语非菩萨摩
hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò shuǐ huǒ
“世尊！若地界在内在外在两间，若水、火、
fēng kōng shí jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
风、空、识界在内在外在两间，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu dì jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí shuǐ
性非有故，况有地界在内在外在两间增语及水、
huǒ fēng kōng shí jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng
火、风、空、识界在内在外在两间增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí dì jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài
语既非有，如何可言：即地界若在内若在外若在
liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
两间增语是菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē
识界若在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí dì jiè ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即地界若可得若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng
不可得增语非菩萨摩诃萨，即水、火、风、空、
shí jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
识界若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò dì jiè kě dé bù kě dé ruò shuǐ huǒ fēng
“世尊！若地界可得不可得，若水、火、风、
kōng shí jiè kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
空、识界可得不可得，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒu dì jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ jí shuǐ huǒ fēng
故，况有地界可得不可得增语及水、火、风、
kōng shí jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
空、识界可得不可得增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí dì jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即地界若可得若不可得增语是菩萨摩
hē sà jí shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè ruò kě dé ruò bù kě dé
诃萨，即水、火、风、空、识界若可得若不可得
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí yīn yuánzēng yǔ
“复次，善现，汝观何义言：即因缘增语
fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàng
非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上
yuánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
缘增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò yīn yuán ruò děng wú
具寿善现答言：“世尊！若因缘，若等无
jiàn yuán suǒyuányuán zēngshàngyuán shàng bì jìng bù kě dé
间缘、所缘缘、增上缘，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuánzēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒyuán
性非有故，况有因缘增语及等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
缘、增上缘增语？此增语既非有，如何可言：
jí yīn yuánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
即因缘增语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
缘、增上缘增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò cháng ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若常若
wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
无常增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
缘、增上缘若常若无常增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò yīn yuáncháng wú cháng ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘常无常，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuáncháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘常无常，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuáncháng wú chángzēng yǔ jí děng wú jiàn
性非有故，况有因缘常无常增语及等无间

yuán suǒyuányuán zēngshàngyuáncháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng
缘、所缘缘、增上缘常无常增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò cháng ruò wú chángzēng
语既非有，如何可言：即因缘若常若无常增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàng
语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上
yuánruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
缘若常若无常增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即因缘若乐若苦
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增
shàngyuánruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
上缘若乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán lè kǔ ruò děng wú jiànyuán suǒyuán
“世尊！若因缘乐苦，若等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuán lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
缘、增上缘乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu yīn yuán lè kǔ zēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
况有因缘乐苦增语及等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuán lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
增上缘乐苦增语？此增语既非有，如何可言：
jí yīn yuánruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiàn
即因缘若乐若苦增语是菩萨摩诃萨，即等无间
yuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó
缘、所缘缘、增上缘若乐若苦增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即因缘若我若无
wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
我增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuánruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán wǒ wú wǒ ruò děng wú jiànyuán suǒ
“世尊！若因缘我无我，若等无间缘、所
yuányuán zēngshàngyuán wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
缘缘、增上缘我无我，尚毕竟不可得，性非

yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán wǒ wú wǒ zēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒ
有故，况有因缘我无我增语及等无间缘、所
yuányuán zēngshàngyuán wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
缘缘、增上缘我无我增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yīn yuán ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē
如何可言：即因缘若我若无我增语是菩萨摩诃
sà jí děng wú jiànyuán suǒ yuányuán zēngshàngyuán ruò wǒ ruò wú
萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘若我若无
wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuán ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即因缘若净若不
jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒ yuányuán
净增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuán ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán jìng bú jìng ruò děng wú jiànyuán suǒ
“世尊！若因缘净不净，若等无间缘、所
yuányuán zēngshàngyuán jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
缘缘、增上缘净不净，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán jìng bú jìng zēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒ
有故，况有因缘净不净增语及等无间缘、所
yuányuán zēngshàngyuán jìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
缘缘、增上缘净不净增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí yīn yuán ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
如何可言：即因缘若净若不净增语是菩萨摩诃
sà jí děng wú jiànyuán suǒ yuányuán zēngshàngyuán ruò jìng ruò bú
萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘若净若不
jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuán ruò kōng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即因缘若空若不
kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒ yuányuán
空增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuán ruò kōng ruò bú kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán kōng bù kōng ruò děng wú jiànyuán suǒ
“世尊！若因缘空不空，若等无间缘、所

yuányuán zēngshàngyuánkōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng
缘缘、增上缘空不空，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuánkōng bù kōngzēng yǔ jí děng wú jiànyuán
非有故，况有因缘空不空增语及等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuánkōng bù kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi
所缘缘、增上缘空不空增语？此增语既非
yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruòkōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà
有，如何可言：即因缘若空若不空增语是菩萨
mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruòkōng
摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘若空
ruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若不空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò yǒuxiàngruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若有相若
wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
无相增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē
缘、增上缘若有相若无相增语非菩萨摩诃
sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuányǒuxiàng wú xiàng ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘有相无相，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuányǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘有相无相，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuányǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí děng wú
性非有故，况有因缘有相无相增语及等无
jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuányǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ
间缘、所缘缘、增上缘有相无相增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò yǒuxiàngruò wú xiàng
增语既非有，如何可言：即因缘若有相若无相
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增
shàngyuánruò yǒuxiàngruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
上缘若有相若无相增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò yǒuyuànrùo
“善现，汝复观何义言：即因缘若有愿若
wú yuànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
无愿增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘

yuán zēngshàngyuán ruò yǒuyuàn ruò wú yuànzēng yǔ fēi pú sà mó hē
缘、增上缘若有愿若无愿增语非菩萨摩诃
sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuányǒuyuàn wú yuàn ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘有愿无愿，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuányǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘有愿无愿，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuányǒuyuàn wú yuànzēng yǔ jí děng wú
性非有故，况有因缘有愿无愿增语及等无
jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuányǒuyuàn wú yuànzēng yǔ cǐ
间缘、所缘缘、增上缘有愿无愿增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuán ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn
增语既非有，如何可言：即因缘若有愿若无愿
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增
shàngyuán ruò yǒuyuàn ruò wú yuànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
上缘若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuán ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuán ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē
缘、增上缘若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃
sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán jì jìng bú jì jìng ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘寂静不寂静，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuán jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘寂静不寂静，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí děng wú
性非有故，况有因缘寂静不寂静增语及等无
jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ
间缘、所缘缘、增上缘寂静不寂静增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuán ruò jì jìng ruò bú jì jìng
增语既非有，如何可言：即因缘若寂静若不寂静
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增

shàngyuánruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
上缘若寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
不远离增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó
缘、增上缘若远离若不远离增语非菩萨摩
hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuányuǎn lí bù yuǎn lí ruò děng wú jiàn
“世尊！若因缘远离不远离，若等无间
yuán suǒyuányuán zēngshàngyuányuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng
缘、所缘缘、增上缘远离不远离，尚毕竟
bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yīn yuányuǎn lí bù yuǎn lí zēng
不可得，性非有故，况有因缘远离不远离增
yǔ jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuányuǎn lí bù yuǎn
语及等无间缘、所缘缘、增上缘远离不
lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò
离增语？此增语既非有，如何可言：即因缘若
yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiàn
远离若不远离增语是菩萨摩诃萨，即等无间
yuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ
缘、所缘缘、增上缘若远离若不远离增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò yǒuwéiruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若有为若
wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
无为增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuánruò yǒuwéiruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuányǒuwéi wú wéi ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘有为无为，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuányǒuwéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘有为无为，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yīn yuányǒuwéi wú wéizēng yǔ jí děng wú jiàn
性非有故，况有因缘有为无为增语及等无间

yuán suǒyuányuán zēngshàngyuányǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ
缘、所缘缘、增上缘有为无为增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò yǒuwéiruò wú wéizēng yǔ shì
既非有，如何可言：即因缘若有为若无为增语是
pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán
菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘
ruò yǒuwéiruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若有为若无为增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若有漏若
wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
无漏增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuánruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuányǒu lòu wú lòu ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘有漏无漏，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuányǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘有漏无漏，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuányǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí děng wú jiàn
性非有故，况有因缘有漏无漏增语及等无间
yuán suǒyuányuán zēngshàngyuányǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ
缘、所缘缘、增上缘有漏无漏增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì
既非有，如何可言：即因缘若有漏若无漏增语是
pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán
菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘
ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò shēngruò miè
“善现，汝复观何义言：即因缘若生若灭
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增
shàngyuánruò shēngruò mièzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
上缘若生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuánshēngmiè ruò děng wú jiànyuán suǒyuán
“世尊！若因缘生灭，若等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánshēngmiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
缘、增上缘生灭，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu yīn yuánshēngmièzēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
况有因缘生灭增语及等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuánshēngmièzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
增上缘生灭增语？此增语既非有，如何可言：
jí yīn yuánruò shēng ruò mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú
即因缘若生若灭增语是菩萨摩诃萨，即等无
jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruò shēng ruò mièzēng yǔ shì pú
间缘、所缘缘、增上缘若生若灭增语是菩
sà mó hē sà
萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò shànruò fēi
“善现，汝复观何义言：即因缘若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
善增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuánruò shànruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuánshàn fēi shàn ruò děng wú jiànyuán suǒ
“世尊！若因缘善非善，若等无间缘、所
yuányuán zēngshàngyuánshàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng
缘缘、增上缘善非善，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuánshàn fēi shàn zēng yǔ jí děng wú jiànyuán
非有故，况有因缘善非善增语及等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuánshàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi
所缘缘、增上缘善非善增语？此增语既非
yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò shànruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà
有，如何可言：即因缘若善若非善增语是菩萨
mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruò shàn
摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘若善
ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若非善增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若有罪若
wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán
无罪增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、
zēngshàngyuánruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增上缘若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuányǒu zuì wú zuì ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘有罪无罪，若等无间缘、

suǒ yuán yuán zēng shàng yuán yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘有罪无罪，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yīn yuán yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí děng wú jiàn
性非有故，况有因缘有罪无罪增语及等无间

yuán suǒ yuán yuán zēng shàng yuán yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ
缘、所缘缘、增上缘有罪无罪增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuán ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì
既非有，如何可言：即因缘若有罪若无罪增语是

pú sà mó hē sà jí děng wú jiàn yuán suǒ yuán yuán zēng shàng yuán
菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘

ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuán ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即因缘若有烦恼

ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiàn yuán suǒ
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所

yuán yuán zēng shàng yuán ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà
缘缘、增上缘若有烦恼若无烦恼增语非菩萨

mó hē sà yé
摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò děng wú jiàn
“世尊！若因缘有烦恼无烦恼，若等无间

yuán suǒ yuán yuán zēng shàng yuán yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì
缘、所缘缘、增上缘有烦恼无烦恼，尚毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu yīn yuán yǒu fán nǎo wú fán nǎo
竟不可得，性非有故，况有因缘有烦恼无烦恼

zēng yǔ jí děng wú jiàn yuán suǒ yuán yuán zēng shàng yuán yǒu fán nǎo
增语及等无间缘、所缘缘、增上缘有烦恼

wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn
无烦恼增语？此增语既非有，如何可言：即因

yuán ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng
缘若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨，即等

wú jiàn yuán suǒ yuán yuán zēng shàng yuán ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo
无间缘、所缘缘、增上缘若有烦恼若无烦恼

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuán ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若世间若

chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí dēng wú jiànyuán suǒyuán
出世间增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
缘、增上缘若世间若出世间增语非菩萨摩诃
sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán shì jiān chū shì jiān ruò dēng wú jiànyuán
“世尊！若因缘世间出世间，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuán shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘世间出世间，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán shì jiān chū shì jiānzēng yǔ jí dēng wú
性非有故，况有因缘世间出世间增语及等无
jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán shì jiān chū shì jiānzēng yǔ cǐ
间缘、所缘缘、增上缘世间出世间增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò shì jiān ruò chū shì jiān
增语既非有，如何可言：即因缘若世间若出世间
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí dēng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增
shàngyuánruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
上缘若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若杂染若
qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí dēng wú jiànyuán suǒyuán
清净增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘
yuán zēngshàngyuánruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
缘、增上缘若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò yīn yuán zá rǎn qīngjìng ruò dēng wú jiànyuán
“世尊！若因缘杂染清净，若等无间缘、
suǒyuányuán zēngshàngyuán zá rǎn qīngjìng shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘杂染清净，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán zá rǎn qīngjìngzēng yǔ jí dēng wú jiàn
性非有故，况有因缘杂染清净增语及等无间
yuán suǒyuányuán zēngshàngyuán zá rǎn qīngjìngzēng yǔ cǐ zēng
缘、所缘缘、增上缘杂染清净增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuánruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng
语既非有，如何可言：即因缘若杂染若清净增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàng
语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上

yuánruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
缘若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò shǔshēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即因缘若属生死

ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒ
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所

yuányuán zēngshàngyuánruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú
缘缘、增上缘若属生死若属涅槃增语非菩

sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuánshǔshēng sǐ shǔ niè pán ruò děng wú jiàn
“世尊！若因缘属生死属涅槃，若等无间

yuán suǒyuányuán zēngshàngyuánshǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì
缘、所缘缘、增上缘属生死属涅槃，尚毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuánshǔshēng sǐ shǔ niè pán
竟不可得，性非有故，况有因缘属生死属涅槃

zēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuánshǔshēng sǐ
增语及等无间缘、所缘缘、增上缘属生死

shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn
属涅槃增语？此增语既非有，如何可言：即因

yuánruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
缘若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨，即

děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruò shǔshēng sǐ ruò shǔ
等无间缘、所缘缘、增上缘若属生死若属

niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
涅槃增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuánruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若在内若

zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiàn
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即等无间

yuán suǒyuányuán zēngshàngyuánruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiān
缘、所缘缘、增上缘若在内若在外若在两间

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò děng wú
“世尊！若因缘在内在外在两间，若等无

jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng
间缘、所缘缘、增上缘在内在外在两间，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán zài nèi zài wài zài
毕竟不可得，性非有故，况有因缘在内在外在

liǎngjiānzēng yǔ jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán zài
两间增语及等无间缘、所缘缘、增上缘在

nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
内在外在两间增语？此增语既非有，如何可言：

jí yīn yuán ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó
即因缘若在内若在外若在两间增语是菩萨摩

hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán ruò zài nèi
诃萨，即等无间缘、所缘缘、增上缘若在内

ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若在外若在两间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yīn yuán ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即因缘若可得若

bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuán
不可得增语非菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘

yuán zēngshàngyuán ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē
缘、增上缘若可得若不可得增语非菩萨摩诃

sà yé
萨耶？”

shì zūn ruò yīn yuán kě dé bù kě dé ruò děng wú jiànyuán
“世尊！若因缘可得不可得，若等无间缘、

suǒyuányuán zēngshàngyuán kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé
所缘缘、增上缘可得不可得，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu yīn yuán kě dé bù kě dé zēng yǔ jí děng wú
性非有故，况有因缘可得不可得增语及等无

jiànyuán suǒyuányuán zēngshàngyuán kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ
间缘、所缘缘、增上缘可得不可得增语？此

zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yīn yuán ruò kě dé ruò bù kě dé
增语既非有，如何可言：即因缘若可得若不可得

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí děng wú jiànyuán suǒyuányuán zēng
增语是菩萨摩诃萨，即等无间缘、所缘缘、增

shàngyuán ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
上缘若可得若不可得增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí yuán suǒ shēng fǎ
“复次，善现，汝观何义言：即缘所生法

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn yuánsuǒshēng fǎ shàng bì
具寿善现答言：“世尊！缘所生法，尚毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ zēng yǔ
竟不可得，性非有故，况有缘所生法增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ zēng yǔ shì
此增语既非有，如何可言：即缘所生法增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若

cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ cháng wú cháng shàng bì jìng bù
“世尊！缘所生法常无常，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ cháng wú cháng zēng
可得，性非有故，况有缘所生法常无常增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
语？此增语既非有，如何可言：即缘所生法若

cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
常若无常增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò lè
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若乐

ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé
“世尊！缘所生法乐苦，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ
性非有故，况有缘所生法乐苦增语？此增语
jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
既非有，如何可言：即缘所生法若乐若苦增语

shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò wǒ
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若我

ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé
“世尊！缘所生法我无我，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng
性非有故，况有缘所生法我无我增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò wǒ ruò wú wǒ
语既非有，如何可言：即缘所生法若我若无我

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò jìng
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若净

ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé
“世尊！缘所生法净不净，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ jìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng
性非有故，况有缘所生法净不净增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò jìng ruò bú jìng
语既非有，如何可言：即缘所生法若净若不净

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若

kōngruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě
“世尊！缘所生法空不空，尚毕竟不可

de xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ kōng bù kōng zēng yǔ
得，性非有故，况有缘所生法空不空增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò kōngruò
此增语既非有，如何可言：即缘所生法若空若

bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若有

xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yǒu xiàng wú xiàng shàng bì jìng bù
“世尊！缘所生法有相无相，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yǒuxiàng wú xiàngzēng
可得，性非有故，况有缘所生法有相无相增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
语？此增语既非有，如何可言：即缘所生法若
yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有相若无相增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若有
yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù
“世尊！缘所生法有愿无愿，尚毕竟不
kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yǒuyuàn wú yuàn zēng
可得，性非有故，况有缘所生法有愿无愿增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
语？此增语既非有，如何可言：即缘所生法若
yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò jì
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若寂
jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù
“世尊！缘所生法寂静不寂静，尚毕竟不
kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ jì jìng bú jì jìng
可得，性非有故，况有缘所生法寂静不寂静
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ
增语？此增语既非有，如何可言：即缘所生法
ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若
yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng
“世尊！缘所生法远离不远离，尚毕竟
bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yuǎn lí bù yuǎn
不可得，性非有故，况有缘所生法远离不远离

lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng
离增语？此增语既非有，如何可言：即缘所生

fǎ ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
法若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若有
wéi ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě
“世尊！缘所生法有为无为，尚毕竟不可
dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yǒu wéi wú wéizēng yǔ
得，性非有故，况有缘所生法有为无为增语？”

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu wéi
此增语既非有，如何可言：即缘所生法若有为
ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若无为增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若有
lòu ruò wú lòuzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě
“世尊！缘所生法有漏无漏，尚毕竟不可
dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yǒu lòu wú lòu zēng yǔ
得，性非有故，况有缘所生法有漏无漏增语？”

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu lòu
此增语既非有，如何可言：即缘所生法若有漏
ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若无漏增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若
shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ shēng miè shàng bì jìng bù kě dé
“世尊！缘所生法生灭，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ shēng miè zēng yǔ cǐ zēng
性非有故，况有缘所生法生灭增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò shēng ruò miè zēng
语既非有，如何可言：即缘所生法若生若灭增

yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若

shànruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě
“世尊！缘所生法善非善，尚毕竟不可

dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ shàn fēi shàn zēng yǔ
得，性非有故，况有缘所生法善非善增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò shàn ruò
此增语既非有，如何可言：即缘所生法若善若

fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
非善增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若有

zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě
“世尊！缘所生法有罪无罪，尚毕竟不可

dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yǒu zuì wú zuì zēng yǔ
得，性非有故，况有缘所生法有罪无罪增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu zuì
此增语既非有，如何可言：即缘所生法若有罪

ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若无罪增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò yǒu
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若有

fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng
“世尊！缘所生法有烦恼无烦恼，尚毕竟

bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ yǒu fán nǎo wú fán
不可得，性非有故，况有缘所生法有烦恼无烦

nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng
恼增语？此增语既非有，如何可言：即缘所生

fǎ ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
法若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò shì
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若世

jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ shì jiānchū shì jiān shàng bì jìng bù
“世尊！缘所生法世间出世间，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ shì jiānchū shì jiān
可得，性非有故，况有缘所生法世间出世间

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ
增语？此增语既非有，如何可言：即缘所生法

ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò zá
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若杂

rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě
“世尊！缘所生法杂染清净，尚毕竟不可

dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ zá rǎn qīng jìng zēng yǔ
得，性非有故，况有缘所生法杂染清净增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò zá rǎn
此增语既非有，如何可言：即缘所生法若杂染

ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò shǔ
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若属

shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ shǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì
“世尊！缘所生法属生死属涅槃，尚毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ shǔshēng sǐ
竟不可得，性非有故，况有缘所生法属生死

shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuán
属涅槃增语？此增语既非有，如何可言：即缘

suǒshēng fǎ ruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē
所生法若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò zài
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若在

nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
内若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng
“世尊！缘所生法在内在外在两间，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ zài nèi zài
毕竟不可得，性非有故，况有缘所生法在内

wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
外在两间增语？此增语既非有，如何可言：即

yuánsuǒshēng fǎ ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà
缘所生法若在内在若在外若在两间增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí yuánsuǒshēng fǎ ruò kě
“善现，汝复观何义言：即缘所生法若可

dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn yuánsuǒshēng fǎ kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù
“世尊！缘所生法可得不可得，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuyuánsuǒshēng fǎ kě dé bù kě dé
可得，性非有故，况有缘所生法可得不可得

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí yuánsuǒshēng fǎ
增语？此增语既非有，如何可言：即缘所生法

ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若可得若不可得增语是菩萨摩诃萨？”

大般若波罗蜜多经卷第二十七

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí bā 大般若波罗蜜多经卷第二十八

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí bā 初分教诫教授品第七之十八

fù cì shàn xiàn rǔ guān hé yì yán jí wú míng zēng yǔ
“复次，善现，汝²观何义言：即无明增语

fēi pú sà mó hē sà jí xíng shí míng sè liù chù chù shòu
非菩萨摩诃萨，即行、识、名色、六处、触、受、

ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
爱、取、有、生、老死增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò wú míng ruò xíng nǎi zhì
具寿善现答言：“世尊！若无明，若行乃至

lǎo sǐ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng zēng
老死，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明增

yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
语及行乃至老死增语？此增语既非有，如何可

yán jí wú míng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ
言：即无明增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即无明若常若无

cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò cháng ruò
常增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若常若

wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng cháng wú cháng ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ
“世尊！若无明常无常，若行乃至老死

cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú
常无常，尚毕竟不可得，性非有故，况有无

² 大正藏：汝復；永樂北藏及龍藏：汝

míngcháng wú chángzēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ cháng wú chángzēng yǔ
明常无常增语及行乃至老死常无常增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò cháng ruò wú
此增语既非有，如何可言：即无明若常若无

chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò cháng ruò
常增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若常若

wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
无常增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即无明若乐若苦

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò lè ruò kǔ zēng
增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若乐若苦增

yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
语非菩萨摩诃萨耶？

shì zūn ruò wú míng lè kǔ ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ lè kǔ
“世尊！若无明乐苦，若行乃至老死乐苦，

shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng lè kǔ zēng
尚毕竟不可得，性非有故，况有无明乐苦增

yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
语及行乃至老死乐苦增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí wú míng ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
何可言：即无明若乐若苦增语是菩萨摩诃萨，即

xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
行乃至老死若乐若苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即无明若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò wǒ ruò wú
我增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng wǒ wú wǒ ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ wǒ wú
“世尊！若无明我无我，若行乃至老死我无

wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng wǒ wú
我，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明我无

wǒ zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
我增语及行乃至老死我无我增语？此增语既

fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà
非有，如何可言：即无明若我若无我增语是菩萨

mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà
摩诃萨，即行乃至老死若我若无我增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即无明若净若不

jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò jìng ruò bú
净增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若净若不

jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng jìng bú jìng ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ jìng bú
“世尊！若无明净不净，若行乃至老死净不

jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng jìng bú
净，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明净不

jìng zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ jìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
净增语及行乃至老死净不净增语？此增语既

fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà
非有，如何可言：即无明若净若不净增语是菩萨

mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà
摩诃萨，即行乃至老死若净若不净增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò kōng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即无明若空若不

kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò kōng ruò bú
空增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若空若不

kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng kōng bù kōng ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ kōng
“世尊！若无明空不空，若行乃至老死空

bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng
不空，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明

kōng bù kōng zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ kōng bù kōng zēng yǔ cǐ
空不空增语及行乃至老死空不空增语？此

zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò kōng ruò bú kōng zēng
增语既非有，如何可言：即无明若空若不空增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò kōng ruò bú kōng zēng
语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若空若不空增

yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yǒuxiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若有相若
wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒuxiàng
无相 增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有相
ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无相 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yǒuxiàng wú xiàng ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ
“世尊！若无明有相无相，若行乃至老死
yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
有相无相，尚 毕竟不可得，性非有故，况有
wú míng yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒuxiàng wú xiàng
无明有相无相 增语及行乃至老死有相无相
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò yǒu
增语？此增语既非有，如何可言：即无明若有
xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò
相若无相 增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若
yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有相若无相 增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yǒuyuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒuyuàn
无愿 增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有愿
ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无愿 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yǒuyuàn wú yuàn ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ
“世尊！若无明有愿无愿，若行乃至老死
yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
有愿无愿，尚 毕竟不可得，性非有故，况有
wú míng yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒuyuàn wú yuàn
无明有愿无愿 增语及行乃至老死有愿无愿
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò yǒu
增语？此增语既非有，如何可言：即无明若有
yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò
愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若
yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若寂静若

bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò jì
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若寂

jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng jì jìng bú jì jìng ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ
“世尊！若无明寂静不寂静，若行乃至老死

jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有故，况有

wú míng jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ jì jìng bú jì jìng
无明寂静不寂静增语及行乃至老死寂静不寂静

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò jì
增语？此增语既非有，如何可言：即无明若寂

jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ
静若不寂静增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死

ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若远离若

bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yuǎn
不远离增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若远

lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yuǎn lí bù yuǎn lí ruò xíng nǎi zhì lǎo
“世尊！若无明远离不远离，若行乃至老

sǐ yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
死远离不远离，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu wú míng yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yuǎn lí bù
有无明远离不远离增语及行乃至老死远离不

yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng
远离增语？此增语既非有，如何可言：即无明

ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì
若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨，即行乃至

lǎo sǐ ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
老死若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yǒu wéi ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若有为若

wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu wéi
无为增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有为
ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yǒu wéi wú wéi ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu
“世尊！若无明有为无为，若行乃至老死有
wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng
为无为，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明
yǒu wéi wú wéizēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu wéi wú wéizēng yǔ cǐ
有为无为增语及行乃至老死有为无为增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò yǒu wéi ruò wú wéi
增语既非有，如何可言：即无明若有为若无为
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu wéi ruò wú
增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有为若无
wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
为增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若有漏若
wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu lòu
无漏增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有漏
ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yǒu lòu wú lòu ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu
“世尊！若无明有漏无漏，若行乃至老死有
lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng
漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明
yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ
有漏无漏增语及行乃至老死有漏无漏增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò yǒu lòu ruò wú lòu
增语既非有，如何可言：即无明若有漏若无漏
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu lòu ruò wú
增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有漏若无
lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
漏增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即无明若生若灭
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò shēng ruò miè zēng
增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若生若灭增

yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
语非菩萨摩诃萨耶？

shì zūn ruò wú míngshēngmiè ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ shēngmiè
“世尊！若无明生灭，若行乃至老死生灭，
shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míngshēngmiè zēng
尚毕竟不可得，性非有故，况有无明生灭增
yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ shēngmiè zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
语及行乃至老死生灭增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí wú míng ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
何可言：即无明若生若灭增语是菩萨摩诃萨，
jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即行乃至老死若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò shàn ruò fēi
“善现，汝复观何义言：即无明若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò shàn ruò fēi
善增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若善若非
shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng shàn fēi shàn ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ shàn
“世尊！若无明善非善，若行乃至老死善
fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu wú míng
非善，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明
shàn fēi shàn zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ
善非善增语及行乃至老死善非善增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò shàn ruò fēi shàn zēng
增语既非有，如何可言：即无明若善若非善增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò shàn ruò fēi shàn zēng
语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若善若非善增
yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若有罪若
wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu zuì
无罪增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有罪
ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yǒu zuì wú zuì ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu
“世尊！若无明有罪无罪，若行乃至老死有

zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu wú míng
罪无罪，尚 毕竟不可得，性非有故，况 有无明
yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ
有罪无罪增语及行乃至老死有罪无罪增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò yǒu zuì ruò wú zuì
增语既非有，如何可言：即无明若有罪若无罪
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu zuì ruò wú
增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若有罪若无
zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
罪增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即无明若有烦恼
ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若
yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò xíng nǎi zhì lǎo
“世尊！若无明有烦恼无烦恼，若行乃至老
sǐ yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
死有烦恼无烦恼，尚 毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu wú míng yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ yǒu
况 有无明有烦恼无烦恼增语及行乃至老死有
fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
烦恼无烦恼增语？此增语既非有，如何可言：即
wú míng ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
无明若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨，即
xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē
行乃至老死若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若世间若
chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò shì
出世间增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若世
jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng shì jiān chū shì jiān ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ
“世尊！若无明世间出世间，若行乃至老死

shì jiānchū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
世间出世间，尚毕竟不可得，性非有故，况有
wú míng shì jiānchū shì jiānzēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ shì jiānchū shì jiān
无明世间出世间增语及行乃至老死世间出世间
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò shì
增语？此增语既非有，如何可言：即无明若世
jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ
间若出世间增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死
ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若杂染若
qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò zá rǎn
清净增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若杂染
ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng zá rǎn qīng jìng ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ zá
“世尊！若无明杂染清净，若行乃至老死杂
rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu wú míng
染清净，尚毕竟不可得，性非有故，况有无明
zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ zá rǎn qīng jìng zēng yǔ
杂染清净增语及行乃至老死杂染清净增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò zá rǎn ruò qīng jìng
此增语既非有，如何可言：即无明若杂染若清净
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò zá rǎn ruò qīng
增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死若杂染若清
jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò shǔ shēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即无明若属生死
ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若
shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò xíng nǎi zhì
“世尊！若无明属生死属涅槃，若行乃至
lǎo sǐ shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
老死属生死属涅槃，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu wú míng shǔ shēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ
况有无明属生死属涅槃增语及行乃至老死

shǔ shēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
属生死属涅槃增语？此增语既非有，如何可言：

jí wú míng ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即无明若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨，

jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà
即行乃至老死若属生死若属涅槃增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若在内若

zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老

sǐ ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
死若在内若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

shì zūn ruò wú míng zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò xíng nǎi zhì
“世尊！若无明在内在外在两间，若行乃至

lǎo sǐ zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
老死在内在外在两间，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu wú míng zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí xíng nǎi zhì
故，况有无明在内在外在两间增语及行乃至

lǎo sǐ zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
老死在内在外在两间增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí wú míng ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì
何可言：即无明若在内若在外若在两间增语是

pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài
菩萨摩诃萨，即行乃至老死若在内若在外若在

liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
两间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí wú míng ruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即无明若可得若

bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ ruò kě
不可得增语非菩萨摩诃萨，即行乃至老死若可

dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò wú míng kě dé bù kě dé ruò xíng nǎi zhì lǎo sǐ
“世尊！若无明可得不可得，若行乃至老死

kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
可得不可得，尚毕竟不可得，性非有故，况有

wú míng kě dé bù kě dé zēng yǔ jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ kě dé bù kě dé
无明可得不可得增语及行乃至老死可得不可得

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí wú míng ruò kě
增语？此增语既非有，如何可言：即无明若可

dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí xíng nǎi zhì lǎo sǐ
得若不可得增语是菩萨摩诃萨，即行乃至老死

ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若可得若不可得增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shàn xiàn rǔ guān hé yì yán jí bù shī bō luó
“复次，善现，汝观何义言：即布施波罗

mì duō zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn
蜜多增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
静虑、般若波罗蜜多增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō
具寿善现答言：“世尊！若布施波罗蜜多，

ruò jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shàng
若净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó mì duō zēng
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多增

yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zēng
语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多增

yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō
语？此增语既非有，如何可言：即布施波罗蜜多

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
增语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
般若波罗蜜多增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若常若无常增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ
精进、静虑、般若波罗蜜多若常若无常增语

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duōcháng wú cháng ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多常无常，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōcháng wú cháng shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多常无常，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duōcháng
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多常

wú chángzēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
无常增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duōcháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
罗蜜多常无常增语？此增语既非有，如何可

yán jí bù shī bō luó mì duōruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà
言：即布施波罗蜜多若常若无常增语是菩萨

mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duōruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
蜜多若常若无常增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng
若乐若苦增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精

jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó
进、静虑、般若波罗蜜多若乐若苦增语非菩萨摩

hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō lè kǔ ruò jìng jiè ān
“世尊！若布施波罗蜜多乐苦，若净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō lè kǔ shàng bì jìng bù
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多乐苦，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duō lè kǔ zēng yǔ
可得，性非有故，况有布施波罗蜜多乐苦增语

jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō lè kǔ
及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多乐苦

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì
增语？此增语既非有，如何可言：即布施波罗蜜

duōruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
多若乐若苦增语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà
精进、静虑、般若波罗蜜多若乐若苦增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若我若无我增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú
精进、静虑、般若波罗蜜多若我若无我增语非菩
sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō wǒ wú wǒ ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多我无我，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wǒ wú wǒ shàng bì
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多我无我，尚毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó mì duō wǒ wú
竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多我无

wǒ zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì
我增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜

duō wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù
多我无我增语？此增语既非有，如何可言：即布

shī bō luó mì duō ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
施波罗蜜多若我若无我增语是菩萨摩诃萨，即

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò wǒ ruò
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若我若

wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若净若不净增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú
精进、静虑、般若波罗蜜多若净若不净增语非菩

sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō jìng bú jìng ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多净不净，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jìng bú jìng shàng bì
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多净不净，尚毕
jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duō jìng bú
竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多净不
jìng zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì
净增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜
duō jìng bú jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù
多净不净增语？此增语既非有，如何可言：即布
shī bō luó mì duō ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
施波罗蜜多若净若不净增语是菩萨摩诃萨，即
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò jìng ruò
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若净若
bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不净增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多
ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若空若不空增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi
精进、静虑、般若波罗蜜多若空若不空增语非
pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō kōng bù kōng ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多空不空，若净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kōng bù kōng shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空不空，尚
bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duō kōng
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多空
bù kōng zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
不空增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗
mì duō kōng bù kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
蜜多空不空增语？此增语既非有，如何可言：
jí bù shī bō luó mì duō ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē
即布施波罗蜜多若空若不空增语是菩萨摩诃
sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多
ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若空若不空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
若有相若无相 增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若有相若无相

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō yǒuxiàng wú xiàng ruò jìng
“世尊！若布施波罗蜜多有相无相，若净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yǒuxiàng wú xiàng
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多有相无相，

shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó mì duō
尚 毕竟不可得，性非有故，况 有布施波罗蜜多

yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
有相无相 增语及净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duō yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
若波罗蜜多有相无相 增语？此增语既非有，

rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ
如何可言：即布施波罗蜜多若有相若无相 增语

shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duō ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē
若波罗蜜多若有相若无相 增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
若有愿若无愿 增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若有愿若无愿

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō yǒuyuàn wú yuàn ruò jìng
“世尊！若布施波罗蜜多有愿无愿，若净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yǒuyuàn wú yuàn
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多有愿无愿，

shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duō
尚 毕竟不可得，性非有故，况 有布施波罗蜜多
yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
有愿无愿 增语及净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
若波罗蜜多有愿无愿 增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ
如何可言：即布施波罗蜜多若有愿若无愿 增语
shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
若波罗蜜多若有愿若无愿 增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多
ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
若寂静若不寂静 增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安
rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò jì jìng ruò bú jì jìng
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若寂静若不寂静
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō jì jìng bú jì jìng ruò jìng
“世尊！若布施波罗蜜多寂静不寂静，若净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jì jìng bú jì
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多寂静不寂
jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó
静，尚 毕竟不可得，性非有故，况 有布施波罗
mì duō jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
蜜多寂静不寂静 增语及净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
般若波罗蜜多寂静不寂静 增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng
如何可言：即布施波罗蜜多若寂静若不寂静 增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē
般若波罗蜜多若寂静若不寂静 增语是菩萨摩诃

sà
萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè
若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨，即净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若远离若不远

lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
离增语非菩萨摩诃萨耶？

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō yuǎn lí bù yuǎn lí ruò
“世尊！若布施波罗蜜多远离不远离，若

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yuǎn lí bù
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多远离不

yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō
远离，尚毕竟不可得，性非有故，况有布施波

luó mì duō yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn
罗蜜多远离不远离增语及净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng
静虑、般若波罗蜜多远离不远离增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò yuǎn lí ruò
语既非有，如何可言：即布施波罗蜜多若远离若

bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn
不远离增语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、

jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú
静虑、般若波罗蜜多若远离若不远离增语是菩

sà mó hē sà
萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若有为若无为增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi
精进、静虑、般若波罗蜜多若有为若无为增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō yǒu wéi wú wéi ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多有为无为，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōyǒuwéi wú wéi shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多有为无为，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duōyǒu
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多有

wéi wú wéizēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
为无为增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duōyǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
罗蜜多有为无为增语？此增语既非有，如何可

yán jí bù shī bō luó mì duōruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà
言：即布施波罗蜜多若有为若无为增语是菩萨

mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duōruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
蜜多若有为若无为增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi
精进、静虑、般若波罗蜜多若有漏若无漏增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duōyǒu lòu wú lòu ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多有漏无漏，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōyǒu lòu wú lòu shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多有漏无漏，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duōyǒu
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多有

lòu wú lòu zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
漏无漏增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duōyǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
罗蜜多有漏无漏增语？此增语既非有，如何可

yán jí bù shī bō luó mì duōruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà
言：即布施波罗蜜多若有漏若无漏增语是菩萨

mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duōruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
蜜多若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若生若灭增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú
精进、静虑、般若波罗蜜多若生若灭增语非菩

sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō shēng miè ruò jìng jiè ān
“世尊！若布施波罗蜜多生灭，若净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shēng miè shàng bì jìng
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多生灭，尚毕竟

bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó mì duō shēng miè zēng
不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多生灭增

yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shēng
语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多生

miè zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó
灭增语？此增语既非有，如何可言：即布施波罗

mì duō ruò shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
蜜多若生若灭增语是菩萨摩诃萨，即净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò shēng ruò miè zēng yǔ
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若生若灭增语

shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若善若非善增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi
精进、静虑、般若波罗蜜多若善若非善增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō shàn fēi shàn ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多善非善，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shàn fēi shàn shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多善非善，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó mì duō shàn
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多善

fēi shàn zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
非善增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duō shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
蜜多善非善增语？此增语既非有，如何可言：

jī bù shī bō luó mì duō ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē
即布施波罗蜜多若善若非善增语是菩萨摩诃

sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多

ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若善若非善增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi
精进、静虑、般若波罗蜜多若有罪若无罪增语非

pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō yǒu zuì wú zuì ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多有罪无罪，若净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yǒu zuì wú zuì shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多有罪无罪，尚

bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó mì duō yǒu
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多有

zuì wú zuì zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
罪无罪增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duō yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
罗蜜多有罪无罪增语？此增语既非有，如何可

yán jí bù shī bō luó mì duō ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà
言：即布施波罗蜜多若有罪若无罪增语是菩萨

mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗

mì duō ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
蜜多若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè
若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yǒu fán nǎo ruò wú
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若有烦恼若无
fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò
“世尊！若布施波罗蜜多有烦恼无烦恼，若
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō yǒu fán nǎo
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多有烦恼
wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī
无烦恼，尚毕竟不可得，性非有故，况有布施
bō luó mì duō yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn
波罗蜜多有烦恼无烦恼增语及净戒、安忍、精进、
jìng lù bō rě bō luó mì duō yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng
静虑、般若波罗蜜多有烦恼无烦恼增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò yǒu fán nǎo
语既非有，如何可言：即布施波罗蜜多若有烦恼
ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng
若无烦恼增语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精
jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ
进、静虑、般若波罗蜜多若有烦恼若无烦恼增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多
ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安
rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò shì jiān ruò chū shì jiān
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若世间若出世间
zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō shì jiān chū shì jiān ruò jìng
“世尊！若布施波罗蜜多世间出世间，若净
jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shì jiān chū shì
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多世间出世
jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó
间，尚毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗
mì duō shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
蜜多世间出世间增语及净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō shì jiānchū shì jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
般若波罗蜜多世间出世间增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng
如何可言：即布施波罗蜜多若世间若出世间增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duō ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē
般若波罗蜜多若世间若出世间增语是菩萨摩诃
sà
萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多
ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn
若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi
精进、静虑、般若波罗蜜多若杂染若清净增语非
pú sà mó hē sà yé
菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō zá rǎnqīngjìng ruò jìng jiè
“世尊！若布施波罗蜜多杂染清净，若净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zá rǎnqīngjìng shàng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多杂染清净，尚
bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu bù shī bō luó mì duō zá
毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗蜜多杂
rǎnqīngjìngzēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
染清净增语及净戒、安忍、精进、静虑、般若波
luó mì duō zá rǎnqīngjìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
罗蜜多杂染清净增语？此增语既非有，如何可
yán jí bù shī bō luó mì duō ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà
言：即布施波罗蜜多若杂染若清净增语是菩萨
mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗
mì duō ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
蜜多若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多
ruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè
若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若属生死若属
niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
涅槃增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō shǔ shēng sǐ shǔ niè pán
“世尊！若布施波罗蜜多属生死属涅槃，
ruò jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shǔ shēng
若净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多属生
sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù
死属涅槃，尚毕竟不可得，性非有故，况有布
shī bō luó mì duō shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn
施波罗蜜多属生死属涅槃增语及净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ
精进、静虑、般若波罗蜜多属生死属涅槃增语？
cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò shǔ
此增语既非有，如何可言：即布施波罗蜜多若属
shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨，即净戒、安
rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若属生死若属涅
pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
槃增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多
ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí
若在内若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò zài nèi
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若在内
ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō zài nèi zài wài zài liǎng jiān
“世尊！若布施波罗蜜多在内在外在两间，
ruò jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō ruò bō luó mì duō zài nèi
若净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多在内在
zài wài zài liǎng jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
外在两间，尚毕竟不可得，性非有故，况有
bù shī bō luó mì duō zài nèi zài wài zài liǎng jiān zēng yǔ jí jìng jiè ān
布施波罗蜜多在内在外在两间增语及净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zài nèi zài wài zài liǎngjiān
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多在内外在两间

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì
增语？此增语既非有，如何可言：即布施波罗蜜

duō ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
多若在内在外若在两间增语是菩萨摩诃萨，

jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò zài
即净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若在

nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
内在外若在两间增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bù shī bō luó mì duō
“善现，汝复观何义言：即布施波罗蜜多

ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān
若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨，即净戒、安

rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō ruò kě dé ruò bù kě dé
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多若可得若不可得

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
增语非菩萨摩诃萨耶？

shì zūn ruò bù shī bō luó mì duō kě dé bù kě dé ruò jìng
“世尊！若布施波罗蜜多可得不可得，若净

jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kě dé bù kě
戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多可得不可

dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bù shī bō luó
得，尚毕竟不可得，性非有故，况有布施波罗

mì duō kě dé bù kě dé zēng yǔ jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
蜜多可得不可得增语及净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
般若波罗蜜多可得不可得增语？此增语既非有，

rú hé kě yán jí bù shī bō luó mì duō ruò kě dé ruò bù kě dé zēng
如何可言：即布施波罗蜜多若可得若不可得增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
语是菩萨摩诃萨，即净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duō ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē
般若波罗蜜多若可得若不可得增语是菩萨摩诃

sà
萨？

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí nèikōngzēng yǔ
“复次，善现，汝³观何义言：即内空增语

fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nèiwàikōng kōngkōng dàkōng
非菩萨摩诃萨，即外空、内外空、空空、大空、

shèng yì kōng yǒuwéikōng wúwéikōng bì jìngkōng wú jì kōng
胜义空、有为空、无为空、毕竟空、无际空、

sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng zì xiàngkōng gòngxiàngkōng
散空、无变异空、本性空、自相空、共相空、

yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú xìngkōng zì xìngkōng wú xìng
一切法空、不可得空、无性空、自性空、无性

zì xìngkōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
自性空增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò nèikōng ruò wàikōng nǎi
具寿善现答言：“世尊！若内空，若外空乃

zhì wú xìng zì xìngkōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
至无性自性空，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu nèikōngzēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngzēng yǔ cǐ
有内空增语及外空乃至无性自性空增语？此

zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèikōngzēng yǔ shì pú sà mó
增语既非有，如何可言：即内空增语是菩萨摩

hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngzēng yǔ shì pú sà mó hē
诃萨，即外空乃至无性自性空增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即内空若常若无

chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
常增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性

kōngruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōngcháng wú cháng ruò wàikōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空常无常，若外空乃至无

xìng zì xìngkōngcháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
性自性空常无常，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu nèikōngcháng wú chángzēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
况有内空常无常增语及外空乃至无性自

³ 大正藏：汝復；永樂北藏及龍藏：汝

xìngkōngcháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
性空常无常增语？此增语既非有，如何可言：

jí nèikōngruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài
即内空若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即外

kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà
空乃至无性自性空若常若无常增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即内空若乐若苦

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngruò
增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空若

lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng lè kǔ ruò wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
“世尊！若内空乐苦，若外空乃至无性自性

kōng lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu nèikōng
空乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有内空

lè kǔ zēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng lè kǔ zēng yǔ
乐苦增语及外空乃至无性自性空乐苦增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèikōngruò lè ruò kǔ zēng
此增语既非有，如何可言：即内空若乐若苦增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngruò lè
语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空若乐

ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若苦增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即内空若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng
我增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空

ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng wǒ wú wǒ ruò wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
“世尊！若内空我无我，若外空乃至无性自

xìngkōng wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
性空我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有

nèikōng wǒ wú wǒ zēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wǒ wú
内空我无我增语及外空乃至无性自性空我无

wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèi kōng ruò
我增语？此增语既非有，如何可言：即内空若
wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng
我若无我增语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性
zì xìng kōng ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
自性空若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即内空若净若不

jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
净增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空
ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōng jìng bú jìng ruò wài kōng nǎi zhì wú xìng zì
“世尊！若内空净不净，若外空乃至无性自

xìng kōng jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
性空净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有
nèi kōng jìng bú jìng zēng yǔ jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng jìng bú
内空净不净增语及外空乃至无性自性空净不

jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèi kōng ruò
净增语？此增语既非有，如何可言：即内空若
jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng
净若不净增语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性
zì xìng kōng ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
自性空若净若不净增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò kōng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即内空若空若不

kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
空增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空
ruò kōng ruò bú kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōng kōng bú kōng ruò wài kōng nǎi zhì wú xìng
“世尊！若内空空不空，若外空乃至无性

zì xìng kōng kōng bú kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
自性空空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu nèi kōng kōng bú kōng zēng yǔ jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
有内空空不空增语及外空乃至无性自性空

kōng bú kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèi
空不空增语？此增语既非有，如何可言：即内

kōng ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi
空若空若不空增语是菩萨摩诃萨，即外空乃
zhì wú xìng zì xìng kōng ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē
至无性自性空若空若不空增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò yǒu xiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若有相若
wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
无相增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性
kōng ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōng yǒu xiàng wú xiàng ruò wài kōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空有相无相，若外空乃至无
xìng zì xìng kōng yǒu xiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
性自性空有相无相，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu nèi kōng yǒu xiàng wú xiàng zēng yǔ jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì
况有内空有相无相增语及外空乃至无性自
xìng kōng yǒu xiàng wú xiàng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
性空有相无相增语？此增语既非有，如何可
yán jí nèi kōng ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即内空若有相若无相增语是菩萨摩诃萨，
jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì
即外空乃至无性自性空若有相若无相增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

大般若波罗蜜多经卷第二十八

dà bō ruò bō luó mì duō jīng juàn dì èr shí jiǔ
大般若波罗蜜多经卷第二十九

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī shí jiǔ
初分教诫教授品第七之十九

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò yǒu yuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
无愿增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性
kōng ruò yǒu yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōng yǒu yuàn wú yuàn ruò wài kōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空有愿无愿，若外空乃至无
xìng zì xìng kōng yǒu yuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
性自性空有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu nèi kōng yǒu yuàn wú yuàn zēng yǔ jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì
况有内空有愿无愿增语及外空乃至无性自
xìng kōng yǒu yuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
性空有愿无愿增语？此增语既非有，如何可
yán jí nèi kōng ruò yǒu yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即内空若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，
jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng ruò yǒu yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì
即外空乃至无性自性空若有愿若无愿增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自
xìng kōng ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
性空若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōng jì jìng bú jì jìng ruò wài kōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空寂静不寂静，若外空乃至无

xìng zì xìngkōng jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
性自性空寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒu nèikōng jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú
故，况有内空寂静不寂静增语及外空乃至无
xìng zì xìngkōng jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
性自性空寂静不寂静增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí nèikōng ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即内空若寂静若不寂静增语是菩萨摩
hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò jì jìng ruò bú jì jìng
诃萨，即外空乃至无性自性空若寂静若不寂静
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōng ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
不远离增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自
xìngkōng ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
性空若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng yuǎn lí bù yuǎn lí ruò wàikōng nǎi zhì
“世尊！若内空远离不远离，若外空乃至
wú xìng zì xìngkōng yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
无性自性空远离不远离，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàngyǒu nèikōng yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì
有故，况有内空远离不远离增语及外空乃至
wú xìng zì xìngkōng yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
无性自性空远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí nèikōng ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú
如何可言：即内空若远离若不远离增语是菩
sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò yuǎn lí ruò bù
萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空若远离若不
yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōng ruò yǒu wéi ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若有为若
wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
无为增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性
kōng ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōngyǒu wéi wú wéi ruò wàikōng nǎi zhì wú xìng
“世尊！若内空有为无为，若外空乃至无性

zì xìngkōngyǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
自性空有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu nèi kōngyǒu wéi wú wéizēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
况有内空有为无为增语及外空乃至无性自性

kōngyǒu wéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
空有为无为增语？此增语既非有，如何可言：

jí nèi kōng ruò yǒu wéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài
即内空若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即外

kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò yǒu wéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà
空乃至无性自性空若有为若无为增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若有漏若

wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
无漏增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性

kōng ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōngyǒu lòu wú lòu ruò wàikōng nǎi zhì wú xìng
“世尊！若内空有漏无漏，若外空乃至无性

zì xìngkōngyǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
自性空有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu nèi kōngyǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
况有内空有漏无漏增语及外空乃至无性自性

kōngyǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
空有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：

jí nèi kōng ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài
即内空若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即外

kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà
空乃至无性自性空若有漏若无漏增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即内空若生若灭

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò
增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空若

shēngruò mièzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生 若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōngshēngmiè ruò wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
“世尊！若内空生灭，若外空乃至无性自
xìngkōngshēngmiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
性空生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
nèi kōngshēngmièzēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngshēngmiè
内空生灭增语及外空乃至无性自性空生灭
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèi kōngruòshēng
增语？此增语既非有，如何可言：即内空若生
ruò mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
若灭增语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性
kōngruòshēngruò mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
空若生若灭增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōngruòshànruò fēi
“善现，汝复观何义言：即内空若善若非
shànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng
善增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空
ruòshànruò fēi shànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōngshàn fēi shàn ruò wàikōng nǎi zhì wú xìng
“世尊！若内空善非善，若外空乃至无性
zì xìngkōngshàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
自性空善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu nèi kōngshàn fēi shànzēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng
有内空善非善增语及外空乃至无性自性空
shàn fēi shànzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèi
善非善增语？此增语既非有，如何可言：即内
kōngruòshànruò fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi
空若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即外空乃
zhì wú xìng zì xìngkōng ruòshànruò fēi shànzēng yǔ shì pú sà mó hē
至无性自性空若善若非善增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōngruòyǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若有罪若
wú zuìzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
无罪增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性

kōngruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèi kōng yǒu zuì wú zuì ruò wài kōng nǎi zhì wú xìng
“世尊！若内空有罪无罪，若外空乃至无性

zì xìng kōng yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
自性空有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu nèi kōng yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
况有内空有罪无罪增语及外空乃至无性自性

kōng yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
空有罪无罪增语？此增语既非有，如何可言：

jí nèi kōng ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài
即内空若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即外

kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà
空乃至无性自性空若有罪若无罪增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèi kōng ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即内空若有烦恼

ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性

zì xìng kōng ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
自性空若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

shì zūn ruò nèi kōng yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò wài kōng nǎi
“世尊！若内空有烦恼无烦恼，若外空乃

zhì wú xìng zì xìng kōng yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé
至无性自性空有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu nèi kōng yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí wài
性非有故，况有内空有烦恼无烦恼增语及外

kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng
空乃至无性自性空有烦恼无烦恼增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèi kōng ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo
语既非有，如何可言：即内空若有烦恼若无烦恼

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng ruò
增语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空若

yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若世间若

chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
出世间增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自

xìngkōngruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
性空若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng shì jiān chū shì jiān ruò wàikōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空世间出世间，若外空乃至无

xìng zì xìngkōng shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
性自性空世间出世间，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu nèikōng shì jiān chū shì jiānzēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú
故，况有内空世间出世间增语及外空乃至无

xìng zì xìngkōng shì jiān chū shì jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
性自性空世间出世间增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí nèikōngruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即内空若世间若出世间增语是菩萨摩

hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngruò shì jiān ruò chū shì jiān
诃萨，即外空乃至无性自性空若世间若出世间

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若杂染若

qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
清净增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性

kōngruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng zá rǎn qīngjìng ruò wàikōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空杂染清净，若外空乃至无

xìng zì xìngkōng zá rǎn qīngjìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
性自性空杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu nèikōng zá rǎn qīngjìngzēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
况有内空杂染清净增语及外空乃至无性自性

kōng zá rǎn qīngjìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
空杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：

jí nèikōngruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wài
即内空若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即外

kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà
空乃至无性自性空若杂染若清净增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò shǔshēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即内空若属生死
ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性
zì xìngkōng ruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
自性空若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò nèikōngshǔshēng sǐ shǔ niè pán ruò wàikōng nǎi
“世尊！若内空属生死属涅槃，若外空乃
zhì wú xìng zì xìngkōngshǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
至无性自性空属生死属涅槃，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu nèikōngshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí wài
性非有故，况有内空属生死属涅槃增语及外
kōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngshǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng
空乃至无性自性空属生死属涅槃增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèikōngruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè
语既非有，如何可言：即内空若属生死若属涅
pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng
槃增语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自性空
ruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò zài nèi ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若在内若
zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì
在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至
wú xìng zì xìngkōng ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú
无性自性空若在内若在外若在两间增语非菩
sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò wàikōng
“世尊！若内空在内在外在两间，若外空
nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě
乃至无性自性空在内在外在两间，尚毕竟不可
dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu nèikōng zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ
得，性非有故，况有内空在内在外在两间增语

jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ
及外空乃至无性自性空在内在外在两间增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí nèikōngruò zài nèi ruò zài wài
此增语既非有，如何可言：即内空若在内若在外

ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng
若在两间增语是菩萨摩诃萨，即外空乃至无性

zì xìngkōng ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó
自性空若在内若在外若在两间增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí nèikōngruò kě dé ruò
“善现，汝复观何义言：即内空若可得若

bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì
不可得增语非菩萨摩诃萨，即外空乃至无性自

xìngkōngruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
性空若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò nèikōng kě dé bù kě dé ruò wàikōng nǎi zhì wú
“世尊！若内空可得不可得，若外空乃至无

xìng zì xìngkōng kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
性自性空可得不可得，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu nèikōng kě dé bù kě dé zēng yǔ jí wàikōng nǎi zhì wú
故，况有内空可得不可得增语及外空乃至无

xìng zì xìngkōng kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
性自性空可得不可得增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí nèikōngruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即内空若可得若不可得增语是菩萨摩

hē sà jí wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngruò kě dé ruò bù kě dé
诃萨，即外空乃至无性自性空若可得若不可得

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú zēng
“复次，善现，汝复⁴观何义言：即真如增

yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú
语非菩萨摩诃萨，即法界、法性、不虚妄性、不

biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng fǎ dìng fǎ zhù shí jì
变异性、平等性、离生性、法定、法住、实际、

⁴ 大正藏：汝；永樂北藏及龍藏：汝復

xū kōng jiè bù sī yì jiè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
虚空界、不思議界增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò zhēn rú ruò fǎ jiè nǎi
具寿善现答言：“世尊！若真如，若法界乃

zhì bù sī yì jiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu
至不思議界，尚毕竟不可得，性非有故，况有

zhēn rú zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè zēng yǔ cǐ zēng yǔ
真如增语及法界乃至不思議界增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
既非有，如何可言：即真如增语是菩萨摩诃萨，

jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即法界乃至不思議界增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò cháng ruò wú
“善现，汝复观何义言：即真如若常若无

cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò
常增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若

cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú cháng wú cháng ruò fǎ jiè nǎi zhì bù
“世尊！若真如常无常，若法界乃至不

sī yì jiè cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
思議界常无常，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu zhēn rú cháng wú cháng zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
况有真如常无常增语及法界乃至不思議界

cháng wú cháng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
常无常增语？此增语既非有，如何可言：即

zhēn rú ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè
真如若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即法界

nǎi zhì bù sī yì jiè ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē
乃至不思議界若常若无常增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò lè ruò kǔ
“善现，汝复观何义言：即真如若乐若苦

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò lè
增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若乐

ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú lè kǔ ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
“世尊！若真如乐苦，若法界乃至不思議界

lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuzhēn rú lè
乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有真如乐

kǔ zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng
苦增语及法界乃至不思議界乐苦增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú
语既非有，如何可言：即真如若乐若苦增语是菩

sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若乐若苦增语

shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò wǒ ruò wú
“善现，汝复观何义言：即真如若我若无

wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò
我增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若

wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú wǒ wú wǒ ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
“世尊！若真如我无我，若法界乃至不思議

jiè wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuzhēn
界我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有真

rú wǒ wú wǒ zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè wǒ wú wǒ zēng yǔ
如我无我增语及法界乃至不思議界我无我增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò wǒ ruò wú wǒ
此增语既非有，如何可言：即真如若我若无我

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò wǒ
增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若我

ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò jìng ruò bú
“善现，汝复观何义言：即真如若净若不

jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò
净增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若

jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú jìng bú jìng ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
“世尊！若真如净不净，若法界乃至不思議

jiè jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuzhēn
界净不净，尚 毕竟不可得，性非有故，况 有真

rú jìng bú jìngzēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè jìng bú jìngzēng yǔ
如净不净增语及法界乃至不 思议界净不净增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò jìng ruò bú jìng
此增语既非有，如何可言：即真如若净若不净

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò jìng
增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至不 思议界若净

ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若不净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruòkōngruò bù
“善现，汝复观何义言：即真如若空若不

kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò
空增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不 思议界若

kōngruò bù kōngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú kōng bù kōng ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī
“世尊！若真如空不空，若法界乃至不 思

yì jiè kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
议界空不空，尚 毕竟不可得，性非有故，况

yǒuzhēn rú kōng bù kōngzēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè kōng bù
有真如空不空增语及法界乃至不 思议界空不

kōngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò
空增语？此增语既非有，如何可言：即真如若

kōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī
空若不空增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至不 思

yì jiè ruòkōngruò bù kōngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
议界若空若不空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruòyǒuxiàng ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若有相若

wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
无相增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不 思议界

ruòyǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú yǒuxiàng wú xiàng ruò fǎ jiè nǎi zhì bù
“世尊！若真如有相无相，若法界乃至不

sī yì jiè yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
思议界有相无相，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒuzhēn rú yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
况有真如有相无相增语及法界乃至不思议
jiè yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
界有相无相增语？此增语既非有，如何可言：
jí zhēn rú ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即真如若有相若无相增语是菩萨摩诃萨，即
fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà
法界乃至不思议界若有相若无相增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò yǒuyuàn ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若有愿若
wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
无愿增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思议界
ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú yǒuyuàn wú yuàn ruò fǎ jiè nǎi zhì bù
“世尊！若真如有愿无愿，若法界乃至不
sī yì jiè yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
思议界有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒuzhēn rú yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
况有真如有愿无愿增语及法界乃至不思议
jiè yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
界有愿无愿增语？此增语既非有，如何可言：
jí zhēn rú ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即真如若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，即
fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà
法界乃至不思议界若有愿若无愿增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò jì jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若寂静若
bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
不寂静增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思议
jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú jì jìng bú jì jìng ruò fǎ jiè nǎi zhì bù
“世尊！若真如寂静不寂静，若法界乃至不

sī yì jiè jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
思议界寂静不寂静，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒuzhēn rú jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
况 有真如寂静不寂静增语及法界乃至不思议

jiè jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
界寂静不寂静增语？此增语既非有，如何可言：

jí zhēn rú ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即真如若寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨，即

fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà
法界乃至不思议界若寂静若不寂静增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò yuǎn lí ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若远离若

bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
不远离增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思议

jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú yuǎn lí bù yuǎn lí ruò fǎ jiè nǎi zhì
“世尊！若真如远离不远离，若法界乃至

bù sī yì jiè yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
不思议界远离不远离，尚 毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒuzhēn rú yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù
故，况 有真如远离不远离增语及法界乃至不

sī yì jiè yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
思议界远离不远离增语？此增语既非有，如何

kě yán jí zhēn rú ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó
可言：即真如若远离若不远离增语是菩萨摩

hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng
诃萨，即法界乃至不思议界若远离若不远离增

yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò yǒuwéiruò
“善现，汝复观何义言：即真如若有为若

wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
无为增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思议界

ruò yǒuwéiruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú yǒuwéi wú wéi ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī
“世尊！若真如有为无为，若法界乃至不思

yì jiè yǒuwéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
议界有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒuzhēn rú yǒuwéi wú wéizēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yǒuwéi
有真如有为无为增语及法界乃至不思議界有为

wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú
无为增语？此增语既非有，如何可言：即真如

ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì
若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至

bù sī yì jiè ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不思議界若有为若无为增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò yǒu lòu ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若有漏若

wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
无漏增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界

ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú yǒu lòu wú lòu ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī
“世尊！若真如有漏无漏，若法界乃至不思

yì jiè yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
议界有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒuzhēn rú yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yǒu lòu
有真如有漏无漏增语及法界乃至不思議界有漏

wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú
无漏增语？此增语既非有，如何可言：即真如

ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì
若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至

bù sī yì jiè ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不思議界若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò shēng ruò miè
“善现，汝复观何义言：即真如若生若灭

zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò shēng
增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界若生

ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú shēng miè ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
“世尊！若真如生灭，若法界乃至不思議

jiè shēngmiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒuzhēn
界生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有真

rú shēngmièzēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè shēngmièzēng yǔ
如生灭增语及法界乃至不思维界生灭增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruòshēngruòmièzēng
此增语既非有，如何可言：即真如若生若灭增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruòshēngruò
语是菩萨摩訶萨，即法界乃至不思维界若生若

mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
灭增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruòshànruò fēi
“善现，汝复观何义言：即真如若善若非

shànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò
善增语非菩萨摩訶萨，即法界乃至不思维界若

shànruò fēi shànzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
善若非善增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú shàn fēi shàn ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī
“世尊！若真如善非善，若法界乃至不思

yì jiè shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
议界善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒuzhēn rú shàn fēi shàn zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè shàn fēi
有真如善非善增语及法界乃至不思维界善非

shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò
善增语？此增语既非有，如何可言：即真如若

shànruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī
善若非善增语是菩萨摩訶萨，即法界乃至不思

yì jiè ruòshànruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
议界若善若非善增语是菩萨摩訶萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruòyǒu zuì ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若有罪若

wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
无罪增语非菩萨摩訶萨，即法界乃至不思维界

ruòyǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有罪若无罪增语非菩萨摩訶萨耶？”

shì zūn ruòzhēn rú yǒu zuì wú zuì ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī
“世尊！若真如有罪无罪，若法界乃至不思

yì jiè yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
议界有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒuzhēn rú yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè yǒu zuì
有真如有罪无罪增语及法界乃至不议界有罪
wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú
无罪增语？此增语既非有，如何可言：即真如
ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì
若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至
bù sī yì jiè ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不议界若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò yǒu fán nǎo
“善现，汝复观何义言：即真如若有烦恼
ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī
若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思
yì jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
议界若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò fǎ jiè nǎi zhì
“世尊！若真如有烦恼无烦恼，若法界乃至
bù sī yì jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
不议界有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàng yǒuzhēn rú yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi
有故，况有真如有烦恼无烦恼增语及法界乃
zhì bù sī yì jiè yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
至不议界有烦恼无烦恼增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí zhēn rú ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú
如何可言：即真如若有烦恼若无烦恼增语是菩
sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán
萨摩诃萨，即法界乃至不议界若有烦恼若无烦
nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
恼增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò shì jiān ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若世间若
chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
出世间增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不议
jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú shì jiān chū shì jiān ruò fǎ jiè nǎi zhì bù
“世尊！若真如世间出世间，若法界乃至不
sī yì jiè shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
思议界世间出世间，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒuzhēn rú shì jiānchū shì jiānzēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
况有真如世间出世间增语及法界乃至不思議
jiè shì jiānchū shì jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
界世间出世间增语？此增语既非有，如何可言：
jí zhēn rú ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即真如若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨，即
fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà
法界乃至不思議界若世间若出世间增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò zá rǎn ruò
“善现，汝复观何义言：即真如若杂染若
qīngjìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè
清净增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思議界
ruò zá rǎn ruò qīngjìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú zá rǎn qīngjìng ruò fǎ jiè nǎi zhì bù sī
“世尊！若真如杂染清净，若法界乃至不思
yì jiè zá rǎn qīngjìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
议界杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒuzhēn rú zá rǎn qīngjìng zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè zá rǎn
有真如杂染清净增语及法界乃至不思議界杂染
qīngjìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú
清净增语？此增语既非有，如何可言：即真如
ruò zá rǎn ruò qīngjìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì
若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即法界乃至
bù sī yì jiè ruò zá rǎn ruò qīngjìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
不思議界若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò shǔ shēng sǐ
“善现，汝复观何义言：即真如若属生死
ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī
若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即法界乃至不思
yì jiè ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
议界若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò zhēn rú shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò fǎ jiè nǎi
“世尊！若真如属生死属涅槃，若法界乃

zhì bù sī yì jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé xìng
至不_至思_思议_议界_界属_属生_生死_死属_属涅_涅槃_槃，尚_尚毕_毕竟_竟不_不可_可得_得，性_性
fēi yǒu gù kuàng yǒu zhēn rú shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí fǎ jiè
非_非有_有故_故，况_况有_有真_真如_如属_属生_生死_死属_属涅_涅槃_槃增_增语_语及_及法_法界_界
nǎi zhì bù sī yì jiè shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
乃_乃至_至不_不思_思议_议界_界属_属生_生死_死属_属涅_涅槃_槃增_增语_语？此_此增_增语_语既_既
fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng
非_非有_有，如_如何_何可_可言_言：即_即真_真如_如若_若属_属生_生死_死若_若属_属涅_涅槃_槃增_增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò shǔ shēng
语_语是_是菩_菩萨_萨摩_摩诃_诃萨_萨，即_即法_法界_界乃_乃至_至不_不思_思议_议界_界若_若属_属生_生
sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
死_死若_若属_属涅_涅槃_槃增_增语_语是_是菩_菩萨_萨摩_摩诃_诃萨_萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò zài nèi ruò
“善_善现_现，汝_汝复_复观_观何_何义_义言_言：即_即真_真如_如若_若在_在内_内若_若
zài wài ruò zài liǎngjiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì
在_在外_外若_若在_在两_两间_间增_增语_语非_非菩_菩萨_萨摩_摩诃_诃萨_萨，即_即法_法界_界乃_乃至_至
bù sī yì jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiān zēng yǔ fēi pú sà mó
不_不思_思议_议界_界若_若在_在内_内若_若在_在外_外若_若在_在两_两间_间增_增语_语非_非菩_菩萨_萨摩_摩
hē sà yé
诃_诃萨_萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò fǎ jiè nǎi
“世_世尊_尊！若_若真_真如_如在_在内_内在_在外_外在_在两_两间_间，若_若法_法界_界乃_乃
zhì bù sī yì jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
至_至不_不思_思议_议界_界在_在内_内在_在外_外在_在两_两间_间，尚_尚毕_毕竟_竟不_不可_可得_得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu zhēn rú zài nèi zài wài zài liǎngjiān zēng yǔ jí
性_性非_非有_有故_故，况_况有_有真_真如_如在_在内_内在_在外_外在_在两_两间_间增_增语_语及_及
fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè zài nèi zài wài zài liǎngjiān zēng yǔ cǐ
法_法界_界乃_乃至_至不_不思_思议_议界_界在_在内_内在_在外_外在_在两_两间_间增_增语_语？此_此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí zhēn rú ruò zài nèi ruò zài wài ruò
增_增语_语既_既非_非有_有，如_如何_何可_可言_言：即_即真_真如_如若_若在_在内_内若_若在_在外_外若_若
zài liǎngjiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
在_在两_两间_间增_增语_语是_是菩_菩萨_萨摩_摩诃_诃萨_萨，即_即法_法界_界乃_乃至_至不_不思_思议_议
jiè ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiān zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
界_界若_若在_在内_内若_若在_在外_外若_若在_在两_两间_间增_增语_语是_是菩_菩萨_萨摩_摩诃_诃萨_萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí zhēn rú ruò kě dé ruò
“善_善现_现，汝_汝复_复观_观何_何义_义言_言：即_即真_真如_如若_若可_可得_得若_若
bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
不_不可_可得_得增_增语_语非_非菩_菩萨_萨摩_摩诃_诃萨_萨，即_即法_法界_界乃_乃至_至不_不思_思议_议

jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
界若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò zhēn rú kě dé bù kě dé ruò fǎ jiè nǎi zhì bù
“世尊！若真如可得不可得，若法界乃至不

sī yì jiè kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
思议界可得不可得，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu zhēn rú kě dé bù kě dé zēng yǔ jí fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì
况 有真如可得不可得增语及法界乃至不思议

jiè kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
界可得不可得增语？此增语既非有，如何可言：

jí zhēn rú ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即真如若可得若不可得增语是菩萨摩诃萨，即

fǎ jiè nǎi zhì bù sī yì jiè ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà
法界乃至不思议界若可得若不可得增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

fù cì shàn xiàn rǔ guān hé yì yán jí sì niàn zhù zēng
“复次，善现，汝观何义言：即四念住增

yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
语非菩萨摩诃萨，即四正断、四神足、五根、

wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
五力、七等觉支、八圣道支增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò sì niàn zhù ruò sì zhèng
具寿善现答言：“世尊！若四念住，若四正

duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
断乃至八圣道支，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu sì niàn zhù zēng yǔ jí sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī
况 有四念住增语及四正断乃至八圣道支

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niàn zhù zēng
增语？此增语既非有，如何可言：即四念住增

yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī zēng
语是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣道支增

yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niàn zhù ruò cháng ruò
“善现，汝复观何义言：即四念住若常若

wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
无 常 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 四 正 断 乃 至 八
shèngdào zhī ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣 道 支 若 常 若 无 常 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 耶 ？ ”

shì zūn ruò sì niànzhù cháng wú cháng ruò sì zhèngduàn nǎi
“世 尊 ！ 若 四 念 住 常 无 常 ， 若 四 正 断 乃
zhì bā shèngdào zhī cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
至 八 圣 道 支 常 无 常 ， 尚 毕 竟 不 可 得 ， 性 非 有
gù kuàngyǒu sì niànzhù cháng wú chángzēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi
故 ， 况 有 四 念 住 常 无 常 增 语 及 四 正 断 乃
zhì bā shèngdào zhī cháng wú chángzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
至 八 圣 道 支 常 无 常 增 语 ？ 此 增 语 既 非 有 ，
rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò cháng ruò wú chángzēng yǔ shì pú sà
如 何 可 言 ； 即 四 念 住 若 常 若 无 常 增 语 是 菩 萨
mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò cháng ruò wú
摩 诃 萨 ， 即 四 正 断 乃 至 八 圣 道 支 若 常 若 无
chángzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
常 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò lè ruò
“善 现 ， 汝 复 观 何 义 言 ； 即 四 念 住 若 乐 若
kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào
苦 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 四 正 断 乃 至 八 圣 道
zhī ruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
支 若 乐 若 苦 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 耶 ？ ”

shì zūn ruò sì niànzhù lè kǔ ruò sì zhèngduàn nǎi zhì bā
“世 尊 ！ 若 四 念 住 乐 苦 ， 若 四 正 断 乃 至 八
shèngdào zhī lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣 道 支 乐 苦 ， 尚 毕 竟 不 可 得 ， 性 非 有 故 ， 况
yǒu sì niànzhù lè kǔ zēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī
有 四 念 住 乐 苦 增 语 及 四 正 断 乃 至 八 圣 道 支
lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù
乐 苦 增 语 ？ 此 增 语 既 非 有 ， 如 何 可 言 ； 即 四 念 住
ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì
若 乐 若 苦 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 四 正 断 乃 至
bā shèngdào zhī ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
八 圣 道 支 若 乐 若 苦 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ？ ”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò wǒ ruò
“善 现 ， 汝 复 观 何 义 言 ； 即 四 念 住 若 我 若

wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
无我增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣

dào zhī ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
道支若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù wǒ wú wǒ ruò sì zhèngduàn nǎi zhì
“世尊！若四念住我无我，若四正断乃至

bā shèngdào zhī wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
八圣道支我无我，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu sì niànzhù wǒ wú wǒ zēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
况有四念住我无我增语及四正断乃至八圣

dào zhī wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
道支我无我增语？此增语既非有，如何可言：即

sì niànzhù ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèng
四念住若我若无我增语是菩萨摩诃萨，即四正

duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē
断乃至八圣道支若我若无我增语是菩萨摩诃

sà
萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即四念住若净若

bú jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
不净增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣

dào zhī ruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
道支若净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù jìng bú jìng ruò sì zhèngduàn nǎi zhì
“世尊！若四念住净不净，若四正断乃至

bā shèngdào zhī jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
八圣道支净不净，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu sì niànzhù jìng bú jìngzēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
况有四念住净不净增语及四正断乃至八圣

dào zhī jìng bú jìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
道支净不净增语？此增语既非有，如何可言：即

sì niànzhù ruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèng
四念住若净若不净增语是菩萨摩诃萨，即四正

duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò jìng ruò bú jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē
断乃至八圣道支若净若不净增语是菩萨摩诃

sà
萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò kōng ruò
“善现，汝复观何义言：即四念住若空若

bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
不空增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣

dào zhī ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
道支若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù kōng bù kōng ruò sì zhèngduàn nǎi
“世尊！若四念住空不空，若四正断乃

zhì bā shèng dào zhī kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
至八圣道支空不空，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàng yǒu sì niànzhù kōng bù kōng zēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì
故，况有四念住空不空增语及四正断乃至

bā shèng dào zhī kōng bù kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
八圣道支空不空增语？此增语既非有，如何

kě yán jí sì niànzhù ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
可言：即四念住若空若不空增语是菩萨摩诃萨，

jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì
即四正断乃至八圣道支若空若不空增语是

pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò yǒuxiàng
“善现，汝复观何义言：即四念住若有相

ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
若无相增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八

shèng dào zhī ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣道支若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù yǒuxiàng wú xiàng ruò sì zhèngduàn
“世尊！若四念住有相无相，若四正断

nǎi zhì bā shèng dào zhī yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng
乃至八圣道支有相无相，尚毕竟不可得，性

fēi yǒu gù kuàng yǒu sì niànzhù yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ jí sì zhèng
非有故，况有四念住有相无相增语及四正

duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yǒuxiàng wú xiàng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
断乃至八圣道支有相无相增语？此增语既

fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò yǒuxiàng ruò wú xiàng zēng yǔ
非有，如何可言：即四念住若有相若无相增语

shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò yǒu
是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣道支若有

xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
相若无相 增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niàn zhù ruò yǒu yuàn
“善现，汝复观何义言：即四念住若有愿
ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn nǎi zhì bā
若无愿 增语非菩萨摩诃萨，即四正 断乃至八
shèng dào zhī ruò yǒu yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣 道支若有愿若无愿 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niàn zhù yǒu yuàn wú yuàn ruò sì zhèng duàn
“世尊！若四念住有愿无愿，若四正 断
nǎi zhì bā shèng dào zhī yǒu yuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng
乃至八 圣 道支有愿无愿，尚 毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒu sì niàn zhù yǒu yuàn wú yuàn zēng yǔ jí sì zhèng
非有故，况 有四念住有愿无愿 增语及四正
duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī yǒu yuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
断乃至八 圣 道支有愿无愿 增语？此增语既
fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niàn zhù ruò yǒu yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ
非有，如何可言：即四念住若有愿若无愿 增语
shì pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò yǒu
是菩萨摩诃萨，即四正 断乃至八 圣 道支若有
yuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niàn zhù ruò jì jìng
“善现，汝复观何义言：即四念住若寂静
ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn nǎi zhì
若不寂静 增语非菩萨摩诃萨，即四正 断乃至
bā shèng dào zhī ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
八 圣 道支若寂静若不寂静 增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sì niàn zhù jì jìng bú jì jìng ruò sì zhèng duàn
“世尊！若四念住寂静不寂静，若四正 断
nǎi zhì bā shèng dào zhī jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng
乃至八 圣 道支寂静不寂静，尚 毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒu sì niàn zhù jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí sì zhèng
非有故，况 有四念住寂静不寂静 增语及四正
duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
断乃至八 圣 道支寂静不寂静 增语？此增语既

fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ
非有，如何可言：即四念住若寂静若不寂静增语
shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò jì
是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣道支若寂
jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
静若不寂静增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò yuǎn lí
“善现，汝复观何义言：即四念住若远离
ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì
若不远离增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至
bā shèngdào zhī ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
八圣道支若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù yuǎn lí bù yuǎn lí ruò sì zhèng
“世尊！若四念住远离不远离，若四正
duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě
断乃至八圣道支远离不远离，尚毕竟不可
dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sì niànzhù yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ
得，性非有故，况有四念住远离不远离增语
jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ
及四正断乃至八圣道支远离不远离增语？”

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò yuǎn lí ruò
此增语既非有，如何可言：即四念住若远离若
bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
不远离增语是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八
shèngdào zhī ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
圣道支若远离若不远离增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò yǒuwéi
“善现，汝复观何义言：即四念住若有为
ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
若无为增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八
shèngdào zhī ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣道支若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù yǒuwéi wú wéi ruò sì zhèngduàn nǎi
“世尊！若四念住有为无为，若四正断乃
zhì bā shèngdào zhī yǒuwéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
至八圣道支有为无为，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu sì niànzhùyǒuwéi wú wéizēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì
故，况有四念住有为无为增语及四正断乃至
bā shèngdào zhī yǒuwéi wú wéizēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
八圣道支有为无为增语？此增语既非有，如何
kě yán jí sì niànzhù ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng yǔ shì pú sà mó hē
可言：即四念住若有若无为增语是菩萨摩诃
sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò yǒuwéi ruò wú wéizēng
萨，即四正断乃至八圣道支若有若无为增
yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò yǒu lòu
“善现，汝复观何义言：即四念住若有漏
ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
若无漏增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八
shèngdào zhī ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣道支若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhùyǒu lòu wú lòu ruò sì zhèngduàn nǎi
“世尊！若四念住有漏无漏，若四正断乃
zhì bā shèngdào zhī yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
至八圣道支有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒu sì niànzhùyǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì
故，况有四念住有漏无漏增语及四正断乃至
bā shèngdào zhī yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
八圣道支有漏无漏增语？此增语既非有，如何
kě yán jí sì niànzhù ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē
可言：即四念住若有漏若无漏增语是菩萨摩诃
sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng
萨，即四正断乃至八圣道支若有漏若无漏增
yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò shēngruò
“善现，汝复观何义言：即四念住若生若
mièzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào
灭增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣道
zhī ruò shēngruò mièzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
支若生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhùshēngmiè ruò sì zhèngduàn nǎi zhì
“世尊！若四念住生灭，若四正断乃至

bā shèngdào zhī shēngmiè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
八圣道支生灭，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu sì niànzhù shēngmièzēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
况有四念住生灭增语及四正断乃至八圣
dào zhī shēngmièzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
道支生灭增语？此增语既非有，如何可言：即
sì niànzhù ruò shēng ruò mièzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèng
四念住若生若灭增语是菩萨摩诃萨，即四正
duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò shēng ruò mièzēng yǔ shì pú sà mó hē
断乃至八圣道支若生若灭增语是菩萨摩诃
sà ”
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò shàn ruò
“善现，汝复观何义言：即四念住若善若
fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèng
非善增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣
dào zhī ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
道支若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù shàn fēi shàn ruò sì zhèngduàn nǎi zhì
“世尊！若四念住善非善，若四正断乃至
bā shèngdào zhī shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
八圣道支善非善，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu sì niànzhù shàn fēi shàn zēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
况有四念住善非善增语及四正断乃至八
shèngdào zhī shàn fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě
圣道支善非善增语？此增语既非有，如何可
yán jí sì niànzhù ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
言：即四念住若善若非善增语是菩萨摩诃萨，
jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì
即四正断乃至八圣道支若善若非善增语是
pú sà mó hē sà
菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò yǒu zuì
“善现，汝复观何义言：即四念住若有罪
ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
若无罪增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八
shèngdào zhī ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣道支若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhùyǒu zuì wú zuì ruò sì zhèngduàn nǎi
“世尊！若四念住有罪无罪，若四正断乃

zhì bā shèngdào zhī yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
至八圣道支有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu sì niànzhùyǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì
故，况有四念住有罪无罪增语及四正断乃至

bā shèngdào zhī yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
八圣道支有罪无罪增语？此增语既非有，如何

kě yán jí sì niànzhù ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
可言：即四念住若有罪若无罪增语是菩萨摩诃

sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng
萨，即四正断乃至八圣道支若有罪若无罪增

yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò yǒu fán
“善现，汝复观何义言：即四念住若有烦

nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi
恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃

zhì bā shèngdào zhī ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó
至八圣道支若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩

hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhùyǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò sì zhèng
“世尊！若四念住有烦恼无烦恼，若四正

duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě
断乃至八圣道支有烦恼无烦恼，尚毕竟不可

dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sì niànzhùyǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ
得，性非有故，况有四念住有烦恼无烦恼增语

jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ
及四正断乃至八圣道支有烦恼无烦恼增语？

cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò yǒu fán nǎo ruò
此增语既非有，如何可言：即四念住若有烦恼若

wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā
无烦恼增语是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八

shèng dào zhī ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē
圣道支若有烦恼若无烦恼增语是菩萨摩诃

sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò shì jiān
“善现，汝复观何义言：即四念住若世间
ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì
若出世间增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至
bā shèngdào zhī ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
八圣道支若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨
yé ”
耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù shì jiānchū shì jiān ruò sì zhèngduàn
“世尊！若四念住世间出世间，若四正断
nǎi zhì bā shèngdào zhī shì jiānchū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng
乃至八圣道支世间出世间，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàngyǒu sì niànzhù shì jiānchū shì jiānzēng yǔ jí sì zhèng
非有故，况有四念住世间出世间增语及四正
duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī shì jiānchū shì jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
断乃至八圣道支世间出世间增语？此增语既
fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ
非有，如何可言：即四念住若世间若出世间增语
shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò shì
是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣道支若世
jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
间若出世间增语是菩萨摩诃萨？”

大般若波罗蜜多经卷第二十九

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì sān shí
大般若波罗蜜多经卷第三十

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn jiào jiè jiào shòu pǐn dì qī zhī èr shí
初分教诫教授品第七之二十

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niàn zhù ruò zá rǎn
“善现，汝复观何义言：即四念住若杂染

ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn nǎi zhì bā
若清净增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至八

shèng dào zhī ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
圣道支若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niàn zhù zá rǎn qīng jìng ruò sì zhèng duàn nǎi
“世尊！若四念住杂染清净，若四正断乃

zhì bā shèng dào zhī zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
至八圣道支杂染清净，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàng yǒu sì niàn zhù zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí sì zhèng duàn nǎi zhì
故，况有四念住杂染清净增语及四正断乃至

bā shèng dào zhī zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
八圣道支杂染清净增语？此增语既非有，如

hé kě yán jí sì niàn zhù ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó
何可言：即四念住若杂染若清净增语是菩萨摩

hē sà jí sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī ruò zá rǎn ruò qīng jìng
诃萨，即四正断乃至八圣道支若杂染若清净

zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niàn zhù ruò shǔ shēng
“善现，汝复观何义言：即四念住若属生

sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèng duàn nǎi
死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃

zhì bā shèng dào zhī ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó
至八圣道支若属生死若属涅槃增语非菩萨摩

hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù shǔshēng sǐ shǔ niè pán ruò sì zhèng
“世尊！若四念住属生死属涅槃，若四正

duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī shǔshēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù
断乃至八圣道支属生死属涅槃，尚毕竟不

kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sì niànzhù shǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng
可得，性非有故，况有四念住属生死属涅槃增

yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī shǔshēng sǐ shǔ niè pánzēng
语及四正断乃至八圣道支属生死属涅槃增

yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò shǔ
语？此增语既非有，如何可言：即四念住若属

shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn
生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨，即四正断

nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò shǔshēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà
乃至八圣道支若属生死若属涅槃增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò zài nèi
“善现，汝复观何义言：即四念住若在内

ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèng
若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即四正

duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ
断乃至八圣道支若在内若在外若在两间增语

fēi pú sà mó hē sà yé
非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò sì
“世尊！若四念住在内在外在两间，若四

zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì
正断乃至八圣道支在内在外在两间，尚毕

jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sì niànzhù zài nèi zài wài zài
竟不可得，性非有故，况有四念住在内在外在

liǎngjiānzēng yǔ jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī zài nèi zài wài
两间增语及四正断乃至八圣道支在内在外

zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì
在两间增语？此增语既非有，如何可言：即四

niànzhù ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
念住若在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃萨，

jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài
即四正断乃至八圣道支若在内若在外若在

liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
两间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì niànzhù ruò kě dé
“善现，汝复观何义言：即四念住若可得
ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì
若不可得增语非菩萨摩诃萨，即四正断乃至
bā shèngdào zhī ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
八圣道支若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨
yé
耶？”

shì zūn ruò sì niànzhù kě dé bù kě dé ruò sì zhèngduàn
“世尊！若四念住可得不可得，若四正断
nǎi zhì bā shèngdào zhī kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng
乃至八圣道支可得不可得，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàngyǒu sì niànzhù kě dé bù kě dé zēng yǔ jí sì zhèng
非有故，况有四念住可得不可得增语及四正
duàn nǎi zhì bā shèngdào zhī kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì
断乃至八圣道支可得不可得增语？此增语既
fēi yǒu rú hé kě yán jí sì niànzhù ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ
非有，如何可言：即四念住若可得若不可得增语
shì pú sà mó hē sà jí sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī ruò kě
是菩萨摩诃萨，即四正断乃至八圣道支若可
dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
得若不可得增语是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí kǔ shèng dì zēng
“复次，善现，汝观何义言：即苦圣谛增
yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì zēng yǔ fēi pú
语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛增语非菩
sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

jù shòushànxiàn dá yán shì zūn ruò kǔ shèng dì ruò jí
具寿善现答言：“世尊！若苦圣谛，若集、
miè dào shèng dì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
灭、道圣谛，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu kǔ shèng dì zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì zēng yǔ cǐ zēng
有苦圣谛增语及集、灭、道圣谛增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì zēng yǔ shì pú sà mó
语既非有，如何可言：即苦圣谛增语是菩萨摩

hē sà jí jí miè dào shèng dì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
诃萨，即集、灭、道圣谛增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò cháng
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若常
ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
若无常增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì cháng wú cháng ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛常无常，若集、灭、
dào shèng dì cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu kǔ shèng dì cháng wú cháng zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì
况有苦圣谛常无常增语及集、灭、道圣
cháng wú cháng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
常无常增语？此增语既非有，如何可言：即
kǔ shèng dì ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
苦圣谛若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即
jí miè dào shèng dì ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē
集、灭、道圣谛若常若无常增语是菩萨摩
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò lè ruò
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若乐若
kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò lè
苦增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若乐
ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì lè kǔ ruò jí miè dào shèng
“世尊！若苦圣谛乐苦，若集、灭、道圣
dì lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu kǔ shèng
谛乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有苦圣
dì lè kǔ zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng
谛乐苦增语及集、灭、道圣谛乐苦增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
语既非有，如何可言：即苦圣谛若乐若苦增语
shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò lè ruò kǔ zēng
是菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若乐若苦增

yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò wǒ ruò
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若我若
wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò
无我增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若
wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì wǒ wú wǒ ruò jí miè dào
“世尊！若苦圣谛我无我，若集、灭、道
shèng dì wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣谛我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu kǔ shèng dì wǒ wú wǒ zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì wǒ wú wǒ
有苦圣谛我无我增语及集、灭、道圣谛我无我
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即苦圣谛若
wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
我若无我增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
dì ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
谛若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若净若
bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò
不净增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若
jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì jìng bú jìng ruò jí miè dào
“世尊！若苦圣谛净不净，若集、灭、道
shèng dì jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣谛净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu kǔ shèng dì jìng bú jìng zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì jìng bú jìng
有苦圣谛净不净增语及集、灭、道圣谛净不净
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò
增语？此增语既非有，如何可言：即苦圣谛若
jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
净若不净增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
dì ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
谛若净若不净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò kōng ruò
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若空若

bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò
不空增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若

kōng ruò bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì kōng bù kōng ruò jí miè dào
“世尊！若苦圣谛空不空，若集、灭、道

shèng dì kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣谛空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu kǔ shèng dì kōng bù kōng zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì kōng bù
有苦圣谛空不空增语及集、灭、道圣谛空不

kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì
空增语？此增语既非有，如何可言：即苦圣谛

ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào
若空若不空增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道

shèng dì ruò kōng ruò bù kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
圣谛若空若不空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò yǒu xiàng
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若有相

ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
若无相增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛

ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有相若无相增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yǒu xiàng wú xiàng ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛有相无相，若集、灭、

dào shèng dì yǒu xiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛有相无相，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu kǔ shèng dì yǒu xiàng wú xiàng zēng yǔ jí jí miè dào shèng
况有苦圣谛有相无相增语及集、灭、道圣

dì yǒu xiàng wú xiàng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
谛有相无相增语？此增语既非有，如何可言：

jí kǔ shèng dì ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即苦圣谛若有相若无相增语是菩萨摩诃萨，

jí jí miè dào shèng dì ruò yǒu xiàng ruò wú xiàng zēng yǔ shì pú sà mó
即集、灭、道圣谛若有相若无相增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò yǒuyuàn
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若有愿

ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
若无愿增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛

ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有愿若无愿增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yǒuyuàn wú yuàn ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛有愿无愿，若集、灭、

dào shèng dì yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛有愿无愿，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu kǔ shèng dì yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí jí miè dào shèng
况有苦圣谛有愿无愿增语及集、灭、道圣

dì yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
谛有愿无愿增语？此增语既非有，如何可言：

jí kǔ shèng dì ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即苦圣谛若有愿若无愿增语是菩萨摩诃萨，

jí jí miè dào shèng dì ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó
即集、灭、道圣谛若有愿若无愿增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò jì jìng
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若寂静

ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
若不寂静增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣

dì ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
谛若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì jì jìng bú jì jìng ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛寂静不寂静，若集、灭、

dào shèng dì jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu kǔ shèng dì jì jìng bú jì jìng zēng yǔ jí jí miè dào shèng
况有苦圣谛寂静不寂静增语及集、灭、道圣

dì jì jìng bú jì jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
谛寂静不寂静增语？此增语既非有，如何可言：

jí kǔ shèng dì ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即苦圣谛若寂静若不寂静增语是菩萨摩诃萨，

jí jí miè dào shèng dì ruò jì jìng ruò bú jì jìng zēng yǔ shì pú sà
即集、灭、道圣谛若寂静若不寂静增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruòyuǎn lí
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若远离
ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
若不远离增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
dì ruòyuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
谛若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yuǎn lí bù yuǎn lí ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛远离不远离，若集、灭、
dào shèng dì yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
道圣谛远离不远离，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu kǔ shèng dì yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí jí miè
故，况有苦圣谛远离不远离增语及集、灭、
dào shèng dì yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú
道圣谛远离不远离增语？此增语既非有，如
hé kě yán jí kǔ shèng dì ruòyuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú
何可言：即苦圣谛若远离若不远离增语是菩
sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruòyuǎn lí ruò bù yuǎn lí
萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若远离若不远离
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò yǒu wéi
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若有为
ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
若无为增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛
ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yǒu wéi wú wéi ruò jí miè dào
“世尊！若苦圣谛有为无为，若集、灭、道
shèng dì yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣谛有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu kǔ shèng dì yǒu wéi wú wéi zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì yǒu wéi
有苦圣谛有为无为增语及集、灭、道圣谛有为
wú wéi zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng
无为增语？此增语既非有，如何可言：即苦圣
dì ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè
谛若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、

dàoshèng dì ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
道 圣 谛 若 有 为 若 无 为 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò yǒu lòu
“ 善 现 ， 汝 复 观 何 义 言 ： 即 苦 圣 谛 若 有 漏
ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dàoshèng dì
若 无 漏 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 集 、 灭 、 道 圣 谛
ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若 有 漏 若 无 漏 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 耶 ？ ”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yǒu lòu wú lòu ruò jí miè dào
“ 世 尊 ！ 若 苦 圣 谛 有 漏 无 漏 ， 若 集 、 灭 、 道
shèng dì yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣 谛 有 漏 无 漏 ， 尚 毕 竟 不 可 得 ， 性 非 有 故 ， 况
yǒu kǔ shèng dì yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí jí miè dàoshèng dì yǒu lòu
有 苦 圣 谛 有 漏 无 漏 增 语 及 集 、 灭 、 道 圣 谛 有 漏
wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng
无 漏 增 语 ？ 此 增 语 既 非 有 ， 如 何 可 言 ： 即 苦 圣
dì ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè
谛 若 有 漏 若 无 漏 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 集 、 灭 、
dàoshèng dì ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
道 圣 谛 若 有 漏 若 无 漏 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò shēng
“ 善 现 ， 汝 复 观 何 义 言 ： 即 苦 圣 谛 若 生
ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dàoshèng dì ruò
若 灭 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 集 、 灭 、 道 圣 谛 若
shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生 若 灭 增 语 非 菩 萨 摩 诃 萨 耶 ？ ”

shì zūn ruò kǔ shèng dì shēng miè ruò jí miè dàoshèng
“ 世 尊 ！ 若 苦 圣 谛 生 灭 ， 若 集 、 灭 、 道 圣
dì shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu kǔ
谛 生 灭 ， 尚 毕 竟 不 可 得 ， 性 非 有 故 ， 况 有 苦
shèng dì shēng miè zēng yǔ jí jí miè dàoshèng dì shēng miè zēng yǔ
圣 谛 生 灭 增 语 及 集 、 灭 、 道 圣 谛 生 灭 增 语 ？
cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò shēng ruò miè
此 增 语 既 非 有 ， 如 何 可 言 ： 即 苦 圣 谛 若 生 若 灭
zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dàoshèng dì ruò shēng ruò
增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ， 即 集 、 灭 、 道 圣 谛 若 生 若
miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
灭 增 语 是 菩 萨 摩 诃 萨 ？ ”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruòshànruò
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若善若

fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò
非善增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若

shànruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì shàn fēi shàn ruò jí miè dào
“世尊！若苦圣谛善非善，若集、灭、道

shèng dì shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣谛善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu kǔ shèng dì shàn fēi shàn zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì shàn fēi
有苦圣谛善非善增语及集、灭、道圣谛善非

shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì
善增语？此增语既非有，如何可言：即苦圣谛

ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào
若善若非善增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道

shèng dì ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
圣谛若善若非善增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò yǒu zuì
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若有罪

ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
若无罪增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛

ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有罪若无罪增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yǒu zuì wú zuì ruò jí miè dào
“世尊！若苦圣谛有罪无罪，若集、灭、道

shèng dì yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
圣谛有罪无罪，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu kǔ shèng dì yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí jí miè dào shèng dì yǒu zuì
有苦圣谛有罪无罪增语及集、灭、道圣谛有罪

wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng
无罪增语？此增语既非有，如何可言：即苦圣

dì ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè
谛若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、

dào shèng dì ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
道圣谛若有罪若无罪增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò yǒu fán
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若有烦

nǎoruò wú fán nǎozēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
dì ruò yǒu fán nǎoruò wú fán nǎozēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
谛若有烦恼若无烦恼增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò jí
“世尊！若苦圣谛有烦恼无烦恼，若集、
miè dào shèng dì yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng
灭、道圣谛有烦恼无烦恼，尚毕竟不可得，性
fēi yǒu gù kuàng yǒu kǔ shèng dì yǒu fán nǎo wú fán nǎozēng yǔ jí jí
非有故，况有苦圣谛有烦恼无烦恼增语及集、
miè dào shèng dì yǒu fán nǎo wú fán nǎozēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi
灭、道圣谛有烦恼无烦恼增语？此增语既非
yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò yǒu fán nǎoruò wú fán nǎozēng
有，如何可言：即苦圣谛若有烦恼若无烦恼增
yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò yǒu fán nǎo
语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若有烦恼
ruò wú fán nǎozēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò shì jiān
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若世间
ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
若出世间增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
dì ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
谛若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì shì jiān chū shì jiān ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛世间出世间，若集、灭、
dào shèng dì shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛世间出世间，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu kǔ shèng dì shì jiān chū shì jiānzēng yǔ jí jí miè dào shèng
况有苦圣谛世间出世间增语及集、灭、道圣
dì shì jiān chū shì jiānzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
谛世间出世间增语？此增语既非有，如何可言：
jí kǔ shèng dì ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即苦圣谛若世间若出世间增语是菩萨摩诃萨，
jí jí miè dào shèng dì ruò shì jiān ruò chū shì jiānzēng yǔ shì pú sà
即集、灭、道圣谛若世间若出世间增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò zá rǎn
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若杂染

ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
若清净增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛

ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì zá rǎn qīngjìng ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛杂染清净，若集、灭、

dào shèng dì zá rǎn qīngjìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，

kuàngyǒu kǔ shèng dì zá rǎn qīngjìngzēng yǔ jí jí miè dào shèng dì
况有苦圣谛杂染清净增语及集、灭、道圣谛

zá rǎn qīngjìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ
杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：即苦

shèng dì ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí
圣谛若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即集、

miè dào shèng dì ruò zá rǎn ruò qīngjìngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
灭、道圣谛若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨？

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò shǔ
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若属

shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè
生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、

dào shèng dì ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
道圣谛若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò jí
“世尊！若苦圣谛属生死属涅槃，若集、

miè dào shèng dì shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
灭、道圣谛属生死属涅槃，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu kǔ shèng dì shǔ shēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ jí
性非有故，况有苦圣谛属生死属涅槃增语及

jí miè dào shèng dì shǔ shēng sǐ shǔ niè pánzēng yǔ cǐ zēng yǔ
集、灭、道圣谛属生死属涅槃增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè
既非有，如何可言：即苦圣谛若属生死若属涅

pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì ruò shǔ
槃增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛若属

shēng sǐ ruò shǔ niè pánzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò zài nèi
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若在內
ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè
若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、
dào shèng dì ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ fēi pú sà mó
道圣谛若在內若在外若在两间增语非菩萨摩
hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò jí
“世尊！若苦圣谛在內在外在两间，若集、
miè dào shèng dì zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
灭、道圣谛在內在外在两间，尚毕竟不可得，
xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu kǔ shèng dì zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ
性非有故，况有苦圣谛在內在外在两间增语
jí jí miè dào shèng dì zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng
及集、灭、道圣谛在內在外在两间增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí kǔ shèng dì ruò zài nèi ruò zài wài ruò
语既非有，如何可言：即苦圣谛若在內若在外若
zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng dì
在两间增语是菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣谛
ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若在內若在外若在两间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí kǔ shèng dì ruò kě dé
“善现，汝复观何义言：即苦圣谛若可得
ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí jí miè dào shèng
若不可得增语非菩萨摩诃萨，即集、灭、道圣
dì ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
谛若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò kǔ shèng dì kě dé bù kě dé ruò jí miè
“世尊！若苦圣谛可得不可得，若集、灭、
dào shèng dì kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
道圣谛可得不可得，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu kǔ shèng dì kě dé bù kě dé zēng yǔ jí jí miè dào shèng
况有苦圣谛可得不可得增语及集、灭、道圣
dì kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
谛可得不可得增语？此增语既非有，如何可言：

jí kǔ shèng dì ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
即苦圣谛若可得若不可得增语是菩萨摩诃萨，
jí jí miè dào shèng dì ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà
即集、灭、道圣谛若可得若不可得增语是菩萨
mó hē sà
摩诃萨？”

fù cì shàn xiàn rǔ guān hé yì yán jí sì jìng lǜ zēng
“复次，善现，汝观何义言：即四静虑增
yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng zēng yǔ fēi pú
语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定增语非菩
sà mó hē sà yé
萨摩诃萨耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò sì jìng lǜ ruò sì wú
具寿善现答言：“世尊！若四静虑，若四无
liàng sì wú sè dìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
量、四无色定，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sì jìng lǜ zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng zēng yǔ cǐ zēng
有四静虑增语及四无量、四无色定增语？此增
yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lǜ zēng yǔ shì pú sà mó hē
语既非有，如何可言：即四静虑增语是菩萨摩诃
sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
萨，即四无量、四无色定增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò cháng ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若常若
wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
无常增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定
ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ cháng wú cháng ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑常无常，若四无量、四
wú sè dìng cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
无色定常无常，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sì jìng lǜ cháng wú cháng zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况有四静虑常无常增语及四无量、四无色
dìng cháng wú cháng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
定常无常增语？此增语既非有，如何可言：
jí sì jìng lǜ ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即四静虑若常若无常增语是菩萨摩诃萨，即

sì wú liàng sì wú sè dìng ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó
四无量、四无色定若常若无常增语是菩萨摩
hē sà
诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lù ruò lè ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若乐若
kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò lè
苦增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若乐
ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lù lè kǔ ruò sì wú liàng sì wú sè
“世尊！若四静虑乐苦，若四无量、四无色
dìng lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sì jìng
定乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，况有四静
lù lè kǔ zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng lè kǔ zēng yǔ cǐ
虑乐苦增语及四无量、四无色定乐苦增语？此
zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lù ruò lè ruò kǔ zēng yǔ
增语既非有，如何可言：即四静虑若乐若苦增语
shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò lè ruò kǔ zēng
是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若乐若苦增
yǔ shì pú sà mó hē sà
语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lù ruò wǒ ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若我若
wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò
无我增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若
wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lù wǒ wú wǒ ruò sì wú liàng sì wú
“世尊！若四静虑我无我，若四无量、四无
sè dìng wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
色定我无我，尚毕竟不可得，性非有故，况有
sì jìng lù wǒ wú wǒ zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng wǒ wú wǒ
四静虑我无我增语及四无量、四无色定我无我
zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lù ruò wǒ
增语？此增语既非有，如何可言：即四静虑若我
ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
若无我增语是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定

ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若我若无我增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò jìng ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若净若

bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò
不净增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若

jìng ruò bú jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
净若不净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ jìng bú jìng ruò sì wú liàng sì wú
“世尊！若四静虑净不净，若四无量、四无

sè dìng jìng bú jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
色定净不净，尚毕竟不可得，性非有故，况有

sì jìng lǜ jìng bú jìng zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng jìng bú jìng
四静虑净不净增语及四无量、四无色定净不净

zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lǜ ruò jìng
增语？此增语既非有，如何可言：即四静虑若净

ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
若不净增语是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定

ruò jìng ruò bú jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若净若不净增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò kōng ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若空若

bù kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
不空增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定

ruò kōng ruò bú kōng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若空若不空增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ kōng bù kōng ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑空不空，若四无量、四

wú sè dìng kōng bù kōng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
无色定空不空，尚毕竟不可得，性非有故，况

yǒu sì jìng lǜ kōng bù kōng zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng kōng
有四静虑空不空增语及四无量、四无色定空

bù kōng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng
不空增语？此增语既非有，如何可言：即四静

lǜ ruò kōng ruò bú kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng
虑若空若不空增语是菩萨摩诃萨，即四无量、

sì wú sè dìng ruò kōng ruò bú kōng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
四无色定若空若不空增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yǒuxiàng
“善现，汝复观何义言：即四静虑若有相

ruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
若无相 增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色

dìng ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
定若有相若无相 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yǒuxiàng wú xiàng ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑有相无相，若四无量、

sì wú sè dìng yǒuxiàng wú xiàng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
四无色定有相无相，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu sì jìng lǜ yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况 有四静虑有相无相 增语及四无量、四无色

dìng yǒuxiàng wú xiàngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
定有相无相 增语？此增语既非有，如何可言：

jí sì jìng lǜ ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即四静虑若有相若无相 增语是菩萨摩诃萨，即

sì wú liàng sì wú sè dìng ruò yǒuxiàng ruò wú xiàngzēng yǔ shì pú sà
四无量、四无色定若有相若无相 增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yǒuyuàn
“善现，汝复观何义言：即四静虑若有愿

ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
若无愿 增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色

dìng ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
定若有愿若无愿 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yǒuyuàn wú yuàn ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑有愿无愿，若四无量、

sì wú sè dìng yǒuyuàn wú yuàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
四无色定有愿无愿，尚 毕竟不可得，性非有故，

kuàng yǒu sì jìng lǜ yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况 有四静虑有愿无愿 增语及四无量、四无色

dìng yǒuyuàn wú yuàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
定有愿无愿 增语？此增语既非有，如何可言：

jí sì jìng lǜ ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即四静虑若有愿若无愿 增语是菩萨摩诃萨，即

sì wú liàng sì wú sè dìng ruò yǒuyuàn ruò wú yuàn zēng yǔ shì pú sà
四无量、四无色定若有愿若无愿 增语是菩萨

mó hē sà
摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò jì jìng
“善现，汝复观何义言：即四静虑若寂静
ruò bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
若不寂静增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色
dìng ruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
定若寂静若不寂静增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ jì jìng bú jì jìng ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑寂静不寂静，若四无量、
sì wú sè dìng jì jìng bú jì jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
四无色定寂静不寂静，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu sì jìng lǜ jì jìng bú jì jìngzēng yǔ jí sì wú liàng sì
故，况有四静虑寂静不寂静增语及四无量、四
wú sè dìng jì jìng bú jì jìngzēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
无色定寂静不寂静增语？此增语既非有，如何
kě yán jí sì jìng lǜ ruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ shì pú sà mó
可言：即四静虑若寂静若不寂静增语是菩萨摩
hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò jì jìng ruò bú jì jìngzēng yǔ
诃萨，即四无量、四无色定若寂静若不寂静增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yuǎn lí
“善现，汝复观何义言：即四静虑若远离
ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú
若不远离增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无
sè dìng ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
色定若远离若不远离增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yuǎn lí bù yuǎn lí ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑远离不远离，若四无量、
sì wú sè dìng yuǎn lí bù yuǎn lí shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
四无色定远离不远离，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu sì jìng lǜ yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ jí sì wú liàng
故，况有四静虑远离不远离增语及四无量、
sì wú sè dìng yuǎn lí bù yuǎn lí zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu
四无色定远离不远离增语？此增语既非有，
rú hé kě yán jí sì jìng lǜ ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn lí zēng yǔ shì pú
如何可言：即四静虑若远离若不远离增语是菩

sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò yuǎn lí ruò bù yuǎn
萨摩诃萨，即四无量、四无色定若远离若不远
lí zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
离增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yǒu wéi
“善现，汝复观何义言：即四静虑若有为
ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
若无为增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定
ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有为若无为增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yǒu wéi wú wéi ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑有为无为，若四无量、四
wú sè dìng yǒu wéi wú wéi shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
无色定有为无为，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sì jìng lǜ yǒu wéi wú wéi zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况有四静虑有为无为增语及四无量、四无色
dìng yǒu wéi wú wéi zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
定有为无为增语？此增语既非有，如何可言：即
sì jìng lǜ ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì
四静虑若有为若无为增语是菩萨摩诃萨，即四
wú liàng sì wú sè dìng ruò yǒu wéi ruò wú wéi zēng yǔ shì pú sà mó hē
无量、四无色定若有为若无为增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yǒu lòu
“善现，汝复观何义言：即四静虑若有漏
ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
若无漏增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定
ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有漏若无漏增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yǒu lòu wú lòu ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑有漏无漏，若四无量、四
wú sè dìng yǒu lòu wú lòu shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
无色定有漏无漏，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sì jìng lǜ yǒu lòu wú lòu zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况有四静虑有漏无漏增语及四无量、四无色
dìng yǒu lòu wú lòu zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
定有漏无漏增语？此增语既非有，如何可言：即

sì jìng lǜ ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì
四静虑若有漏若无漏增语是菩萨摩诃萨，即四
wú liàng sì wú sè dìng ruò yǒu lòu ruò wú lòu zēng yǔ shì pú sà mó hē
无量、四无色定若有漏若无漏增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò shēng ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若生若
miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò
灭增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若
shēng ruò miè zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
生若灭增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ shēng miè ruò sì wú liàng sì wú
“世尊！若四静虑生灭，若四无量、四无
sè dìng shēng miè shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu
色定生灭，尚毕竟不可得，性非有故，况有
sì jìng lǜ shēng miè zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng shēng miè zēng
四静虑生灭增语及四无量、四无色定生灭增
yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lǜ ruò shēng
语？此增语既非有，如何可言：即四静虑若生
ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò
若灭增语是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若
shēng ruò miè zēng yǔ shì pú sà mó hē sà yé
生若灭增语是菩萨摩诃萨耶？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò shàn ruò
“善现，汝复观何义言：即四静虑若善若
fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
非善增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定
ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若善若非善增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ shàn fēi shàn ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑善非善，若四无量、四
wú sè dìng shàn fēi shàn shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù kuàng
无色定善非善，尚毕竟不可得，性非有故，况
yǒu sì jìng lǜ shàn fēi shàn zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè dìng shàn
有四静虑善非善增语及四无量、四无色定善
fēi shàn zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng
非善增语？此增语既非有，如何可言：即四静

lǜ ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng
虑若善若非善 增语是菩萨摩诃萨，即四无量、
sì wú sè dìng ruò shàn ruò fēi shàn zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
四无色定若善若非善 增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yǒu zuì
“善现，汝复观何义言：即四静虑若有罪
ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng
若无罪 增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定
ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
若有罪若无罪 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yǒu zuì wú zuì ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑有罪无罪，若四无量、四
wú sè dìng yǒu zuì wú zuì shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
无色定有罪无罪，尚 毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sì jìng lǜ yǒu zuì wú zuì zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况 有四静虑有罪无罪 增语及四无量、四无色
dìng yǒu zuì wú zuì zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
定有罪无罪 增语？此 增语既非有，如何可言：即
sì jìng lǜ ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì
四静虑若有罪若无罪 增语是菩萨摩诃萨，即四
wú liàng sì wú sè dìng ruò yǒu zuì ruò wú zuì zēng yǔ shì pú sà mó hē
无量、四无色定若有罪若无罪 增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò yǒu fán
“善现，汝复观何义言：即四静虑若有烦
nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú
恼若无烦恼 增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无
sè dìng ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
色定若有烦恼若无烦恼 增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ yǒu fán nǎo wú fán nǎo ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑有烦恼无烦恼，若四无量、
sì wú sè dìng yǒu fán nǎo wú fán nǎo shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
四无色定有烦恼无烦恼，尚 毕竟不可得，性非
yǒu gù kuàng yǒu sì jìng lǜ yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ jí sì wú
有故，况 有四静虑有烦恼无烦恼 增语及四无
liàng sì wú sè dìng yǒu fán nǎo wú fán nǎo zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi
量、四无色定有烦恼无烦恼 增语？此 增语既非

yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lǜ ruò yǒu fán nǎo ruò wú fán nǎo zēng yǔ
有，如何可言：即四静虑若有烦恼若无烦恼增语
shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò yǒu fán nǎo ruò
是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若有烦恼若
wú fán nǎo zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
无烦恼增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò shì jiān
“善现，汝复观何义言：即四静虑若世间
ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
若出世间增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色
dìng ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
定若世间若出世间增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ shì jiān chū shì jiān ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑世间出世间，若四无量、
sì wú sè dìng shì jiān chū shì jiān shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
四无色定世间出世间，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàng yǒu sì jìng lǜ shì jiān chū shì jiān zēng yǔ jí sì wú liàng sì
故，况有四静虑世间出世间增语及四无量、四
wú sè dìng shì jiān chū shì jiān zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
无色定世间出世间增语？此增语既非有，如何
kě yán jí sì jìng lǜ ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ shì pú sà mó
可言：即四静虑若世间若出世间增语是菩萨摩
hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò shì jiān ruò chū shì jiān zēng yǔ
诃萨，即四无量、四无色定若世间若出世间增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò zá rǎn
“善现，汝复观何义言：即四静虑若杂染
ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
若清净增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色
dìng ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
定若杂染若清净增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ zá rǎn qīng jìng ruò sì wú liàng sì
“世尊！若四静虑杂染清净，若四无量、四
wú sè dìng zá rǎn qīng jìng shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
无色定杂染清净，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàng yǒu sì jìng lǜ zá rǎn qīng jìng zēng yǔ jí sì wú liàng sì wú sè
况有四静虑杂染清净增语及四无量、四无色

dìng zá rǎn qīng jìng zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán
定杂染清净增语？此增语既非有，如何可言：

jí sì jìng lǜ ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí
即四静虑若杂染若清净增语是菩萨摩诃萨，即

sì wú liàng sì wú sè dìng ruò zá rǎn ruò qīng jìng zēng yǔ shì pú sà mó
四无量、四无色定若杂染若清净增语是菩萨摩

hē sà
诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò shǔ shēng
“善现，汝复观何义言：即四静虑若属生

sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú
死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无

sè dìng ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà
色定若属生死若属涅槃增语非菩萨摩诃萨

yé
耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ shǔ shēng sǐ shǔ niè pán ruò sì wú
“世尊！若四静虑属生死属涅槃，若四无

liàng sì wú sè dìng shǔ shēng sǐ shǔ niè pán shàng bì jìng bù kě dé
量、四无色定属生死属涅槃，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu sì jìng lǜ shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ jí
性非有故，况有四静虑属生死属涅槃增语及

sì wú liàng sì wú sè dìng shǔ shēng sǐ shǔ niè pán zēng yǔ cǐ zēng
四无量、四无色定属生死属涅槃增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lǜ ruò shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè
语既非有，如何可言：即四静虑若属生死若属涅

pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò
槃增语是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色定若

shǔ shēng sǐ ruò shǔ niè pán zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
属生死若属涅槃增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò zài nèi
“善现，汝复观何义言：即四静虑若在内

ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng
若在外若在两间增语非菩萨摩诃萨，即四无量、

sì wú sè dìng ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎng jiān zēng yǔ fēi pú sà mó
四无色定若在内若在外若在两间增语非菩萨摩

hē sà yé
诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ zài nèi zài wài zài liǎngjiān ruò sì wú
“世尊！若四静虑在内在外在两间，若四无

liàng sì wú sè dìng zài nèi zài wài zài liǎngjiān shàng bì jìng bù kě dé
量、四无色定在内在外在两间，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàngyǒu sì jìng lǜ zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ jí
性非有故，况有四静虑在内在外在两间增语及

sì wú liàng sì wú sè dìng zài nèi zài wài zài liǎngjiānzēng yǔ cǐ zēng
四无量、四无色定在内在外在两间增语？此增

yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí sì jìng lǜ ruò zài nèi ruò zài wài ruò
语既非有，如何可言：即四静虑若在内若在外若

zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
在两间增语是菩萨摩诃萨，即四无量、四无色

dìng ruò zài nèi ruò zài wài ruò zài liǎngjiānzēng yǔ shì pú sà mó hē sà
定若在内若在外若在两间增语是菩萨摩诃萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí sì jìng lǜ ruò kě dé
“善现，汝复观何义言：即四静虑若可得

ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí sì wú liàng sì wú sè
若不可得增语非菩萨摩诃萨，即四无量、四无色

dìng ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
定若可得若不可得增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò sì jìng lǜ kě dé bù kě dé ruò sì wú liàng
“世尊！若四静虑可得不可得，若四无量、

sì wú sè dìng kě dé bù kě dé shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
四无色定可得不可得，尚毕竟不可得，性非有

gù kuàngyǒu sì jìng lǜ kě dé bù kě dé zēng yǔ jí sì wú liàng sì
故，况有四静虑可得不可得增语及四无量、四

wú sè dìng kě dé bù kě dé zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
无色定可得不可得增语？此增语既非有，如何

kě yán jí sì jìng lǜ ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ shì pú sà mó
可言：即四静虑若可得若不可得增语是菩萨摩

hē sà jí sì wú liàng sì wú sè dìng ruò kě dé ruò bù kě dé zēng yǔ
诃萨，即四无量、四无色定若可得若不可得增语

shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

fù cì shànxiàn rǔ guān hé yì yán jí bā jiě tuō zēng
“复次，善现，汝观何义言：即八解脱增

yǔ fēi pú sà mó hē sà jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn
语非菩萨摩诃萨，即八胜处、九次第定、十遍

chù zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
处增语非菩萨摩诃萨耶？”

jù shòu shàn xiàn dá yán shì zūn ruò bā jiě tuō ruò bā shèng
具寿善现答言：“世尊！若八解脱，若八胜

chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi
处、九次第定、十遍处，尚毕竟不可得，性非

yǒu gù kuàng yǒu bā jiě tuō zēng yǔ jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
有故，况有八解脱增语及八胜处、九次第定、

shí biàn chù zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bā
十遍处增语？此增语既非有，如何可言：即八

jiě tuō zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
解脱增语是菩萨摩诃萨，即八胜处、九次第定、

shí biàn chù zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
十遍处增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bā jiě tuō ruò cháng ruò
“善现，汝复观何义言：即八解脱若常若

wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
无常增语非菩萨摩诃萨，即八胜处、九次第定、

shí biàn chù ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
十遍处若常若无常增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bā jiě tuō cháng wú cháng ruò bā shèng chù
“世尊！若八解脱常无常，若八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biàn chù cháng wú cháng shàng bì jìng bù kě dé
九次第定、十遍处常无常，尚毕竟不可得，

xìng fēi yǒu gù kuàng yǒu bā jiě tuō cháng wú cháng zēng yǔ jí bā shèng
性非有故，况有八解脱常无常增语及八胜

chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù cháng wú cháng zēng yǔ cǐ zēng yǔ
处、九次第定、十遍处常无常增语？此增语

jì fēi yǒu rú hé kě yán jí bā jiě tuō ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ
既非有，如何可言：即八解脱若常若无常增语

shì pú sà mó hē sà jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng shí biàn chù
是菩萨摩诃萨，即八胜处、九次第定、十遍处

ruò cháng ruò wú cháng zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
若常若无常增语是菩萨摩诃萨？”

shàn xiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bā jiě tuō ruò lè ruò
“善现，汝复观何义言：即八解脱若乐若

kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí bā shèng chù jiǔ cì dì dìng
苦增语非菩萨摩诃萨，即八胜处、九次第定、

shí biànchùruò lè ruò kǔ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
十遍处若乐若苦增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bā jiě tuō lè kǔ ruò bā shèngchù jiǔ cì dì
“世尊！若八解脱乐苦，若八胜处、九次第
dìng shí biànchù lè kǔ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu gù
定、十遍处乐苦，尚毕竟不可得，性非有故，
kuàngyǒu bā jiě tuō lè kǔ zēng yǔ jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí
况有八解脱乐苦增语及八胜处、九次第定、十
biànchù lè kǔ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé kě yán jí
遍处乐苦增语？此增语既非有，如何可言：即
bā jiě tuō ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà jí bā shèngchù
八解脱若乐若苦增语是菩萨摩诃萨，即八胜处、
jiǔ cì dì dìng shí biànchù ruò lè ruò kǔ zēng yǔ shì pú sà mó hē
九次第定、十遍处若乐若苦增语是菩萨摩诃
sà
萨？”

shànxiàn rǔ fù guān hé yì yán jí bā jiě tuō ruò wǒ ruò
“善现，汝复观何义言：即八解脱若我若
wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng
无我增语非菩萨摩诃萨，即八胜处、九次第定、
shí biànchù ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ fēi pú sà mó hē sà yé
十遍处若我若无我增语非菩萨摩诃萨耶？”

shì zūn ruò bā jiě tuō wǒ wú wǒ ruò bā shèngchù jiǔ cì
“世尊！若八解脱我无我，若八胜处、九次
dì dìng shí biànchù wǒ wú wǒ shàng bì jìng bù kě dé xìng fēi yǒu
第定、十遍处我无我，尚毕竟不可得，性非有
gù kuàngyǒu bā jiě tuō wǒ wú wǒ zēng yǔ jí bā shèngchù jiǔ cì dì
故，况有八解脱我无我增语及八胜处、九次第
dìng shí biànchù wǒ wú wǒ zēng yǔ cǐ zēng yǔ jì fēi yǒu rú hé
定、十遍处我无我增语？此增语既非有，如何
kě yán jí bā jiě tuō ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ shì pú sà mó hē sà
可言：即八解脱若我若无我增语是菩萨摩诃萨，
jí bā shèngchù jiǔ cì dì dìng shí biànchù ruò wǒ ruò wú wǒ zēng yǔ
即八胜处、九次第定、十遍处若我若无我增语
shì pú sà mó hē sà
是菩萨摩诃萨？”

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó dà bō rě bō luó mì duō jīng
南無大般若波罗蜜多经 (合掌三称)

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛.一切菩萨摩诃萨.摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪